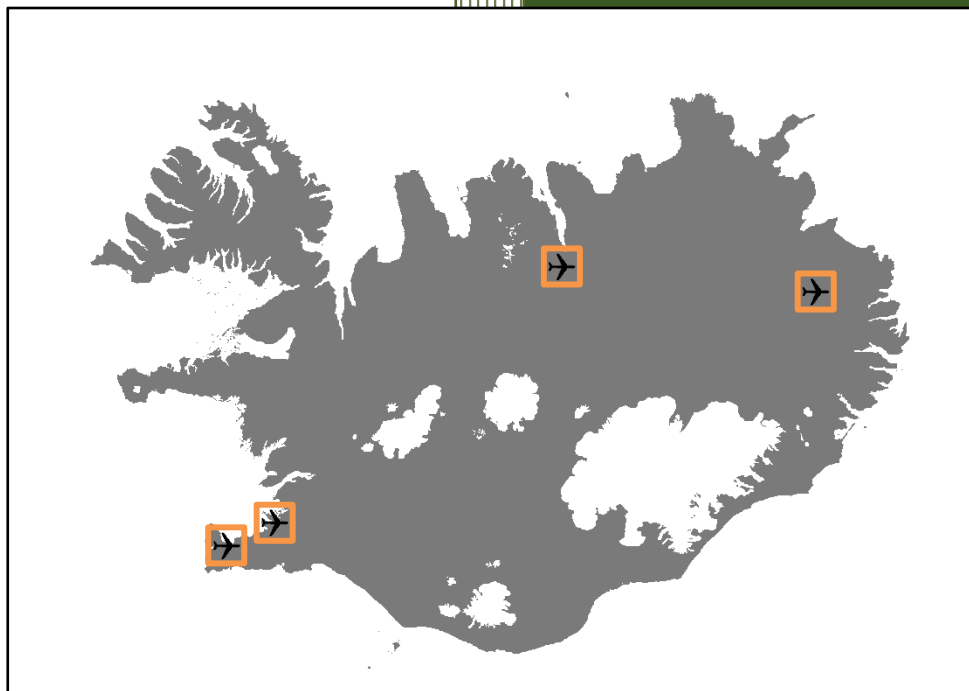

Janúar 2018

VIÐBRAGÐSÁÆTLUN
ALMANNAVARNA

Sóttvarnir alþjóðaflugvalla Landsáætlun

Ríkislögreglustjórnin

Sóttvarnalæknir

Sóttvarnir alþjóðaflugvalla - Landsáætlun

3. útgáfa 2018

Útgefandi:

Sóttvarnalæknir, Isavia og almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Ritstjórn:

Friðfinnur Freyr Guðmundsson, Isavia

Halla Sigrún Sigurðardóttir, Samgöngustofu

Hjálmar Björgvinsson, almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Íris Marelsdóttir, sóttvarnasviði Embættis landlæknis

Útlit og umbrot:

Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Viðbragðsáætlunin er aðeins gefin út á rafrænu formi.

Athugasemdir skal senda á netfangið svl@landlaeknir.is

og/eða almannavarnir@logreglan.is

EFNISYFIRLIT

SKAMMSTAFANIR.....	5
ORÐSKÝRINGAR	7
1.0 INNGANGUR	9
2.0 STAÐHÆTTIR OG MARKMIÐ	11
2.1 INNLEIÐING ALPJÓÐAHEILBRIGÐISREGLUGERÐARINNAR (IHR).....	11
2.2 SÉRSTAKAR RÁÐSTAFANIR VEGNA SJÚKDÓMA SEM BERAST MEÐ SMITFERJUM (VIÐAUKI 5, IHR)	12
2.3 ÍSLENSKIR ALPJÓÐAFLUGVELLIR.....	12
3.0 SKILGREININGAR (VIRKJUN OG HÁSKASTIG)	14
3.1 VIRKJUN ÁÆTLUNARINNAR	14
3.2 FLOKKUN ALMANNAVARNASTIGA.....	18
4.0 BOÐUN	19
4.1 ÓVISSUSTIG.....	20
4.2 HÆTTUSTIG.....	21
4.3 NEYÐARSTIG.....	22
4.4 TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR.....	23
4.5 AFBOÐUN RÁÐSTAFANA.....	23
5.0 STJÓRNKERFI	24
5.1 GRUNNEININGAR, HLUTVERK OG TENGINGAR STJÓRNKERFISINS	25
5.2 SAMHÆFINGARSTÖÐIN (SST)	28
5.3 AÐGERÐASTJÓRN (AST)	29
5.4 VERKÞÁTTASKIPURIT AÐGERÐASTJÓRNAR	30
5.5 VETTVANGSSTJÓRN.....	31
5.6 VERKÞÁTTASKIPURIT FYRIR VETTVANGSSTJÓRN	32
5.7 VERKÞÁTTASTJÓRAR.....	33
5.8 STJÓRNSKIPULAG VEGNA SÓTTVARNA	34
5.9 RANNSÓKN VEGNA ATVIKS	35
5.10 LOFTBRÚ	35
5.11 FJÖLMIDLAR.....	35
6.0 STARFSSVÆÐI	37
6.1 TALNING/SKRÁNING POLENDNA	37
6.2 STARFSSVÆÐI SAMKVÆMT SKIPULAGI ALMANNAVARNA	38
6.3 STARFSSVÆÐI INNAN AKUREYRARFLUGVALLAR (AEY)	39
6.4 STARFSSVÆÐI INNAN EGILSSTAÐARFLUGVALLAR (EGS)	40
6.5 STARFSSVÆÐI INNAN KEFLAVÍKURFLUGVALLAR (KEF)	41
6.6 STARFSSVÆÐI INNAN REYKJAVÍKURFLUGVALLAR (RKV)	42
7.0 ÁHÆTTUMAT - LEIÐBEININGAR	43
7.1 HLÍFÐARBÚNAÐUR Í UMSJÓN SÓTTVARNALÆKNIS.....	44
8.0 VERKEFNI VIÐBRAGÐSAÐILA	45
8.1 NEYÐARLÍNAN/112.....	46
8.2 ALMANNAVARNIR - SAMHÆFINGARSTÖÐIN	47
8.3 AST – AÐGERÐASTJÓRN UMDÆMIS	48
8.4 VST – VETTVANGSSTJÓRN	49
8.5 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - SÓTTVARNALÆKNIR	50
8.6 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - UMDÆMIS- OG SVÆÐISLÆKNAR SÓTTVARNA (UMD/SVÆ - SVL).....	52
8.7 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - VAKTHAFANDI LÆKNIR INNAN UMDÆMIS	53
8.8 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - SÉRHÆFD, LANDSPÍTALI	54
8.9 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - SÉRHÆFD, SJÚKRAHÚSIÐ Á AKUREYRI (SAK)	55
8.10 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - ALMENN, HEILBRIGÐISSTOFNANIR OG HEILSUGÆSLA HÖFUÐBORGARSVÆÐISINS	56
8.11 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - REKSTRARAÐILAR SJÚKRAFLUTNINGA.....	57
8.12 LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN - ALMANNAVARNADEILD/SST.....	58

8.13	LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN - FJARSKIPTAMIÐSTÖÐ.....	59
8.14	LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN - KENNSLANEFND (ID-NEFND)	60
8.15	LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN - SÉRSVEIT	61
8.16	LÖGGÆSLA - LÖGREGLUSTJÓRI/LÖGREGLA UMDÆMIS.....	62
8.17	LANDHELGISGÆSLAN - STJÓRNSTÖÐ.....	63
8.18	LANDHELGISGÆSLAN - FLUGDEILD	64
8.19	LANDHELGISGÆSLAN - VARÐSKIP.....	65
8.20	TOLLGÆSLA.....	66
8.21	SLÖKKVILIÐ - SLÖKKVILIÐ HÖFUÐBORGARSVÆÐISINS, BRUNAVARNIR SUÐURNESJA, SLÖKKVILIÐIÐ Á AKUREYRI OG Á EGILSSTÖÐUM	67
8.22	FLUG - AFGREIÐSLUAÐILAR.....	68
8.23	FLUG - FLUGTURN	69
8.24	FLUG - FLUGSTJÓRNARMÍÐSTÖÐIN.....	70
8.25	FLUG - FLUGVERNDARSTARFSMENN	71
8.26	FLUG - FLUGVALLARÞJÓNUSTA	72
8.27	FLUG - FLUGREKENDUR	73
8.28	RAUÐI KROSSINN Á ÍSLANDI - NEYÐARMÍÐSTÖÐ.....	74
8.29	SLYSAVARNAFÉLAGIÐ LANDSBJÖRG - SVÆÐISSTJÓRNIR	75
8.30	SLYSAVARNAFÉLAGIÐ LANDSBJÖRG - LANDSSTJÓRN.....	76
8.31	BJÖRGUNARSVEITIR Á SVÆÐI 1, SVÆÐI 2, SVÆÐI 11 OG SVÆÐI 13	77
8.32	FERÐAMÁLASTOFA	78
8.33	GEISLAVARNIR RÍKISINS.....	79
8.34	HEILBRIGÐISEFTIRLIT SVEITARFÉLAGA Í REYKJAVÍK, Á SUÐURNESJUM, Á NORÐURLANDI EYSTRA OG Á AUSTURLANDI.....	80
8.35	MATVÆLASTOFNUN (MAST) - VEGNA DÝRA UM BORIÐ Í LOFTFARI EÐA Á FLUGVELLI.....	81
8.36	MATVÆLASTOFNUN - VEIKINDI TALIN VERA VEGNA SÝKTRA MATVÆLA/NEYSLUVATNS	82
8.37	SAMGÖNGUSTOFA.....	83
8.38	SAMGÖNGUR - RANNSÓKNARNEFND SAMGÖNGUSLYSA (RNSA)	84
8.39	UMHVERFISSTOFNUN.....	85
9.0	FJARSKIPTI/SAMSKIPTI	86
9.1	GRUNNSKIPULAG FJARSKIPTA (TETRA)	86
10.0	KORT.....	89
11.0	DREIFINGARLISTI	90
12.0	BREYTINGASAGA	91
13.0	VIÐAUKAR	92
13.1	LÖG OG REGLUGERÐIR.....	92
13.2	FYRSTA UPPLÝSINGAÖFLUN OG ÁBENDINGAR UM FYRSTU VIÐBRÖGÐ.....	93
13.3	RAKNING SMITLEIÐA	94
13.4	BRÁÐAFLOKKUN OG ÁVERKAMAT.....	95

Skammstafanir

ATC	Flugstjórnarmiðstöðin í Reykjavík (<i>Air Traffic Control Center</i>)
ACI	Alþjóðasamtök flugvalla (<i>Airport Council International</i>)
AEY	Flugvöllurinn á Akureyri
AR	Sýkingartíðni (<i>Attack Rate</i>)
AHS	Aðhlyningarstjóri
AST	Aðgerðastjórn/-stjóri
Avd-RLS	Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra
AVN/Av-nefnd	Almannavarnanefnd
BF	Biðsvæði flutningstækja
BH	Biðsvæði hjálparliðs
BTB	Biðsvæði tækja og búnaðar
CAPSCA	(<i>Collaborative Arrangement for the Prevention and Management of Public Health Events in Civil Aviation</i>)
CFR	Dánarhlutfall sjúkdóms (<i>Case Fatality Rate</i>)
ECDC	Sóttvarnastofnun Evrópusambandsins (<i>European Centre for Disease Prevention and Control</i>)
EGS	Flugvöllurinn á Egilsstöðum
ETA	Áætlaður komutími (<i>Estimated Time of Arrival</i>)
ETD	Áætlaður brottfarartími (<i>Estimated Time of Departure</i>)
EU-HSC	Nefnd um heilbrigðisöryggi á vegum Evrópusambandsins (<i>Health Security Committee of EU</i>)
EWRS	Vöktunar- og viðbragðskerfi Evrópusambandsins (<i>Early Warning and Response System</i>)
FLE	Flugstöð Leifs Eiríkssonar á Keflavíkflugvelli
FMR	Fjarskiptamiðstöð ríkislögreglustjóra
GR	Geislavarnir ríkisins
HBS	Höfuðborgarsvæðið
HES	Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga
HSA	Heilbrigðisstofnun Austurlands
HSN	Heilbrigðisstofnun Norðurlands
HSS	Heilbrigðisstofnun Suðurnesja
HSU	Heilbrigðisstofnun Suðurlands
HVE	Heilbrigðisstofnun Vesturlands
HVEST	Heilbrigðisstofnun Vestfjarða
ICAO	Alþjóðaflugmálastofnunin (<i>International Civil Aviation Organization</i>)
IGS	Flugvallþjónusta Icelandair (<i>Icelandair Ground Service</i>)
IHR	Alþjóðaheilbrigðisreglugerðin (<i>International Health Regulations</i>)
ID-nefnd	Kennslanefnd RLS (<i>Identification committee</i>)
IL	Innri lokun
JRCC	Stjórnstöð Landhelgisgæslunnar (<i>Joint Rescue and Coordination Centre –Iceland</i>)
KEF	Flugvöllurinn í Keflavík

LHG	Landhelgisgæsla Íslands
L og B	Verkþátturinn Leit og björgun
LSH	Landspítali
LP	Lendingarsvæði fyrir þýrlur
MAST	Matvælastofnun
MÓT	Móttökustaður á vettvangi
PHEIC	Alþjóðleg lýðheilsuógn (<i>Public Health Emergencies of International Concern</i>)
R₀	Smitstuðull (<i>Basic Reproductive Rate/Transmission Rate</i>)
RKÍ	Rauði krossinn á Íslandi
RKV	Flugvöllurinn í Reykjavík
RLS	Embætti ríkislögreglustjóra
RNSA	Rannsóknarnefnd samgönguslysa
S og F	Verkþátturinn Sjúkra- og fjöldahjálp
SAF	Samtök ferðabjónustunnar
SAK	Sjúkrahúsið á Akureyri
SGS	Samgöngustofa
SÁBF	Stjórnun – Áætlun – Bjargir – Framkvæmd
SHÍ	Samtök heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi
SHS	Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins
SL	Slysavarnafélagið Landsbjörg
- SÓTT	Mengaður vettvangur (eitur, smit, geislavirkni, óþekkt orsök)
SSL	Söfnunarsvæði látinna
SSÚ	Söfnunarsvæði útsettra. Í sóttvarnaáætlunum eru útsettir nefndir þolendur og söfnunarsvæði er skipt í þrjú vinnusvæði, það er vinnusvæði útsettra með einkenni og vinnusvæði útsettra án einkenna. Autt vinnusvæði er á milli þessara svæða til að hindra útbreiðslu
SSUS	Stjórnskipuð samstarfsnefnd um sóttvarnir
SST/NCCC	Samhæfingarstöðin, Skógarhlíð 14, Reykjavík/ <i>(National Crisis Coordination Centre)</i>
SVL	Sóttvarnalæknir
Tetra	Fjarskiptakerfi viðbragðsaðila
Umd/svæ-SVL	Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna
UST	Umhverfisstofnun
VEL	Velferðarráðuneyti
VHF	<i>(Very High Frequency)</i>
VST	Vettvangsstjórn/-stjóri
VPS	Verkþáttastjórar
YL	Ytri lokun
WHO	Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (<i>World Health Organization</i>)

Orðskýringar

Aðgerðastjórn (AST): Undir stjórn lögreglustjóra starfar aðgerðastjórn að samræmingu innan umdæmis. Við ógn er varðar lýðheilsu tekur umdæmislæknir sóttvarna sæti í AST. AST er bakland vettvangsstjórnar.

Afkviun (Quarantine): Takmörkun á athafnafrelsi og/eða aðskilnaður grunsamlegra einstaklinga sem ekki eru veikir eða aðskilnaður grunsamlegs farangurs, farartækja, vara eða pósthöggla sem hafa orðið fyrir áhrifum frá öðrum eða öðru á þann hátt sem kemur í veg fyrir hugsanlega útbreiðslu sýkingar eða mengunar.

Alþjóðaflugvöllur (International airport): Flugvöllur, tilgreindur af aðildarríki sem flugvöllur tilheyrir sem komu- og brottfararflugvöllur í millilandaflugi, þar sem tilfallandi formsatriði er snúa að tollaafgreiðslu, innflutningi fólks, lýðheilsu, sóttkví dýra og jurta og þess háttar verkferlum eru afgreidd.

Alþjóðleg lýðheilsuógn (PHEIC): Bráð ógn við lýðheilsu sem varðar þjóðir heims (*Public Health Emergencies of International Concern*). Óvenjulegur atburður sem er skilgreindur samkvæmt IHR sem hætta fyrir lýðheilsu vegna útbreiðslu sjúkdóma á milli landa og sem atvik sem getur útheimt samstillt, alþjóðleg viðbrögð.

Bjargir: Bjargir eru mannskapur, búnaður og aðföng sem notuð eru í aðgerðum.

Bráðamengun: Mengun sem verður skyndilega og krefst tafarlausra aðgerða.

Einangrun (Isolation): Aðskilnaður einstaklinga, sem eru veikir eða hafa orðið fyrir mengun, einnig aðskilnaður farangurs, farartækja, vara eða pósthöggla sem hafa orðið fyrir áhrifum frá öðrum eða öðru þannig að koma megi í veg fyrir hugsanlega útbreiðslu sýkingar eða mengunar.

Flugstjórnarmiðstöð Reykjavíkur: Staðsett í Reykjavík. Þar fer fram stjórnun flugumferðar í aðflugs-svæði inn til Reykjavíkur og Keflavíkurflugvallar í innanlandssvæði og í úthafssvæði sem sameiginlega er kallað íslenska flugstjórnarsvæðið. Íslenska flugstjórnarsvæðið er um fimm og hálf milljón ferkílómetrar að stærð og er það eitt stærsta flugstjórnarsvæði heims. Svæðið nær frá Greenwich-lengdarbaugnum í austri og vestur fyrir Grænland, frá norðurlandnum og suður fyrir Færeyjar, langleiðina til Skotlands. Meginhlutverk Flugstjórnarmiðstöðvar Reykjavíkur er að veita öllu flugi innan íslenska flugstjórnarsvæðisins örugga, skilvirka og hagkvæma flugumferðar- og flugupplýsingaþjónustu.

Flugturnar: Flugleiðsöguvið veitir flugstjórnarþjónustu á Keflavíkur-, Reykjavíkur- og Akureyrarflugvelli. Á þessum flugvöllum starfa flugumferðarstjórnar sem eru starfsmenn flugleiðsöguviðs Isavia. Á öðrum áætlanarflugvöllum er veitt flugupplýsingaþjónusta og þar eru starfsmenn í flugturni sem tilheyra flugvalla- og mannvirkjasviði en ábyrgð þjónustunnar er hjá flugleiðsöguviði.

Flugvirkt (Facilitation): Samræmdar aðgerðir opinberra aðila og annarra sem koma að afgreiðslu eða þjónustu við flugför, farþega, farangur og farm á flugvöllum til þess að einfalda formsatriði og greiða fyrir afgreiðslu þeirra.

Grundvallarsmitgát: Grundvallarvarúð gegn sýkingum, óháð uppruna, sem felur í sér rof smitleiða (handhreinsun og notkun viðeigandi hlífðarbúnaðar eftir því hvaða smitleið er um að ræða). Nánari upplýsingar um smitgát má finna á [vef Embættis landlæknis](#).

Lýðheilsuógn (Public health risk): Líkur á atviki sem getur haft skaðleg áhrif á heilbrigði hópa fólks og er þar sérstaklega átt við sjúkdóm eða mengun sem gæti skapað alvarlega og beina hættu.

Matarborinn sjúkdómur: Er matareitrun eða matarsýking sem berst í fólk með matvælum þ.m.t. neysluvatni.

Matareitrun: Er sjúkdómur af völdum eitrefna frá bakteríum, sveppum, eitruðum þörungum, eða af völdum annarra efna sem geta valdið eitrun sem berst með matvælum.

Matarsýking: Er sjúkdómur af völdum baktería, veira eða snýkjudyra sem berst með matvælum.

Meginreglur viðbúnaðar: Almennt byggja viðbrögð á fjórum meginreglum. Þær eru grenndarreglan, samkvæmnisreglan, sviðsábyrgðarreglan og samhæfingarreglan. Kjarni þeirra er þessi: *Grenndarreglan* segir fyrir um að æskilegt er að áætlanagerð, forvarnir og viðbrögð séu að sem mestu leyti í höndum þeirra sem næst standa borgurunum, það er sveitarstjórnun og svæðisbundnum fulltrúum ríkisins. *Samkvæmnisreglan* segir að best sé að byggja viðbrögð við hvers kyns vá á þeirri reynslu sem skapast í daglegum störfum viðbragðsaðila og því stjórnskipulagi sem stuðst er við í daglegum störfum. *Sviðsábyrgðarreglan* segir fyrir um að ábyrgð aðila breytist ekki eftir umfangi atburða og nauðsynlegum viðbúnaði vegna þeirra. Hver sinnir sínu hvort sem um er að ræða dagleg verkefni eða almannavarnaástand. *Samhæfingarreglan* segir til um að allir hafi skyldu til að vinna saman og samhæfa störf sín í víðum skilningi.

Opinberar sóttvarnaráðstafanir: Takmarkanir á ferðafrelsi, einangrun smitaðra, sóttþreinsun, sóttkví eða samkomubann.

Samhæfingarstöðin (SST): Stjórnstöð í Skógarhlíð 14, Reykjavík. Samræmir aðgerðir á landsvísu og er tengiliður við stofnanir utan umdæmis, stjórnvöld og erlenda aðstoð. Stöðin er einnig bakland aðgerðastjórnar innan lögreglu-/sóttvarnaumdæmis.

Smitferja (Vector): Skordýr eða annað dýr sem að jafnaði ber með sér sýkil sem getur skapað hættu fyrir lýðheilsu.

Smitgeymir (Reservoir): Dýr, planta eða efni þar sem sýkill sem getur ógnað lýðheilsu hefst við að öllu jöfnu.

Sóttþreinsun (Disinfection): Ferli þar sem gerðar eru heilbrigðisráðstafanir til að halda sýklum á líkama manna eða dýra eða í farangri, farmi, gámum, farartækjum, vörum og pósthöggjum í skefjum eða eyða þeim með efnafræðilegum eða eðlisfræðilegum aðferðum.

Skordýraeyðing (Disinsection): Ferli þar sem gerðar eru heilbrigðisráðstafanir til að halda í skefjum, eða eyða skordýrum sem hafast við í farangri, farmi, gámum, farartækjum, vörum og pósthöggjum og eru smitferjur fyrir sjúkdóma sem leggjast á menn.

Skráningarskyldir sjúkdómar: Með skráningarskyldu er átt við skyldu heilbrigðisstarfsmanna til að senda sóttvarnalækni ópersónugreinanlegar upplýsingar um sjúkdómstilvik sem talin eru upp í reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012.

Tilkynningarskyldir sjúkdómar: Þeir sjúkdómar, sjúkdómsvaldar og atburðir sem sóttvarnalög fjalla um eru skráningarskyldir og geti þeir ógnað almannaheill eru þeir jafnframt tilkynningarskyldir. Með tilkynningarskyldu er átt við þá skyldu að senda sóttvarnalækni persónugreinanlegar upplýsingar um sjúkdómstilvik sem talin eru upp í reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012.

Vettvangsstjórn (VST): Er stjórn að vettvangsstjóra skipuðum af AST. VST stýrir úrlausnum á vettvangi með það að markmiði að koma á venjubundu ástandi. Verkbáttastjórnar heyra undir VST.

1.0 Inngangur

Sóttvarnaáætlun alþjóðaflugvalla styðst við Alþjóðaheilbrigðisreglugerðina (IHR-2005), lög um almannavarnir nr. 82/2008, sóttvarnalög nr. 19/1997, auk annarra laga og reglugerða sem nefnd eru í viðauka 1 áætlunarinnar. Einnig styðst áætlunin við viðauka 9 - flugvirkt, Alþjóðaflugmálastofnunar (ICAO) (*International Standards and Recommended Practise/2015*) og leiðbeiningar Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO) er varða almennan neyðarviðbúnað (*A Strategic Framework for Emergency Preparedness/2017*). Viðbragðsáætluninni er ætlað að segja fyrir um skipulag og stjórn aðgerða í sóttvarnaaðgerðum þegar grunur vaknar um lýðheilsuógn um borð í loftfari eða á flugvelli. Áætlunin nær til allra alþjóðaflugvalla Íslands, það er Keflavíkurlugvallar, Reykjavíkurlugvallar, Akureyrarflugvallar og Egilsstaðaflugvallar og hefur áætlunin verið aðlöguð að hverjum flugvelli. Einnig nær áætlunin til loftfara á flugi innan flugrýmis Íslands.

Mikilvægt er að aðgerðir sem grípa þarf til, valdi ekki ónauðsynlegri röskun á umferð og viðskiptum.

Áætlunin segir einnig fyrir um dreifingu á neyðarbúnaði þeim sem er í umsjón sóttvarnalæknis.

Markmið og gildissvið IHR-2005 sem staðfest var hér á landi árið 2007 er að koma í veg fyrir eða tefja útbreiðslu sjúkdóma milli landa. Sóttvarnalæknir er lögum samkvæmt landstengiliður fyrir IHR og stýrir verkefnavinnu vegna innleiðingar reglugerðarinnar en mörg stjórnvöld koma að mismunandi þáttum málsins.

Undirritaðir aðilar vinna saman að uppfærslum og lagfæringum áætlunarinnar og liggur frumeintak skjalsins hjá ritstjóra þess. Áætlunin skal endurskoðuð á tveggja ára fresti, næst árið 2020.

Boðunarlistar vegna áætlunarinnar eru varðveittir hjá Neyðarlínunni og skal uppfæra þá eins oft og þörf krefur og að minnsta kosti árlega.

Ekki er um endanleg fyrirmæli að ræða og geta hlutaðeigandi umdæmislæknir sóttvarna og lögreglustjóri umdæmis í samvinnu við flugvallarstjóra, sóttvarnalækni og ríkislögreglustjóra ákveðið breytta starfstilhögun með tilliti til ástands og aðstæðna hverju sinni.

Umdæmislæknar sóttvarna og lögreglustjórar hlutaðeigandi umdæmis bera ábyrgð á virkjun áætlunarinnar að fullu eða að hluta í samvinnu við sóttvarnalækni og ríkislögreglustjóra. Einnig hafa sóttvarnalæknir og ríkislögreglustjóri fulla heimild til virkjunar og á það sérstakleg við um atvik þar sem loftfar er enn á flugi. Allir þeir sem hlutverk hafa samkvæmt 8. kafla þessarar áætlunar geta komið á framfæri ósk um virkjun áætlunarinnar.

Aðdragandi virkjunar, virkjun áætlunar, boðleiðir og samskipti skulu æfð að minnsta kosti á fimm ára fresti. Einstakir verkþættir áætlunarinnar skulu æfðir eins og þurfa þykir.

Áætlunin er vistuð á vef almannavarna, www.almannavarnir.is, vef Isavia, www.isavia.is og vef Embættis landlæknis, www.landlaeknir.is.

Áætlun þessi tekur þegar gildi.

Reykjavík, janúar 2018

Þórólfur Guðnason
Sóttvarnalæknir

Haraldur Johannessen
Ríkislögreglustjóri

2.0 Staðhættir og markmið

Markmið viðbragðsáætlunar sóttvarna fyrir alþjóðaflugvelli Íslands eru eftirfarandi:

- Að tryggja skipulögð viðbrögð allra hlutaðeigandi aðila þegar loftfar lendir með veikan farþega sem talinn er vera smitandi eða farþegi veikist í flugstöð eða atvik verður í flugstöð sem getur haft heilsufarslegar afleiðingar.
- Að lágmarka eða fyrirbyggja, ef þess er kostur, áhrif smits/mengunar/geislavirkni/óvæntra atburða og vernda lýðheilsu og umhverfi.
- Að tryggja óskerta þjónustu til allra hlutaðeigandi.
- Að innleiða ákvæði IHR og tryggja upplýsingamiðlun/samstarf innanlands og yfir landamæri.

2.1 Innleiðing alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar (IHR)

Allt frá miðri 19. öld hafa verið gerðir milliríkjasamningar um aðgerðir til að stemma stigu við að smitandi sjúkdómar berist milli landa. Eftir stofnun Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO) árið 1948 var samþykkt alþjóðaheilbrigðisreglugerð (IHR) sem hefur verið aukin og bætt nokkrum sinnum. Árið 2005 kom út ný og gerbreytt alþjóðaheilbrigðisreglugerð sem tók gildi hér á landi árið 2007. Þessi nýja reglugerð (IHR) er í takt við nýja tíma því hin gríðarlega aukning sem orðið hefur í ferðalögum fólks á milli landa og aukning á verslun og milliríkjavíðskiptum eykur hættu á að sjúkdómar og heilbrigðisógnir geti á stuttum tíma borist heimshorna á milli. IHR er bindandi alþjóðasamningur á milli allra aðildarþjóða WHO og gildir ekki einvörðu um sérstaka smitsjúkdóma heldur einnig um hvers kyns heilbrigðisógnir t.d. af völdum eiturefna eða geislavirkni. Reglugerðin kveður m.a. á um að aðildarþjóðum beri að hafa gott eftirlit með útbreiðslu sjúkdóma og annarra heilsufarsógnna og að lands-tengiliður skuli tilkynna um hvert tilfelli tiltekinna sjúkdóma og óvænt atvik sem eru eða geta orðið heilbrigðisógnir. Einnig fjallar reglugerðin um skylduna til að efla viðbragðsgetu og kveður á um kröfur um grunnviðbúnað fyrir flugvelli sem á alltaf að vera fyrir hendi.

Alþjóðastofnanir s.s. ICAO, CAPSCA og ACI hafa hvatt til þess að flugvellir efli viðbragðsgetu sína gegn smitandi sjúkdómum með því að semja viðbragðsáætlanir og æfa þær. Reynsla þeirra flugvalla sem þegar hafa gert viðbragðsáætlanir og æft þær hefur sýnt að veigamesti þátturinn í viðbrögðum við smitandi tilfelli í loftfari eða flugstöð eða annarri óvæntri upptákmu er upplýsingamiðlun til farþega, fjölmiðla, aðstandenda og starfsmanna sem koma að slíku tilfelli. Því er mikilvægt að til séu handbærar upplýsingar um smitsjúkdóma sem líklegt er að geti komið upp í flugi til að flýta fyrir upplýsingamiðlun þegar upp koma sóttvarnatilvik í flugi eða á alþjóðaflugvöllum.

Kröfurnar segja til um að alþjóðaflugvellir samningsríkja:

- Skuli ávallt geta veitt aðgang að viðeigandi lækniþjónustu hvað varðar staðsetningu, búnað og starfsmenn.
- Skuli ávallt hafa aðgang að farartækjum og fólki til að flytja veika farþega/áhafnir til viðeigandi heilbrigðisaðstöðu.
- Hafi ávallt þjálfað starfsfólk til að skoða og meta aðstæður.
- Geti ávallt boðið upp á tryggt umhverfi fyrir þolendur, það er aðgang að drykkjarvatni, matstofu, hreinlætisaðstöðu og förgun sorps.
- Hafi ávallt aðgang að þjálfuðu starfsfólki sem geti haldið smitferjum og smitgeymum í skefjum.
- Skrái og viðhaldi viðbragðsáætlun flugvalla þar sem helstu samstarfsaðilar eru tilgreindir.

- Hafi gilda samninga sem tryggja skoðun, umönnun og afkvíun útsettra ferðamanna/áhafna eða dýra og veita aðra þjónustu sem þörf er fyrir.
- Hafi til staðar rými sem er aðskilið frá öðrum fyrir viðtöl við útsetta ferðamenn/áhafnir.
- Geti kallað eftir áhættumati og geti afkvíað útsetta ferðamenn/áhafnir ef þörf er talin þar á.
- Geti beitt ráðstöfunum, svo sem skordýraeyðingu, meindýraeyðingu, sóttthreinsun vegna bráðamengunar og meðhöndlunar farangurs, gáma, farartækja, vara og pósthöggla eftir því sem við á.
- Geti haft komu- og brottfarareftirlit með ferðamönnum/áhöfnum.
- Hafi aðgang að sérhæfðum búnaði og þjálfuðu starfsfólki sem hefur yfir að ráða viðeigandi hlífðarbúnaði til að flytja og annast útsetta ferðamenn/áhafnir.

Mikilvægt er að aðgerðir sem grípa þarf til, valdi ekki ónauðsynlegri röskun á umferð og viðskiptum.

2.2 Sérstakar ráðstafanir vegna sjúkdóma sem berast með smitferjum (viðauki 5, IHR)

Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) skal birta reglulega skrá yfir þau svæði í heiminum þar sem mælt er með því að skordýrum eða smitferjum sem berast frá þessum svæðum sé eytt eða aðrar ráðstafanir gerðar. Tilvist smitferja og ráðstafanir sem gerðar eru til að eyða þeim skulu tilgreindar á sóttvarnavottorði skips. Samningsríkin skulu gera sóttvarnaáætlanir gegn smitferjum sem borið geta með sér sýkil sem skapar hættu fyrir lýðheilsuna. Litið skal á farartæki sem grunsamlegt ef:

- Einhver um borð er hugsanlega með sjúkdóm sem berst með smitferjum.
- Komið hefur upp hugsanlegt tilfelli sjúkdóms sem berst með smitferjum, um borð í loftfari í millilandaferð eða tíminn frá því loftfar fór í loftið frá smitsvæði er það stuttur að smitferjur um borð gætu enn borið með sér sjúkdóm.

2.3 Íslenskir alþjóðaflugvellir

Áætlunin nær til allra alþjóðaflugvalla Íslands, það er **Keflavíkurflugvallar, Reykjavíkflugvallar, Akureyrarflugvallar og Egilsstaðaflugvallar** og hefur áætlunin verið aðlöguð að hverjum flugvelli, þannig að starfssvæði í kafla 6 eru skráð fyrir hvern flugvöll og einnig eru gátlistar í kafla 8 aðlagaðir að viðbragðsaðilum hvers flugvallar. Í töflum 2.1 og 2.2. á bls. 12 má finna frekari upplýsingar um staðsetningu flugvalla með tilliti til lögregluumdæma og sóttvarnasvæða.

Áætlunin nær einnig til loftfara á flugi innan loftrýmis Íslands.

Flugvöllur	Lögregluumdæmi og aðsetur lögreglustjóra	Sóttvarnaumdæmi og aðsetur umd/svæ -SVL	Heilbrigðiseftirlits-svæði
Keflavík (KEF)	Lögreglustjórinn á Suðurnesjum Aðsetur: Reykjanesbær	Suðurnes Aðsetur: Grindavík	Suðurnes (HES)
Reykjavík (RKV)	Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu Aðsetur: Reykjavík	Höfuðborgarsvæðið Aðsetur: Reykjavík	Reykjavík (HER)
Akureyri (AEY)	Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra Aðsetur: Akureyri	Norðurland Aðsetur: Akureyri	Noðurland eystra (HNE)
Egilsstaðir (EGS)	Lögreglustjórinn á Austurlandi Aðsetur: Eskifjörður	Austurland Aðsetur: Egilsstaðir	Austurland (HAUST)

Tafla 2.1. Alþjóðaflugvellir með tilliti til heilbrigðiseftirlitssvæða og sóttvarna- og lögregluumdæma

Sóttvarnaumdæmi eða -svæði	Umdæmis- og svæðislæknar	Aðsetur	Vinnustaður
Austurland sottvarnir@hsa.is	Umdæmislæknir	Heilsugæslan Egilsstöðum	Heilbrigðisstofnun Austurlands (HSA)
	Svæðislæknir	Heilsugæslan Seyðisfirði	
Höfuðborgarsvæðið	Umdæmislæknir	Heilsugæslan Árbæ	Heilsugæsla höfuðborgarsvæðis
	Svæðislæknir	Heilsugæslan Garðabæ	
Norðurland	Umdæmislæknir	HSN Sauðárkrókur	Heilbrigðisstofnun Norðurlands (HSN)
	Svæðislæknir	HSN Akureyri	
	Svæðislæknir	HSN Húsavík	
Suðurland sottvarnir@hsu.is	Umdæmislæknir	Heilbrigðisstofnun Vestmannaeyja	Heilbrigðisstofnun Suðurlands (HSU)
	Svæðislæknir	Heilsugæslan Hveragerði	
	Svæðislæknir	Heilbrigðisstofnun Selfossi	
	Svæðislæknir	Heilsugæslan Hellu/Hvolsvelli	
Suðurnes	Svæðislæknir	Heilsugæslan Höfn	Heilbrigðisstofnun Suðurnesja (HSS)
	Umdæmislæknir	Heilsugæslan Grindavík	
Vestfirðir	Umdæmislæknir	HVEST Ísafirði	Heilbrigðisstofnun Vestfjarða (HVEST)
Vesturland sottvarnir@hve.is	Umdæmislæknir	HVE Akranesi	Heilbrigðisstofnun Vesturlands (HVE)
	Svæðislæknir	HVE Borgarnesi	
	Svæðislæknir	HVE Búðardal	
	Svæðislæknir	HVE Hvammstanga	

Tafla 2.2. Umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna, aðsetur og netfang

3.0 Skilgreiningar (virkjun og háskastig)

Hér er fjallað um aðdraganda virkjunar á mismunandi háskastigum almannavarna. Áður en til virkjunar kemur þarf að kanna uppruna atviks og hugsanlegar afleiðingar. Gera þarf fyrsta áhættumat, sjá töflu 3.1 og meta hvort atvik geti verið ógn við lýðheilsu:

Nánar:

- Atvikið er af völdum baktería, veira, smitsjúkdóma eða annarra smitefna.
- Atvikið er af völdum eiturefna.
- Atvikið er af völdum geislavirkra efna.
- Atvikið er af óþekktum orsökum og fellur ekki undir ofantaldar skilgreiningar.

3.1 Virkjun áætlunarinnar

Flugvöllur/flugstöð: Við bráðaveikindi eða annað bráðatilfelli sem vekur grun um lýðheilsuógn í flugstöð/á flugvelli skal hafa samband við 112 og óska eftir vakthafandi lækni sem fer á staðinn og framkvæmir fyrsta áhættumat. Hann hefur samráð við umdæmis- og svæðislækni sóttvarna. Niðurstaða fyrsta áhættumats gefur vísbendingu um þörf fyrir virkjun áætlunar og umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna virkjar þessa áætlun í samráði við SVL og lögreglustjóra umdæmis. Sjá töflu 13.1 í viðauka um fyrstu viðbrögð, töflu 3.1 er varðar áhættumat og mynd 3.1. er varðar verkferilinn. Neyðarlínan boðar samkvæmt lista í 4. kafla þessarar áætlunar.

Ef ekki er um bráðatilfelli að ræða skal hafa beint samband við umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna eða SVL í síma 510-1933, netfang: svl@landlaeknir.is

Lofftar á flugi: Ef tilkynning berst frá loftfari á flugi að atvik um borð geti verið ógn við heilsu manna, skal Flugstjórnarmiðstöð Reykjavíkur/flugturn hafa tafarlaust samband við SVL í síma 510-1933. SVL virkjar áætlunina eftir atvikum í samráði við avd-RLS/LHG/Isavia og hlutaðeigandi umdæmislækni sóttvarna og lögreglustjóra (ef loftfari er vísað til flugvallar innan íslenskrar lögsögu). Neyðarlínan boðar samkvæmt lista í 4. kafla þessarar áætlunar.

Að lokinni virkjun: Þegar áætlunin hefur verið virkjuð tekur AST við stjórn aðgerða. AST metur hvort þörf er á að boða fleiri aðila til starfa í samráði við SST. LHG stýrir aðgerðum innan loftrýmis Íslands.

Aðgerðastjóri/stjórnandi SST tilkynnir breytingar á almannavarnastigi til Neyðarlínunnar og til viðbragðsaðila í gegnum Tetra.

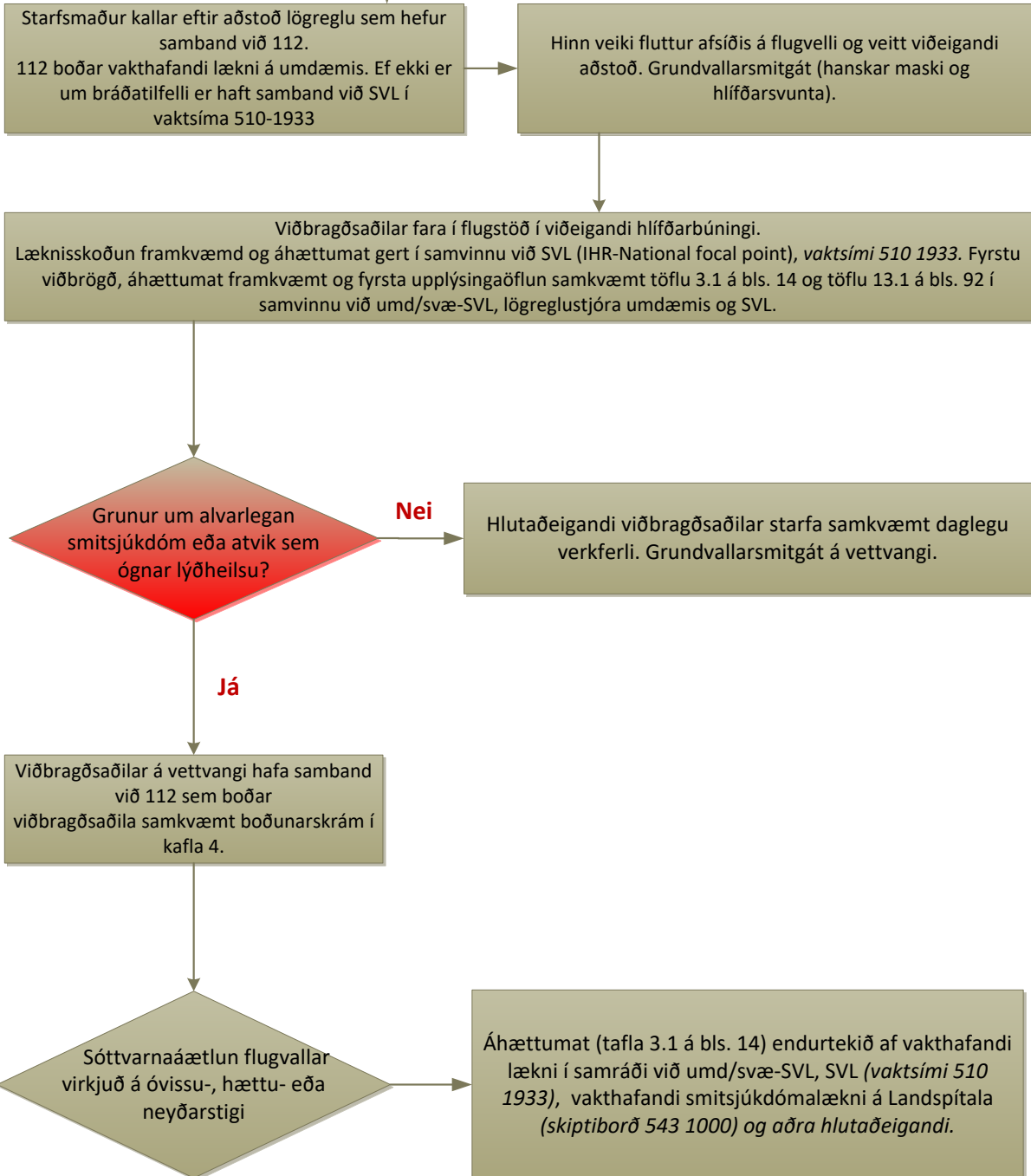
Tilkynningarskylda **vegna virkjunar:** SVL metur hvort tilkynna þurfi atvik til ráðherra og til Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO).

Atvik	Spurningar er varða lýsingu, áhættumat og viðbrögð	Upplýsingaveitur
<p>Lýsing á atviki.</p> <p>Uppruni og afleiðingar.</p> <p>Áhrif talin lítil, miðlungs eða mikil.</p> <p>Niðurstaða áhættumats segir til um virkjun áætlunar og almannavarnastig (óvissu-, hættu- eða neyðarstig).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvenær varð vart við atvik? - Er vitað hvenær atvik hófst? - Hvert er eðli atviks, smitefni, eiturefni, geislar eða ekki vitað? - Er atvikið þekkt eða óvenjulegt? - Hver er fjöldi þolenda? - Hversu margir eru með einkenni/hlutfall farþega og áhafnar? - Eru mannslíf í hættu? Hefur orðið dauðsfall vegna atviks? - Er til meðferð? - Stærð vettvangs, einstakar vistarverur, allt loftfar eða hlutar þess? - Getur mengun dreift yfir stórt svæði - mikil útbreiðsla? - Er þéttbýli í nágrenni vettvangs? - Við mengun, hver er alvarleiki veikinda af völdum mengunar? - Við smitefni, hver er smitstuðullinn og alvarleiki sýkingarinnar? - Eru áhættuhópar þekktir, t.d. börn, aldraðir? - Geta utanaðakomandi þættir haft áhrif, t.d. veðurfar? - Er þróun atviks alvarlegra en búast má við? - Eru til upplýsingar um svipað atvik á öðrum vettvangi? 	<p>Heimildir:</p> <p>Flugstjóri</p> <p>Flugrekendur</p> <p>Starfsmenn Isavia</p> <p>Heilbrigðiseftirlit</p> <p>Heilbrigðisstarfsmenn</p> <p>Neyðarlínan</p> <p>Almannavarnir</p> <p>Erlendir samstarfsaðilar s.s. ECDC, EWRS.</p>
Fyrstu viðbrögð.	<ul style="list-style-type: none"> - Er heilbrigðisþjónusta um borð, s.s. læknir eða heilbrigðismenntað starfsfólk? - Hefur áhöfn fengið leiðbeiningar frá heilbrigðisráðgjafa flugrekenda? - Er aðstaða fyrir heilbrigðisþjónustu á flugvelli? - Hafa fyrstu ráðstafanir þegar verið gerðar á flugvelli eða í loftfar? - Þarf að auka viðbrögð án tafar? - Hvaða viðbragðsaðila þarf að boða? - Þarf að undirbúa sýnatöku frá fólki eða umhverfi? - Þarf að efla vöktun? - Þarf að undirbúa afkvíun/einangrun? - Þarf að undirbúa samráðsfund viðbragðsaðila? 	<p>Heimildir:</p> <p>Kallað eftir upplýsingum fyrir áhættumat frá áhöfn/flugvallarstarfsmönnum.</p>
Skilgreina eðli atviks.	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Við smitefni:</i> Alvarleiki, smitleið og smitstuðull, meðgöngutími, meðferð, faraldsfræðileg staða? - <i>Við smitferju:</i> Uppruni, smitleiðir, áhrif á heilsu, magn. - <i>Við eiturefni/geislavirk efni:</i> Alvarleiki, möguleikar á dreifingu meðferð, móteitur, eiturvirkni, hvarfgirni, magn? - <i>Áhrif á lýðheilsu og umhverfi:</i> Möguleg dreifing yfir landamæri? - Er atvikið óvanalegt eða óvænt sem krefst aukinnar árvekni? 	<p>Heimildir</p> <p>IHR – Viðauki 1</p> <p>IHR – Viðauki 2</p> <p>Leiðbeiningar WHO um notkun IHR – Viðauki 2.</p>
<p>Fyrsta áhættumat.</p> <p>Er áhætta fyrir lýðheilsu lítil, miðlungs eða mikil? Miðlungs- og mikil áhætta kallar á virkjun áætlunar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Meta þarf alvarleika atviks - lítil, miðlungs eða mikil. - Er hægt að draga úr áhrifum þess? - Getur heilsuváin náð til margra einstaklinga - valdið hrinu eða faraldri? - Getur heilsuváin náð útbreiðslu á landi eða yfir landamæri? - Eru vísbendingar um að smitefnið, smitferjan eða smitgeymirinn geti borist yfir landamæri? Getur umhverfismengun farið yfir landamæri? - Er hægt að afmenga vettvanginn? - Hefur atvikið áhrif á millilandaflug? 	<p>Heimildir</p> <p>IHR – viðauki 1.</p> <p>IHR – Viðauki 2.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um notkun IHR – Viðauki 2.</p>
<p>Er hægt að hafa hemil á útbreiðslu áhrifa?</p> <p>Geta áhrifin teygst sig yfir landamæri og valdið alþjóðlegri lýðheilsuógn?</p> <p>Ef svarið er „já“ þá þarf að tilkynna atvikið til WHO.</p>	<ol style="list-style-type: none"> I. Varðandi sýkla þarf að taka tillit til smitdreifingar og smitstuðuls (R_0). II. Varðandi smitferjugeyma (<i>vectors harbourage</i>) þarf að skoða hvort þeir geta dreift sér um borð í loftfar eða innan alþjóðaflugvallar og hvort þeir geta tekið sér bólfestu um borð í loftfar eða innan vallar. III. Varðandi eiturefni og geislavirk efni þarf að taka tillit til þess hvort hægt er að hafa hemil á losuninni, losunarmagni afgangsefna, losunarleiðum og mögulegri mengun sem kann að hafa áhrif á aðliggjandi svæði. IV. Hvaða umhverfisáhrif? 	<p>Heimildir:</p> <p>IHR – Viðauki 1</p> <p>IHR – Viðauki 2</p> <p>Leiðbeiningar WHO um notkun IHR – Viðauki 2</p>

Tafla 3.1. Áhættumat vegna atviks um borð í loftfari eða innan alþjóðaflugvallar

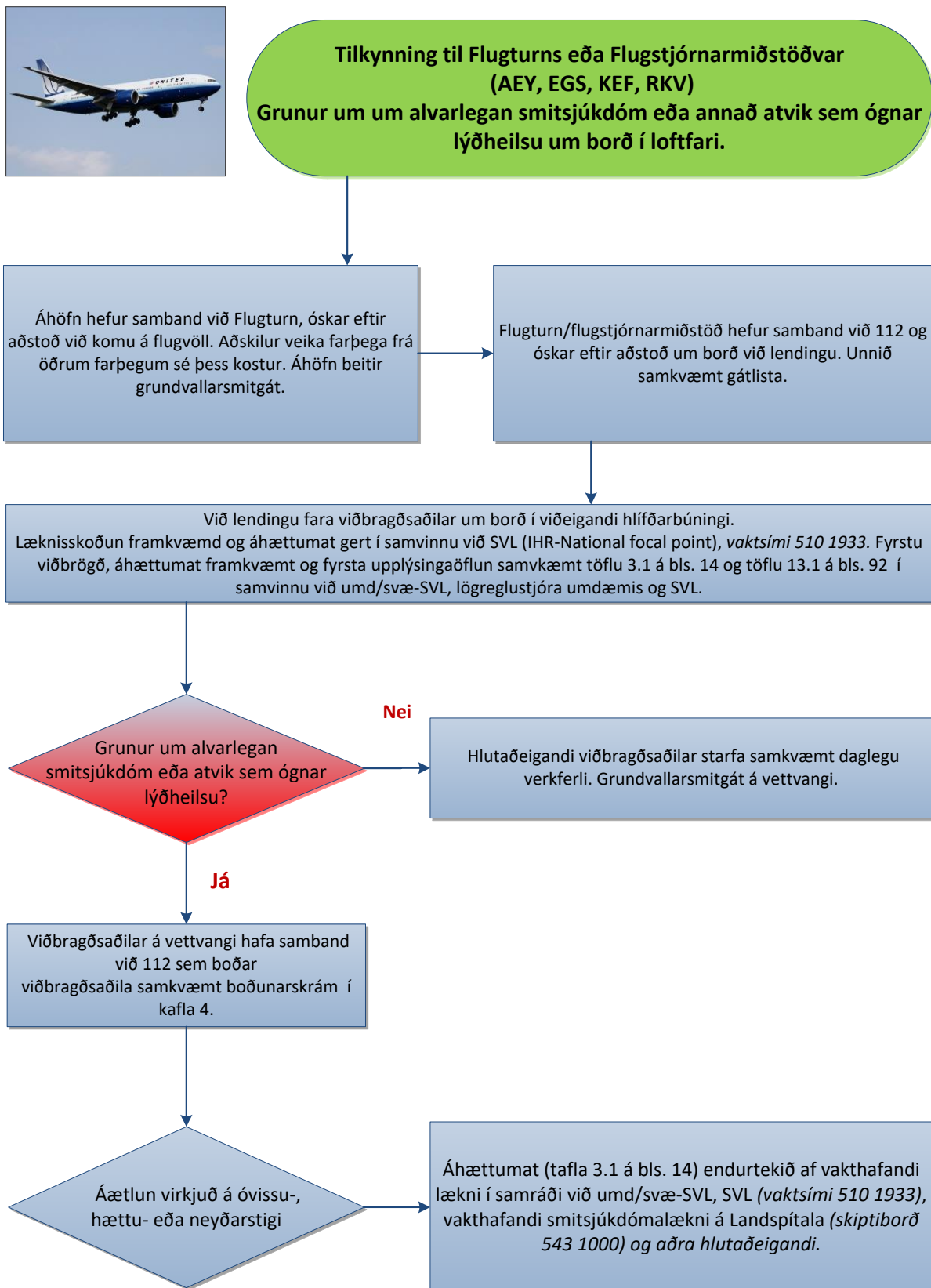

Grunur um um alvarlegan smitsjúkdóm eða annað bráðatilfelli sem ógnar lýðheilsu í flugstöð alþjóðaflugvallar. (AEY, EGS, KEF, RKV)

Mynd 3.1. Virkjun viðbragðsáætlunar sóttvarna fyrir flugvelli

Mynd 3.2. Virkjun viðbragðsáætlunar sóttvarna fyrir loftfar

3.2 Flokkun almannavarnastiga

Almannavarnastig eru flokkuð eftir alvarleika, umfangi viðbúnaðar og þörf á forgangshraða viðbragðsaðila samkvæmt reglugerð nr. 650/2009.

Stig alvarleika eru **óvissustig, hættustig og neyðarstig**.

Áætlunin tekur mið af þessum stigum og stig er tilgreint við virkjun samkvæmt niðurstöðu fyrsta áhættumats um alvarleika atviks.

ÓVISSUSTIG

Grunur um smit/eitrun/geislavirkni/óþekkt atvik sem ógnar lýðheilsu um borð í loftfari eða innan alþjóðflugallar og sóttvarnayfirvöld meta þörf á að hefja undirbúning að viðbúnaði samkvæmt ráðleggingum WHO.

Viðbrögð: Tilteknir aðilar, sem skilgreindir eru í boðunargrunni Neyðarlínunnar 112 (sjá kafla 4), sinna verkskyldum samkvæmt áætlun þessari (sjá kafla 8).

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

HÆTTUSTIG

Líklega er smit/eitrun/geislavirkni/óþekkt atvik sem ógnar lýðheilsu um borð í loftfari eða innan alþjóðflugvallar sóttvarnayfirvöld meta þörf á tafarlausum undirbúningi að viðbúnaði samkvæmt ráðleggingum WHO.

Viðbrögð: Tilteknir aðilar, sem skilgreindir eru í boðunargrunni Neyðarlínunnar 112 (sjá kafla 4), sinna verkskyldum samkvæmt áætlun þessari (sjá kafla 8). Virkjun AST og SST.

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

NEYÐARSTIG

Sterkar vísbendingar eða staðfesting er fyrir því að smit/eitrun/geislavirkni/óþekkt atvik sem ógnar lýðheilsu sé að finna um borð í loftfari eða innan alþjóðflugvallar og sóttvarnayfirvöld meta þörf á að hefja tafarlaus viðbrögð samkvæmt ráðleggingum WHO.

Viðbrögð: Tilteknir aðilar sem skilgreindir eru í boðunargrunni Neyðarlínunnar 112 (sjá kafla 4), sinna verkskyldum samkvæmt áætlun þessari (sjá kafla 8). Virkjun AST og SST.

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

4.0 Boðun

1. Ef tilkynning um atvik sem getur ógnað lýðheilsu berst flugstjórnarmiðstöð frá loftfari í lögsögu Íslands þá hefur Stjórnstöðin samband við SVL í síma 510-1933 sem virkjar áætlun ef þörf er talin þar á samkvæmt fyrsta áhættumati (mynd 7.1 og tafla 3.1) og að höfðu samráði við Isavia og avd-RLS. Frekari virkjun/boðun byggir á niðurstöðu áhættumats sem er í sífelldri endurskoðun, sjá mynd 3.1.
2. Ef um er að ræða atvik innan flugvallar þá kallar flugvallarstjóri eða fulltrúi hans eftir aðstoð vakthafandi lækni og/eða umdæmis- og svæðislækni sóttvarna með aðstoð 112 og lögreglustjóra umdæmis (tímamörk). Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna virkjar áætlun í samráði við Isavia, lögreglustjóra og SVL (sími 510-1933) ef þörf er talin þar á samkvæmt fyrsta áhættumati (mynd 7.1 og tafla 3.1). Frekari virkjun/boðun byggir á niðurstöðu áhættumats sem er í sífelldri endurskoðun, sjá töflu 3.1.
3. Neyðarlínan/FMR skal tryggja boðun með SMS til hlutaðeigandi viðbragðsaðila samkvæmt boðunarlista í þessari áætlun. Einnig skal Neyðarlínan/FMR koma upplýsingum til Bjarga á leið á vettvang á TETRA talhópi **Blár X – 0 og öðrum viðeigandi fjarskiptum**.

4.1 Óvissustig

Neyðarlína 112 boðar:

ÓVISSUSTIG – loftfar – flugvöllur – grunur um lýðheilsuógn – staðsetning

Aðilar boðaðir samkvæmt upplýsingum úr bjargargrunni 112

Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra - bakvakt
AST umdæmisins (lögreglustjóri)
Brunavarnir hlutaðeigandi flugvallar
Flugturn/flugstjórn hlutaðeigandi flugvallar
Fjarskiptamiðstöð ríkislögreglustjóra
Flugstjórnarmiðstöðin í Reykjavík (ACC)
Flugvallarþjónusta hlutaðeigandi flugvallar
Flugverndarstarfsmenn hlutaðeigandi flugvallar
Heilbrigðisstofnun innan heilbrigðisumdæmis - vakthafandi lækni
Landspítali - vakthafandi smitsjúkdómalækni
Landsstjórn björgunarsveita - bakvakt
LHG - stjórnstöð/JRCC
Lögregla hlutaðeigandi flugvallar
Sjúkraflutningar í umdæmi hlutaðeigandi flugvallar
Sóttvarnalækni
Tollgæsla hlutaðeigandi flugvallar
Umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna (umd/svæ-SVL) fyrir hlutaðeigandi alþjóðaflugvöll

- Sóttvarnalækni upplýsir fulltrúa annarra heilbrigðisstofnana sem þurfa þykir, heilbrigðiseftirlit svæðisins, Landspítala og Sjúkrahúsið á Akureyri.
- Avd-RLS upplýsir lögreglustjóra, Samgöngustofu og fulltrúa annarra stofnana sem þurfa þykir. Einnig Geislavarnir ríkisins.
- Isavia upplýsir flugrekendur og helstu samstarfsaðila.

4.2 Hættustig

Neyðarlína 112 boðar:

HÆTTUSTIG – loftfarar og alþjóðaflugvellir – líkleg heilsufarsógn – staðsetning

Aðilar boðaðir samkvæmt upplýsingum úr bjargargrunni 112

Avd-RLS - bakvakt
AST umdæmisins (lögreglustjóri)
Brunavarnir hlutaðeigandi flugvallar
Flugturn/flugstjórnarmiðstöð hlutaðeigandi flugvallar
Flugvallarþjónusta hlutaðeigandi flugvallar
Flugverndarþjónusta hlutaðeigandi flugvallar
Heilbrigðisstofnun umdæmis - viðbragðsstjórn
Landsstjórn björgunarsveita - bakvakt
Landspítali - vakthafandi smitsjúkdómalæknir
Landspítali - bráðasvið, stjórnendur
Lögregla hlutaðeigandi flugvallar
LHG - stjórnstöð/JRCC
LHG - loftfar, þyrlur, varðskip, skýli 831 á KEF
RKÍ - neyðarmiðstöð
RNSA - flugslys
Ríkislögreglustjórinn - kennslanefnd ID nefnd
Ríkislögreglustjórinn - fjarskiptamiðstöð
Samgöngustofa - flugslys
Sjúkraflutningar í umdæmi hlutaðeigandi flugvallar
Sóttvarnalæknir
SST
Umdæmis- og svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL) hlutaðeigandi flugvallar
Tollgæslan hlutaðeigandi flugvallar
Umhverfisstofnun - útkallshópur

- **SST sér um að boða aðra aðila eftir þörfum hverju sinni í samstarfi við AST**

4.3 Neyðarstig

Neyðarlína 112 boðar:

NEYÐARSTIG – loftfarar og alþjóðaflugvellir – staðfest heilsufarsógn – staðsetning

Aðilar boðaðir samkvæmt upplýsingum úr bjargargrunni 112

Avd-RLS - bakvakt
AST umdæmisins (lögreglustjóri)
Brunavarnir hlutaðeigandi flugvallar
Flugstjórnarmiðstöð hlutaðeigandi flugvallar
Flugvallarþjónustan hlutaðeigandi flugvallar
Flugverndarþjónusta hlutaðeigandi flugvallar
Heilbrigðisstofnun umdæmis - viðbragðsstjórn
Landsstjórn björgunarsveita - bakvakt
Landspítali - vakthafandi smitsjúkdómalæknir
Landspítali - bráðasvið, stjórnendur
Lögregla hlutaðeigandi flugvallar
LHG - stjórnstöð/JRCC
LHG - loftfar, þyrlur, varðskip, skýli 831 á KEF
RKÍ - neyðarmiðstöð
RNSA - flugslys
Ríkislögreglustjórinn - kennslanefnd ID nefnd
Ríkislögreglustjórinn - fjarskiptamiðstöð
Samgöngustofa - flugslys
Sjúkraflutningar í umdæmi hlutaðeigandi flugvallar
Sóttvarnalæknir
SST
Umdæmis- og svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL) fyrir hlutaðeigandi flugvöll
Tollgæsla hlutaðeigandi flugvallar
Umhverfisstofnun - útkallshópur

- SST sér um að kalla til eftirtalda aðila eftir þörfum hverju sinni í samstarfi við AST

4.4 Tengsl við aðrar áætlanir

Hægt er að virkja aðrar áætlanir samhliða eða í kjölfar virkjunar viðbragðsáætlunar sóttvarna fyrir alþjóðaflugvelli. Sem dæmi má nefna að ef upp kemur slæm inflúensa á flugvelli má virkja Landsáætlun vegna inflúensufaraldurs samhliða virkjun viðbragðsáætlunar sóttvarna fyrir viðkomandi flugvöll. Við virkjun fleiri áætlana þá er tekin formleg ákvörðun þar að lútandi og ábyrgð færast um leið yfir á þá aðila sem eru skráðir ábyrgðaraðilar samkvæmt hverri áætlun fyrir sig.

Sóttvarnaáætlanir og leiðbeiningar vegna sóttvarna

Áætlanir og leiðbeiningar vegna sóttvarna eru vistaðar á [vef Embættis landlæknis](#). Ef aðilar verða varir við slæm inflúensutilfelli á alþjóðaflugvelli má virkja [Landsáætlun vegna heimsfaraldurs inflúensu](#), svo dæmi sé tekið. Fyrirliggjandi er sóttvarnaáætlun fyrir skip í lögsögu Íslands og fyrir stærri hafnir. Sóttvarnalæknir miðlar leiðbeiningum er varða viðbrögð við smitsjúkdómum.

Neyðaráætlun vegna flugverndar

Ef um ólögmætan atburð er að ræða má virkja þessa áætlun og áætlun vegna flugverndar samtímis. Sama stjórnkerfi er í öllum áætlunum en starfssvæði kunna að breytast og fleiri viðbragðsaðilar eru virkjaðir. Þegar um sprengjuhótun eða vopnamál er að ræða um borð í loftfari eða farþegaaðstöðu og neyðaráætlun vegna Flugverndar er virkjuð tekur aðgerðarstjóri á viðkomandi svæði ákvörðun um virkjun viðbragðsáætlunar samhliða neyðaráætlun. Ef sprengja springur eða aðrar orsakir leiða til þess að viðkomandi loftfar lendar í háska, tekur neyðarstig viðbragðsáætlunar þegar gildi og AST tekur við stjórn aðgerða nema líkur séu taldar á því að hinum meintu ólögmætu athæfum gegn loftfari og farþegum þess sé ekki lokið.

Leiðbeiningar vegna gruns um matarborinn sjúkdóm

Matarbornir sjúkdómar geta leitt til alvarlegra veikinda. Umfang matarborinna sjúkdóma er afar breytilegt, allt frá stöku tilfellum til stærri faraldra, sem geta breiðst út samtímis í mörgum löndum. Auk þess eru einkennin misalvarleg eftir því hvaða smit- eða eiturefni valda veikindunum.

Þegar grunur vaknar um matarborinn sjúkdóm þarf að staðfesta eða útiloka þann grun. Kanna þarf hvort fjöldi tilfella er hærri en gera má ráð fyrir innan ákveðinna tímamarka og útiloka aðrar hugsanlegar skýringar á aukningunni. Hlutaðeigandi aðilar þurfa að upplýsa hvorn annan, meta hvort um sé að ræða matarborna sjúkdómshrinu og sóttvarnalæknir ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn ef þörf er á. Sóttvarnalæknir kallar saman stýrihóp þegar fyrsta athugun bendir til eða hefur leitt í ljós að um sé að ræða hrinu af matarbornum sjúkdómi og samvinna eykst samkvæmt [leiðbeiningum við rannsókn á matarbornum sjúkdómum](#) sem finna má á vef Embættis landlæknis og Matvælastofnunar.

Tengsl við hópslysaáætlanir

Avd-RLS birtir [viðbragðsáætlanir vegna flugslysa](#) á vef almannavarna. Allar áætlanir innihalda sama stjórnskipulag þó viðbragðsaðilum á vettvangi geti fjölgað.

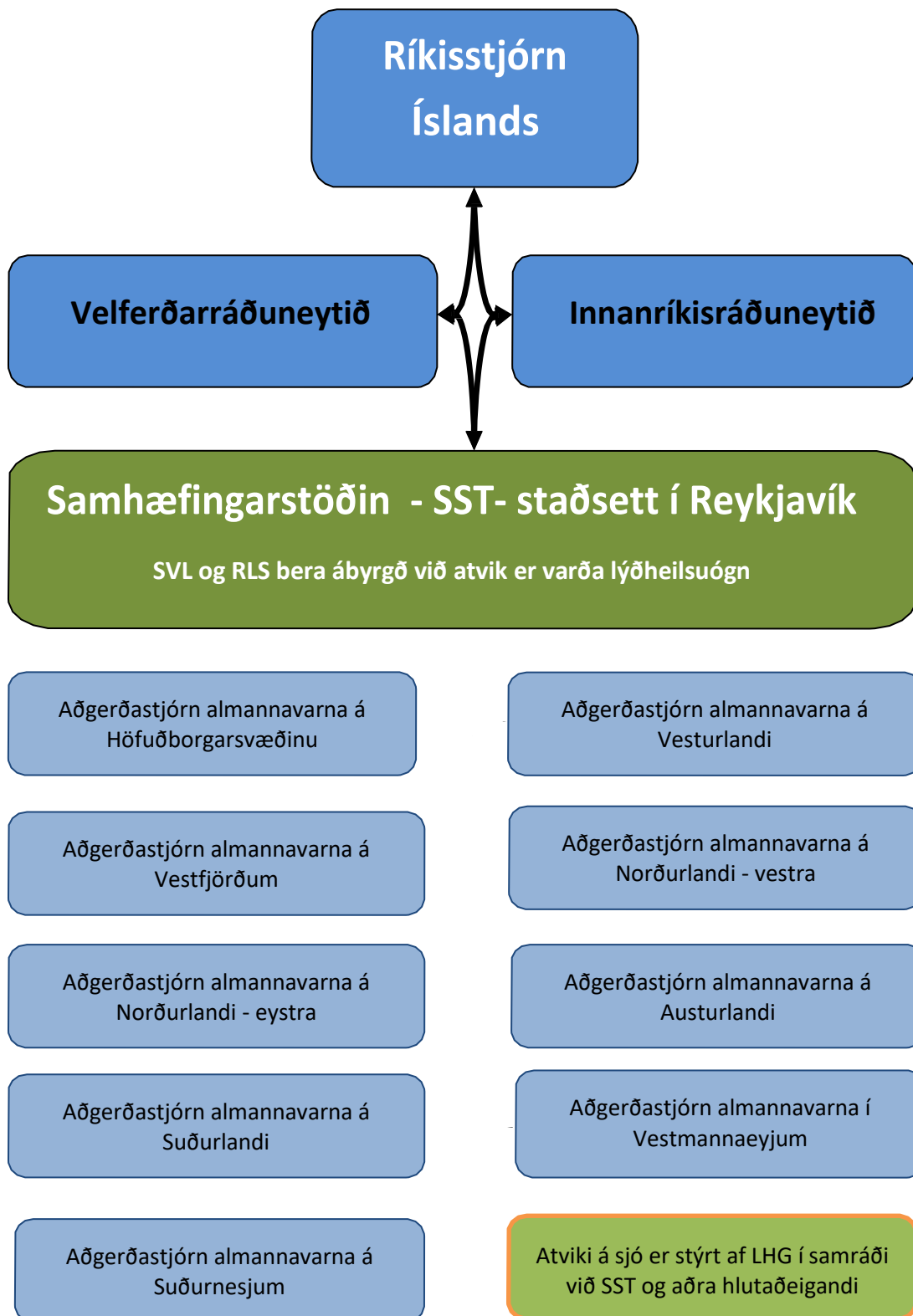
4.5 Afboðun ráðstafana

Ákvörðun um afboðun er tekin af SVL í samráði við RLS/Isavia og hlutaðeigandi AST.

SST sér um að tilkynna afboðunina eða breytinguna til Neyðarlínu sem sér um framkvæmd afboðunar og sendir tilkynningu þar um. Breytingar á háskastigum, eru tilkynntar á viðeigandi fjarskiptum (Tetra, VHF) til þeirra viðbragðsaðila og stofnana sem hafa verið virkjaðir.

Sóttvarnalæknir upplýsir ráðherra um afléttingu ráðstafana um leið og ákvörðun hefur verið tekin.

5.0 Stjórnkerfi

Mynd 5.1 Boðleiðir og stjórnkerfi í almannavarnaástandi, ógn er varðar lýðheilsu

5.1 Grunneiningar, hlutverk og tengingar stjórnkerfisins

Almannavarna- og öryggismálaráð

Stefna stjórnvalda í almannavarna- og öryggismálum er mörkuð af almannavarna- og öryggismálaráði til þriggja ára í senn. Í almannavarna- og öryggismálastefnu stjórnvalda er gert grein fyrir ástandi og horfum í almannavarna- og öryggismálum í landinu, fjallað um áhersluatriði varðandi skipulag almannavarna- og öryggismála, forvarnastarf, nauðsynlega samhæfingu á efni viðbragðsáætlana og starfsemi opinberra stofnana á því sviði, nauðsynlegar birgðir til þess að tryggja lífsafkomu þjóðarinnar á hættutímum, endurreisn eftir hamfarir og aðrar aðgerðir sem ráðið telur nauðsynlegar.

Í ráðinu eiga sæti ráðherra sem fer með málefni almannavarna- og öryggismálaráðs og er hann jafnframt formaður þess, ráðherra sem fer með málefni almannöryggis, ráðherra sem fer með málefni mengunarvarna, heilbrigðisráðherra, ráðherra sem fer með orkumál og ráðherra sem fer með varnarmál og samskipti við önnur ríki.

Þar að auki er þeim ráðherra sem fer með málefni almannavarna- og öryggismálaráðs heimilt að kveðja allt að tvo ráðherra til setu í ráðinu í senn vegna sérstakra mála. Einnig eiga ráðuneytisstjórar þeirra ráðuneyta sem fara með málaflokka skv. 1. mgr. sæti í almannavarna- og öryggismálaráði.

Þá eiga einnig sæti í ráðinu:

1. Ríkislögreglustjóri, forstjóri Landhelgisgæslu Íslands, forstjóri Pósts- og fjarskiptastofnunar, forstjóri Samgöngustofu og forstjóri Vegagerðarinnar.
2. Veðurstofustjóri, forstjóri Mannvirkjastofnunar og forstjóri Umhverfisstofnunar.
3. Landlæknir, sóttvarnalæknir og forstjóri Geislavarna ríkisins.
4. Orkumálastjóri og forstjóri Landsnets.
5. Fulltrúi Slysavarnafélagsins Landsbjargar.
6. Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi.
7. Fulltrúi samræmdrar neyðarsvörunar.

Að auki skipar sá ráðherra sem fer með málefni almannavarna- og öryggismálaráðs tvo fulltrúa til setu í ráðinu samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga.

Samband íslenskra sveitarfélaga

Samband íslenskra sveitarfélaga er sameiginlegur málsvari sveitarfélaga í landinu. Sveitarstjórnir fara með almannavarnir í héraði í samvinnu við ríkisvaldið. Sveitarfélögin reka heilbrigðiseftirlit skv. ákvæðum laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir. Heilbrigðiseftirlitssvæðin eru 10 talsins og hver heilbrigðisnefnd vinnur fyrir fleiri sveitarfélög, nema að heilbrigðisnefnd Reykjavíkur vinnur eingöngu fyrir Reykjavíkurborg. Heilbrigðisnefndir hafa með sér samstarf á vettvangi Samtaka heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi.

Rekstur slökkviliða er einnig á forræði sveitarfélaga. Atvinnuslökkvilið eru fjögur og hjá þeim er sólarhringsvakt. Þau eru staðsett á Suðurnesjum, á Akureyri, í Fjarðabyggð og á höfuðborgarsvæðinu. Þau sinna meðal annars viðbúnaði við mengunaróhöppum á landi, atvinnuslökkvilið geta ekki yfirtekið hlutverk annarra slökkviliða nema um það sé gerður skriflegur samningur.

Flugvirkarráð

Flugvirkarráð er skipað af ráðherra til þriggja ára í senn í samræmi við lög um loftferðir nr. 60/1998 og reglugerð um flugvirkt nr. 1025/2012. Í reglugerðinni, viðauka 8.5 er að finna upplýsingar um kröfur til heilbrigðisyrivalda varðandi undirbúning og viðbrögð við lýðheilsuógnnum innan flugþjónustunnar.

Hlutverk flugvirkarráðs er meðal annars;

- a) að vera samráðsvettvangur opinberra aðila og annarra um framkvæmd, samvinnu, samhæfingu og áætlanagerð á sviði flugvirktar,
- b) gerð tillagana um breytingar á reglum eða löggjöf sem miða að aukinni samhæfingu og skilvirkni við framkvæmd flugvirktar eins og tilefni er til og
- c) annað sem ráðherra felur því. Í 3. mgr. 57. gr. e segir að ráðherra skipi tvo fulltrúa í flugvirkarráð án tilnefningar. Skal annar vera formaður en hinn varaformaður. Aðra fulltrúa í ráðinu skipar ráðherra úr hópi opinberra aðila og annarra sem koma að afgreiðslu eða þjónustu við loftför, farþega, farangur og farm eftir tilnefningu.

Flugvirkarráð er þannig skipað:

- Formaður, tilnefndur af samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra
- Varaformaður, tilnefndur af samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra
- Fulltrúi Matvælastofnunar
- Fulltrúi Isavia
- Fulltrúi Samgöngustofu
- Sóttvarnalæknir
- Fulltrúi Útlendingastofnunar
- Fulltrúi Tollstjóra Íslands
- Lögreglustjórinn á Suðurnesjum, tilnefndur af Ríkislögreglustjóra
- Fulltrúi Þjóðskrár Íslands

Frekari upplýsingar um flugvirkt má finna á [vef Samgöngustofu](#)

Stjórnskipan almannavarna

Ríkislögreglustjóri annast málefni almannavarna í umboði samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra og starfrækir almannavarnadeild, sem vinnur að verkefnum á sviði almannavarna, en ríkið fer með almannavarnir á landinu öllu, hvort heldur sem er á landi, í lofti eða á sjó. Ríkislögreglustjóri hefur umsjón með að ráðstafanir séu gerðar í samræmi við stefnu stjórnvalda í almannavarna- og öryggismálum í samræmi við lög um almannavarnir nr. 82/2008. Samkvæmt 11. grein sömu laga er það hlutverk lögreglustjóra að fara með stjórn almannavarna þegar almannavarnaástand ríkir, hver í sínu umdæmi. Landinu er skipt upp í níu lögregluumdæmi samkvæmt reglugerð nr. 1150/2014. Við atvik í flugi/á flugvelli er varðar lýðheilsuógn er gert ráð fyrir náinni samvinnu hlutaðeigandi lögreglustjóra og umdæmis- eða svæðislæknis sóttvarna, sjá töflu 5.1.

Samhæfingarstöðin (SST) Staðsetning og skipan: Sjá kafla 5.2 á bls. 27. SVL og avd-RLS eru stjórnendur SST ef atvik er á landi en samhæfing á sjó er á ábyrgð LHG. Verkefni SST eru að halda uppi virku sambandi við AST umdæma, skipuleggja stuðning, útvega bjargir samkvæmt beiðni og stýra heildarsamhæfingu. SST myndar samband við þær ríkisstofnanir sem veita aðstoð, heilbrigðisstofnanir og erlendar stofnanir. SST virkjar samráðshóp áfallahjálpar. SST vinnur samkvæmt SÁBF verkþáttaskipuriti.			
Aðgerðastjórnir (AST) Staðsetning og skipan: Sjá kafla 5.3 á bls. 28. Stjórn aðgerða á sjó er á forræði LHG. Lögreglustjóri og umdæmis-/svæðislæknir sóttvarna eru aðgerðastjórnendur innan umdæma við sóttmengun sem talin er geta valdið lýðheilsuógn. AST umdæma/stjórnstöð LHG starfa náið með SST, heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga, flugrekendum er um ræðir og aðilum sem tengjast eða geta aðstoðað á einhvern hátt. Verkefni AST eru stjórn, samhæfing, upplýsingaöflun og upplýsingamiðlun. AST tryggir hnökralaus samskipti við alla hlutaðeigandi. AST vinnur samkvæmt SÁBF verkþáttaskipuriti.			
Vettvangsstjórn (VST) Staðsetning og skipan: Sjá kafla 5.5 á bls. 30. Stjórn og samhæfing á vettvangi er í höndum vettvangsstjóra sem er tilnefndur af lögreglustjóra. Samhæfing á sjó er í höndum LHG. VST er bakland verkþáttastjóra. Verkefni VST eru heildarstjórn og samhæfing aðgerða á vettvangi í samræmi við verkþáttaskipuritið SÁBF samkvæmt umboði lögreglustjóra eða LHG (ef atvik er á sjó) og skráir aðgerðir á vettvangi. VST tryggir hnökralaus samskipti/fjarskipti við alla aðila innan skilgreinds vettvangs.			
Verkþáttastjórar Stýra og samhæfa verkþætti á vettvangi í samvinnu við VST.			
Aðhlyningarstjóri Umdæmis- /svæðislæknir sóttvarna tilnefnir	Gæslustjóri Lögreglustjóri umdæmis tilnefnir	Flutningastjóri Svæðisstjórn SL /rekstraraðili sjúkraflutninga tilnefnir	Björgunarstjóri - SÓTT Slökkviliðsstjóri sveitarfélags tilnefnir

Tafla 5.1 Skipulag almannavarna, SST, AST og VST. Verkefni á hverju stjórnstigi við lýðheilsuógn um borð í loftfari eða á alþjóðaflugvelli

5.2 Samhæfingarstöðin (SST)

Við virkjun þessarar áætlunar fer sóttvarnalæknir eða staðgengill hans með stjórn sóttvarnaráðstafana og situr hann í áhöfn SST sem sérfræðingur.

SST stýrir heildarsamhæfingu vegna aðgerða, heldur virku sambandi við AST og skipuleggur stuðning við umdæmin. Kallar til frekari bjargir samkvæmt beiðni hverju sinni.

Sóttvarnalæknir gefur leyfi fyrir flutningi á veikum einstaklingum á milli sóttvarnaumdæma.

Helstu samskipti SST eftir virkjun áætlunar á neyðarstigi eru við eftirfarandi:

- Höfuðstöðvar þeirra viðbragðsaðila sem eru við störf.
- Þær heilbrigðisstofnanir sem taka á móti veikum eða útsettum en einkennalausum einstaklingum.
- Þær stofnanir/fyrirtæki/félagasamtök sem veita aðstoð.
- Erlendar björgunarmiðstöðvar, ef svo ber undir.

5.3 Aðgerðastjórn (AST)

Stjórn aðgerða í almannavarnaástandi er í höndum lögreglustjóra umdæmis. Hann situr í AST ásamt fulltrúum viðbragðsaðila. Við virkjun þessarar áætlunar fer umdæmislæknir sóttvarna eða fulltrúi hans með stjórn sóttvarnaráðstafana. Lögreglustjóri tilnefnir vettvangsstjóra sem stjórnar og samhæfir á vettvangi í samvinnu við fulltrúa heilbrigðisþjónustu á vettvangi. AST lögregluumdæma gera eigin gátlista er varðar viðbrögð við atviki um borð í loftfar/á alþjóðaflugvelli er valdið getur lýðheilusógn.

AST er þannig skipuð:

- Lögreglustjóri umdæmis eða fulltrúi hans.
- Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL).
- Yfirlögregluþjónn og aðstoðaryfirlögregluþjónn.
- Fulltrúi hlutaðeigandi almannavarnanefndar.
- Fulltrúi flugvallarþjónustu Isavia.
- Fulltrúi flugvallarstjóra.
- Fulltrúi heilbrigðisstofnunar/sjúkraflutninga.
- Hlutaðeigandi slökkviliðsstjóri.
- Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi.
- Fulltrúi hlutaðeigandi svæðisstjórnar SL.
- Fulltrúi hlutaðeigandi flugrekanda.

AST skal skipa fólk í skráningu, símsvörun, fjarskipti, upplýsingamiðlun/öflun upplýsinga, rakningu smitleiða og fleiri verkefni eftir þörf hverju sinni. AST myndar tengsl við umboðsmann skips/skipa.

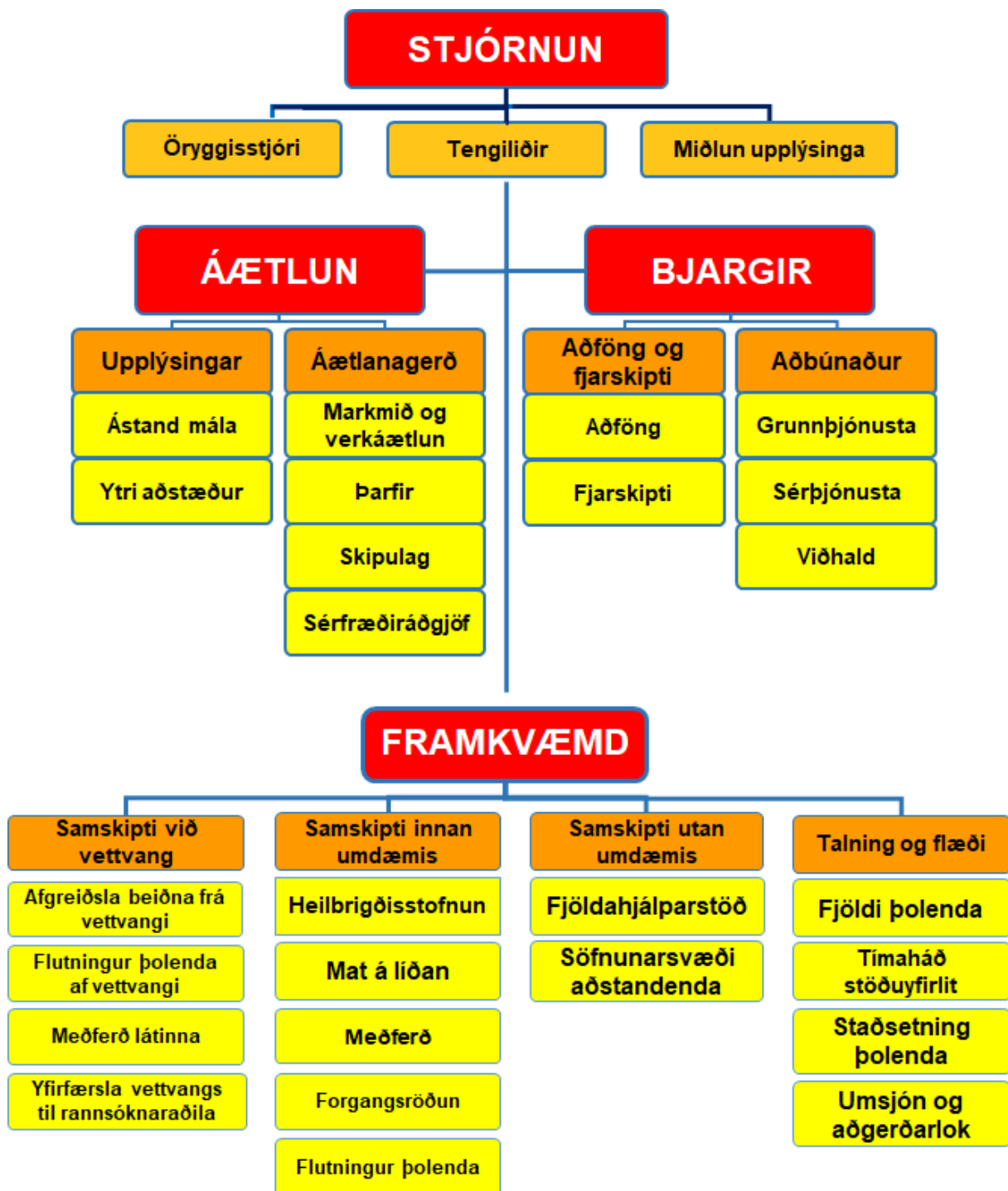
Helstu verkefni AST:

- Stjórn, samhæfing og forgangsröðun heildaraðgerða innan aðgerðasvæðisins.
- Vinna samkvæmt verkþáttaskipuriti AST á bls. 29. Víkja má frá skipuritinu ef þörf er talin þar á.
- Endurtekið áhættumat, sjá töflu 3.1.
- Faraldsfræðirannsókn og rakning smitleiða með upplýsingaöflun í samvinnu við SVL.
- Tryggja grundvallarsmitgát.
- Samskipti við vettvangsstjóra.
- Samskipti við flugrekendur, við flugturn, ATC og við heilbrigðisstofnanir innan umdæmis.
- Virkjun starfseininga innan umdæmisins, umfram áætlun þessa.
- Heildarskipulag fjarskipta og annarra samskipta innan aðgerðasvæðisins.
- Samskipti við Samhæfingarstöðina, SVL og aðrar stofnanir/fyrirtæki eftir atvikum.
- Samskipti við fjölmiðla samkvæmt talnótum SVL.
- Tryggja, í samráði við flugrekendur, að farþegalisti sé aðgengilegur áhöfn AST og upplýsingar réttar.
- Upplýsa flugvallarstjórn, starfsfólk á flugvelli og aðra hlutaðeigandi.

Flugvöllur	Aðal-aðsetur AST	Vara-aðsetur AST
AEY – flugvöllur Akureyri	Lögreglustöðin, Þórunnarstræti 138 600 Akureyri	Samkvæmt ákvörðun AST
EGS – flugvöllur Egilsstöðum	Björgunarsveitin Hérað, Miðási 1, 700 Egilsstöðum	Lögreglan á Egilsstöðum, Lyngási 15, 700 Egilsstöðum
KEF – flugvöllur Keflavík	Fálkavöllur 19, KEF, 235 Reykjanesbæ,	Aðalskrifstofa KEF, bygging 795, Keflavíkflugvelli, 235 Reykjanesbæ
RKV – flugvöllur Reykjavík	Stjórnstöð AST, Skógarhlíð 14 105 Reykjavík	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113 105 Reykjavík

Tafla 5.2 Aðsetur AST við alþjóðaflugvelli Íslands

5.4 Verkpáttaskipurit aðgerðastjórnar

Mynd 5.2. Verkpáttaskipurit AST

5.5 Vettvangsstjórn

Stjórn og samhæfing á vettvangi er í höndum vettvangsstjóra sem er tilnefndur af lögreglustjóra. Vettvangsstjóri kemur að jafnaði úr röðum lögreglunnar. Hann skal hafa þjálfun og reynslu af vettvangsstjórn.

Vettvangsstjórn (VST) á eða við alþjóðaflugvöll er skipuð fulltrúum frá:

- Lögreglunni
- Umdæmislækni sóttvarna
- Flugvallarþjónustu flugvallar
- Slökkviliði flugvallar

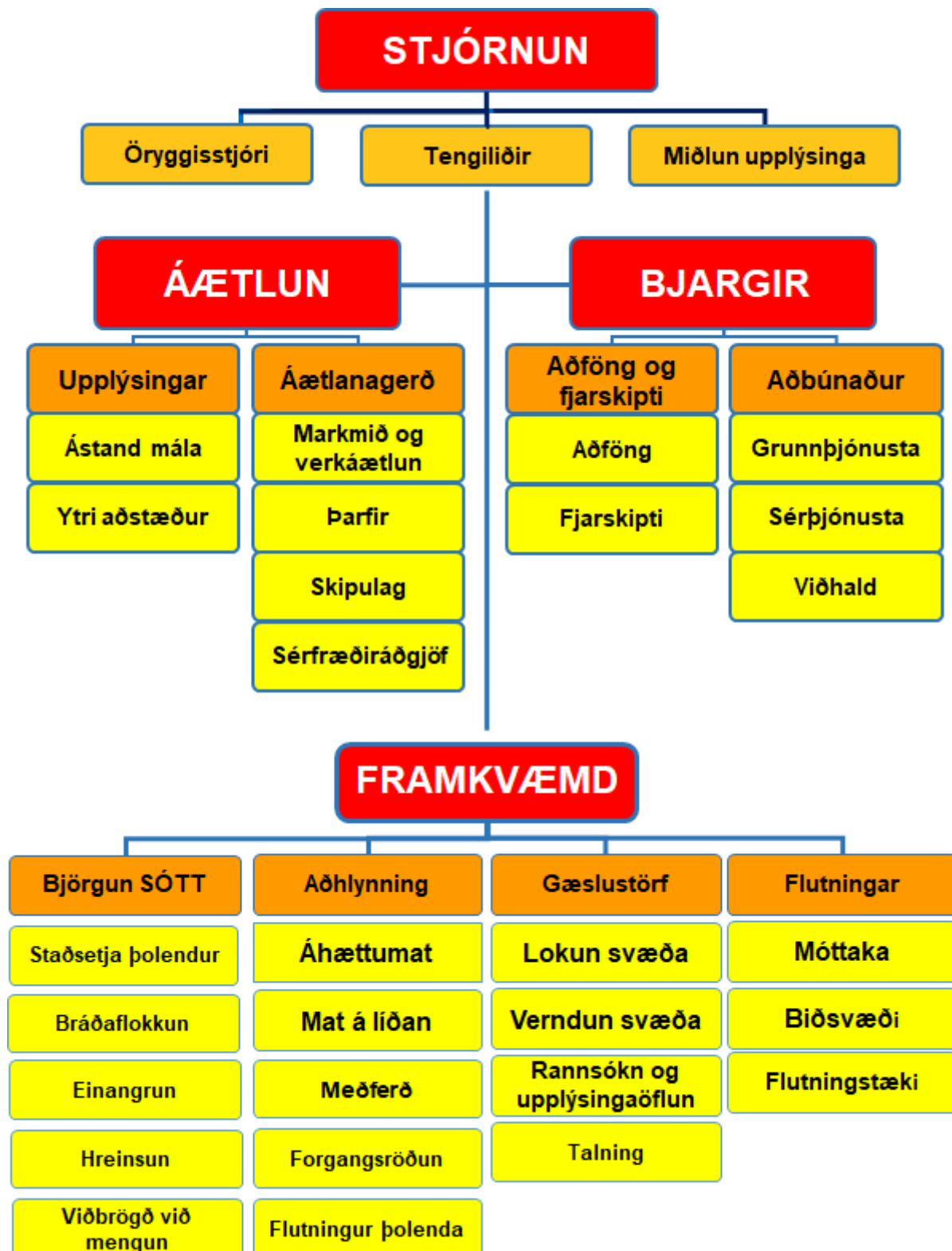
Vettvangsstjóri skal skipta verkefnum milli aðila í vettvangsstjórn eftir aðstæðum hverju sinni.

Mikilvæg verkefni VST:

- Heildarstjórn og samhæfing aðgerða á vettvangi er samkvæmt SÁBF kerfinu.
- Vinna samkvæmt verkþáttaskipuriti VST bls. 31. Víkja má frá skipuritinu ef þörf er talin þar á.
- Vettvangsstjórn skal skipa fólk í skráningu, fjarskipti og önnur störf eftir þörfum.
- Sá sem er skipaður í verkþáttinn *Framkvæmd* skal vera í fjarskiptasambandi við verkþáttastjórana (sjá næsta kafla) og þarf að hafa bíl til umráða til þess að fara á milli vettvangsstjórnarinnar og hinna ýmsu starfssvæða.
- Sjá um framkvæmd á rakningu smitleiða – sjá til þess að þeir farþegar sem þess þurfa fylli út eyðublaðið: [Public Health Passenger Locator Card](#), sjá viðauka 13.3.
- Aðstoða við faraldsfræðirannsókn eftir þörfum.
- Tryggja grundvallarsmitgát.
- Að skipuleggja fjarskipti á vettvangi.
- Að tryggja fjarskipti við aðgerðastjórn.

Flugvöllur	Aðal - aðsetur VST	Vara - aðsetur VST
AEY – flugvöllur Akureyri	Lögreglubifreið VST á Norðurlandi.	Önnur hæð, þjónustuhús Isavia.
EGS – flugvöllur Egilsstöðum	Eftir aðstæðum.	Eftir aðstæðum.
KEF – flugvöllur Keflavík	Í vettvangsstjórabifreið almannavarna Suðurnesja sem staðsett verður við byggingu 831, flugskýli LHG. Flugvallarþjónustudeild KEF kemur með bílinn þangað.	Stjórnstöðvarbifreið svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 1 (Höfuðborgarsvæðið).
RKV – flugvöllur Reykjavík	Stjórnstöðvarbifreið svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 1.	Aðstaða flugvallarþjónustu Isavia, þjónustuhúsi.

Tafla 5.3 Aðsetur VST við alþjóðaflugvelli Íslands

Mynd 5.3 Verkpáttaskipurit VST

5.7 Verkpáttastjórar

Á hverju starfssvæði og við hvern verkþátt starfa margir viðbragðsaðilar. Verkpáttastjórar eru millistjórnendur sem stýra og samhæfa verkþætti á vettvangi í umboði vettvangsstjóra.

Verkpáttastjórar	Aðilar sem skipa verkþáttastjóra	Vinnusvæði
Aðhlyningarstjóri	Umdæmislæknir sóttvarna	Við söfnunarsvæði SSS
Gæslustjóri	Lögregla umdæmis	Hreyfanlegur
Flutningastjóri	Svæðisstjórn björgunarveita/ Rekstraraðili sjúkraflutninga	Hreyfanlegur
Björgunarstjóri SÓTT	Fulltrúi slökkviliðs	Hreyfanlegur

Fyrstu verk allra verkþáttastjóra eru að:

- Hafa samband við VST og fá fyrirmæli.
- Fá yfirsýn yfir bjargir (mannskap og tæki) sem koma og meta hvort þær nægja.
- Skipa undirstjórnendur og miðla verkefnum.

Aðhlyningarstjóri stjórnar og samhæfir þjónustu við þolendur.

Helstu verkefni:

- Undirbúa söfnunarsvæðið fyrir móttöku.
- Setja upp skoðunaraðstöðu fyrir sýkta.
- Sinna bráðaflokkun, áverkamati og umönnun sýktra.
- Hafa umsjón með skráningu, þar með talið [Public Health Passenger Locator Card](#), (viðauki 13.3) og önnur skráning eftir þörfum.
- Tryggja fjarskipti við fulltrúa heilbrigðismála í AST og SST.

Gæslustjóri stjórnar og samhæfir umferðarstjórn á vettvangi og verndun og gæslu allra starfssvæða á vettvangi.

Helstu verkefni:

- Setja upp innri lokun við loftfar eða í flugstöð.
- Tryggja að fyrirfram ákveðnir lokunarpóstar séu uppsettir. Vernda starfssvæði.
- Ræða við VST um þörf á umferðarstjórnun og framkvæmd hennar.
- Setja upp söfnunarsvæði látinna ef þarf.
- Hafa umsjón með talningu sýktra og setja upp skipulag fyrir talningu.
- Hafa tiltækt [Public Health Passenger Locator Card](#). sjá viðauka 13.3.
- Skipulag aksturs innan flugvallarsvæðis er á höndum flugverndarstarfsmanna Isavia í samráði við flug-umferðarstjóra og gæslustjóra.

Flutningastjóri stjórnar og samhæfir starfsemi á móttökustað, biðsvæðum og nýtingu flutningatækja. Hann hefur umsjón með framkvæmd sjúkraflutninga.

Helstu verkefni:

- Skrá inn allar bjargir og hafa yfirsýn yfir þær.
- Ræða við VST um flutningsþörf og flutningsleiðir.
- Útvega bíla í flutninga að SSS.
- Flugverndarstarfsmenn veita þeim sem aka innan svæðis upplýsingar um akstursleiðir.

Björgunarstjóri SÓTT stýrir uppsetningu sóttkvíar, viðbrögðum við bráðamengun og bráðaflokkun sýktra ef svo ber undir. Innan verkþáttarins starfar heilbrigðisstarfsfólk, lögregla og slökkviliðsmenn.

Helstu verkefni:

- Staðsetja þolendur.
- Bráðaflokkun farþega eða fólks í flugstöð eftir atvikum.
- Bera ábyrgð á uppsetningu sóttkvíar sé þess þörf.
- Afmarka sýkt svæði og hreinsa upp bráðamengun í samráði við flugrekanda/flugvirkja loftfars.

5.8 Stjórnskipulag vegna sóttvarna

Sóttvarnalæknir

Við Embætti landlæknis starfar sóttvarnalæknir sem ber ábyrgð á sóttvörnum í landinu samkvæmt [lögum nr. 19/1997](#) undir yfirstjórn ráðherra. Hann skipuleggur og samræmir sóttvarnir og ónæmis-aðgerðir um land allt, m.a. með útgáfu leiðbeininga um viðbrögð við farsóttum. Ef tilkynningar til sóttvarnalæknis um smitsjúkdóma benda til að farsótt sé yfirvofandi skal hann þegar í stað gera heilbrigðisráðherra viðvart. Ráðherra ákveður, að tillögu sóttvarnalæknis, hvort grípa skuli til opinberra sóttvarnaráðstafana, svo sem ónæmisaðgerða, einangrunar smitaðra, sóttthreinsunar, afkvíunar byggðarlaga eða landsins alls og takmörkunar á ferðafrelsi. Sóttvarnalæknir getur beitt slíkum vörnum til bráðabirgða án þess að leita heimildar fyrirfram ef hann telur að hvers konar töf sé hættuleg, en hann skal upplýsa ráðherra jafnskjótt um ráðstafanir sínar. Heilbrigðisráðherra skipar sjö manna ráð, [sóttvarnaráð](#), til fjögurra ára í senn. Þar eiga sæti sérfræðingar á ýmsum sviðum smitsjúkdóma og ráðherra skipar formann ráðsins. Sóttvarnaráð mótastefnu í forvörnum og er heilbrigðisyfirvöldum til ráðgjafar um aðgerðir til varnar útbreiðslu smitsjúkdóma. Ráðið hefur aðsetur hjá Embætti landlæknis og er sóttvarnalæknir ritari ráðsins. Sóttvarnalæknir er landstengiliður (*National Focal Point*) við Alþjóðaheilbrigðismálastofnunina og sem slíkur fær hann upplýsingar frá WHO ef hætta er á að lýðheilsuógnir af einhverjum toga séu yfirvofandi og ber honum að miðla þeim upplýsingum til þeirra stofnana sem við á. Á sama hátt miðlar hann upplýsingum um heilsufarsógnir sem verða á eða við Ísland sem geta haft áhrif á lýðheilsu á milli landa. Tímamörk eru á þessum tilkynningum.

Tímamörk vegna tilkynningar á atviki:

- 24 klst. eru gefnar til að meta atvik eftir að ríkisstjórn Íslands hefur verið gert viðvart.
- 24 klst. eru gefnar til að tilkynna um mögulega lýðheilsuógn ef það er talið nauðsynlegt.
- 24 klst. eru gefnar til að tilkynna hugsanlega alþjóða lýðheilsuógn utan við eigin landamæri.

Tímamörk viðbragða við beiðnum/ábendingum Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO):

- 24 klst. eru gefnar til að staðfesta móttöku á beiðni frá WHO.
- 24 klst. eru gefnar til að safna lýðheilsuupplýsingum sem WHO óskar eftir.
- 24 klst. eru gefnar til að ná samkomulagi við yfirmann WHO um hvort atvik sé alþjóðleg lýðheilsuógn áður en það er sent áfram til bráðanefndar IHR, sem metur stöðu atviksins.

Umdæmislæknar sóttvarna

Samkvæmt ákvörðun heilbrigðisráðherra ([reglugerð nr. 387/2015](#)) er Íslandi skipt upp í sjö sóttvarna-umdæmi. Ráðherra tilnefnir yfirlækna heilsugæslustöðva samkvæmt tillögu sóttvarnalæknis sem skulu vera ábyrgir fyrir sóttvörnum í sínu sóttvarnaumdæmi undir stjórn sóttvarnalæknis og nefnast þeir *umdæmislæknar sóttvarna*. Einungis einn yfirlæknir er tilnefndur sóttvarnalæknir hvers umdæmis og ber hann ábyrgð á framkvæmd sóttvarna í umdæminu í samvinnu við lögreglustjóra umdæmisins. Heimilt er samkvæmt sömu reglugerð að tilnefna fleiri en einn yfirlækni í hverju sóttvarnaumdæmi til að sinna sóttvörnum í samvinnu við lögreglustjóra svæða og nefnast þeir *svæðislæknar sóttvarna*. Þetta er gert í þeim tilgangi að aðlaga stjórnskipulag sóttvarna við lögregluumdæmi landsins sem eru níu talsins. Umdæmis- og svæðislæknar njóta aðstoðar lögregluyfirvalda við framkvæmd sóttvarna.

Stjórnskipuð samstarfsnefnd um sóttvarnir

Heilbrigðisráðherra skipar í samstarfsnefnd um sóttvarnir (SSUS), en nefndin aflar nauðsynlegra gagna og hefur yfirumsjón með nauðsynlegum aðgerðum til að meta og uppræta smithættu eða hættu sem

stafar af dýrum, matvælum, starfsemi, vatni, skolplögnum, loftræstingu eða öðru sem getur dreift smitnæmum sjúkdómsvöldum, eiturefnum eða geislavirkum efnum sem ógna lýðheilsu. Í nefndinni sitja sóttvarnalæknir sem formaður, fulltrúar Matvælastofnunar (MAST), Geislavarna ríkisins (GR) og Umhverfisstofnunar (UST). Nefndinni er heimill aðgangur að nauðsynlegum gögnum og stöðum sem hún telur nauðsynlegt að skoða og getur fengið til þess aðstoð lögreglu ef með þarf. Nefndin gefur þeim sem hafa eftirlit með dýrum, matvælum og umhverfi fyrirmæli um að grípa án tafar til nauðsynlegra aðgerða til að uppræta hættu af völdum smits, eiturefna eða geislavirkra efna.

5.9 Rannsókn vegna atviks

Rannsóknarpátturinn heyrir undir framkvæmdir VST og getur verið framkvæmdur á vettvangi með viðtölum og upplýsingaöflun hjá farþegum en einnig í AST sem hluti af samræmdri rannsókn utan vettvangs. Ef andlát verður fer ákveðin rannsókn í gang. Læknir þarf í öllum tilfellum að meta hvort andlátið sé talið af eðlilegum orsökum og ef svo er þá má flytja líkið af vettvangi. Annars þarf að bíða frekari fyrirmæla.

5.10 Loftbrú

Eftir að Neyðarlínan hefur boðað út skv. boðunaráætlun er SST mönnum á gulu og rauðu. SST leitar m.a. eftir upplýsingum frá AST um þörf á björgum og hvort flytja þurfi veika frá vettvangi. SST virkjar loftbrú þegar á þarf að halda (loftför og þyrlur). Þegar loftbrú er komin í gang sér fulltrúi Isavia í SST um samskipti við loftför í gegnum flugstjórn og flugturn viðkomandi flugvallar. Flugturninn tilkynnir AST um brottfarir og komur loftfara og fulltrúi Isavia í SST sér um samskipti vegna loftferða og miðlar upplýsingum til stjórnanda í SST.

5.11 Fjölmiðlar

Vönduð upplýsingamiðlun er mikilvæg þegar aðstæður skapast sem hugsanlega ógna lýðheilsu. Upplýsingum skal miðlað á skýran og markvissan hátt. Atvik getur varðað fáa en atvik getur verið það stórt að allt samfélagið bíður skaða. Óvönduð upplýsingamiðlun getur kallað fram óþarfa skelfingu.

Sóttvarnalæknir (SVL) eða fulltrúi hans, ásamt hlutaðeigandi lögreglustjóra stýra upplýsingamiðlun til fjölmiðla. Starfsmenn SVL stýra upplýsingamiðlun til farþega og starfsfólks ásamt lögreglustjóra og SVL gerir eigin áætlun um fjölmiðlasamskipti í hættuástandi. Áætlunin getur verið í formi gátlista þar sem fram komi: Einkunnarorð, ábyrgð, skilgreindir upplýsingafulltrúar, helstu verkefni og verkaskipting, tenglisti með nöfnum, símanúmerum og netföngum viðbragðsaðila, aðferðir til miðlunar á upplýsingum. Þá verður að upplýsa erlenda fjölmiðla, stjórnvöld og alþjóðastofnanir eins og kostur er þegar afleiðingar hamfara geta haft áhrif út fyrir landsteinana.

Norsk almannavarnayfirvöld hafa gefið út vandaðan leiðarvísi, [Risiko- og krisekommunikasjon, 2014](#) er varðar upplýsingamiðlun í hamförum.

Meginstarfseiningar sem koma að samskiptum við fjölmiðla er varðar upplýsingamiðlun vegna hugsanlegra lýðheilsuóna á alþjóðaflugvöllum:

- Sóttvarnalæknir (stjórnun fjölmiðlasamskipta) og umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna.
- Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra/lögreglustjóri umdæmis.
- Samhæfingarstöðin (samhæfing aðgerða) og útgáfa fréttatilkynninga.

- Isavia (yfirstjórn flugvalla og flugleiðsögu).
- Flugrekandi (eigandi loftfarsins).
- Aðrir sem málið varðar.

Upplýsinga- og fjölmiðlateymi ríkislögreglustjóra er starfrækt við Samhæfingarstöð almannavarna þegar þess er þörf. Í teyminu eiga sæti, auk fulltrúa ríkislögreglustjóra, upplýsingafulltrúar lykilstofnana eins og Rauða krossins, ráðuneyta og stofnana ríkisins og hlutaðeigandi sveitarstjórna, allt eftir því um hvers konar atburði er að ræða. Hlutverk teymisins er að koma á framfæri mikilvægum upplýsingum til fjölmiðla og almennings og skulu ráðuneyti leita til þess um ráðgjöf við miðlun vegna opinberra upplýsinga og fréttatvívunings. Einnig veitir teymið fjölmiðlafólki aðstoð við að skipuleggja störf sín og lætur þeim í té gögn og ráðleggingar um hættusvæði o.fl. Eftir eðli atburða skal koma upp útstöð í nágrenni við vettvang sé þess kostur. Einnig er það hlutverk teymisins að tryggja upplýsingaflæði til viðbragðsaðila, ríkisstjórnar, ráðuneytisstjóra og stofnana er málið snertir. Markmiðið er að tryggja samræmda og skilvirka miðlun réttra upplýsinga frá stjórnkerfinu og sérfræðistofnunum.

Einnig skal Ríkislögreglustjóri nýta aðra samfélagsmiðla í samskiptum við almenning eftir því sem best hentar hverju sinni. Nauðsynlegt er að almenningur viti af því að viðbragðsaðgerðum hafi verið hrint í framkvæmd og fái réttar fréttir og upplýsingar frá ábyrgum aðilum. Við fréttatvívun skal sérstaklega hugað að hópum og einstaklingum sem ekki eiga auðvelt með að nálgast upplýsingar.

Sjá nánar í [stefnu almannavarna – öryggismálaráðs ríkisins 2015–2017](#).

Stjórn SST tekur ákvörðun í samráði við sóttvarnalækni um boðun fjölmiðlateymis SST sem tekur þá við stjórn upplýsingamiðlunar af gangi mála. Fjölmiðlateymi SST hefur aðsetur í Björgunarmiðstöðinni, Skógarhlíð 14, Reykjavík og gerir tillögu að áætlun vegna upplýsingamiðlunar. Í áætluninni komi hverjir þurfi helst á upplýsingum að halda, hvaða upplýsingar eru mikilvægar og hver sé talsmaður. Einnig besta tímasetning upplýsingamiðlunar og hvernig best sé að miðla upplýsingum (útvarp, sjónvarp, vefmiðlar, samfélagsmiðlar, dagblöð, annað). Fjórar meginreglur viðbúnaðar gilda um fjölmiðla-samskipti, sjá orðskýringar á bls. 7.

Helstu verkefni vegna upplýsingamiðlunar:

- Eftir atvikum skal senda fréttatilkynningu til fjölmiðla og síðan reglulega eftir því sem þurfa þykir.
- Tilnefna skal einn tengilið við fjölmiðla.
- Ákvarða skal fastan tíma til að senda út upplýsingar um stöðu mála.
- Sé þess kostur skal ákveða stað sem starfmönnum fjölmiðla stendur til boða og viðbragðsaðilar miðla til þeirra upplýsingum (fjölmiðlasetur).

Aðgengi að vettvangi: AST/lögreglustjóri tekur ákvörðun um aðgengi fjölmiðla að vettvangi í samráði við umdæmislækni sóttvarna, SVL og aðra hlutaðeigandi. Fjölmiðlar þurfa að auki heimild flugrekanda til að fara um borð í loftfar.

6.0 Starfssvæði

Í þessum kafla er fjallað um starfssvæðin sem þarf að skipuleggja þegar tekist er á við atvik sem áætlunin tekur til. Það ræðst af umfangi atviks hvort þörf er á að virkja öll starfssvæðin. Engu að síður þarf að gera ráð fyrir þeim í skipulaginu og frekar að virkja þau frá upphafi og síðan að loka þeim ef ekki reynist þörf fyrir þau en að ætla að ákveða í miðri aðgerð hvað á að virkja og hvað ekki. Staðsetningar eru breytilegar eftir því hvort tilfellin eru um borð í loftfari eða á flugvelli/flugstöð.

Einnig er hér fjallað um verkefni og lokanir sem ekki er hægt að setja niður sem ákveðið starfssvæði.

Starfssvæðum má skipta í tvo meginflokka. Söfnunarsvæði, sem ætluð eru þolendum atburðar (útsettir og sýktir og útsettir en ekki sýktir) og biðsvæði sem ætluð eru þeim björgum er bíða eftir verkefnum eða hafa lokið sínum verkefnum og bíða eftir því að vera leystar frá störfum. Um nánari skilgreiningar á starfssvæðum og verkefnum, sem nefnd eru í þessum kafla, vísast til kennslurits almannavarna í vettvangsstjórn. Í flestum tilfellum er um að ræða sömu söfnunar- og biðsvæði og eru í Flugslysa-áætlunum flugvalla.

Nánari upplýsingar er að finna í töflu 6.1 hér fyrir neðan.

6.1 Talning/skráning þolenda

Eyðublaðið [Public Health Passenger Locator Card](#) er notað við rakningu smitleiða (viðauki 13.3).

Lögreglan tekur við útfylltum eyðublöðum á vettvangi og afhendir þau umdæmislækni sóttvarna sem ber ábyrgð á að skila þeim til sóttvarnalæknis án tafar. Ef þolendur eru fáir dugar að nota þetta eyðublað og þarf ekki að grípa til bráðaflokkunar.

Ef þolendur eru margir, þá er einnig notast við kerfi **bráðaflokkunar** en bráðaflokkunartöskur eru staðsettar í farartækjum viðbragðsaðila (viðauki 13.4). Bráðaflokkun gefur yfirsýn yfir fjölda þolenda og ástand þeirra.

Svæði	Skráning
SSÚ	Þar fer fram bráðaflokkun og þar fer fram talning á þolendum. Niðurstaða bráðaflokkunar gefur fyrstu yfirsýn yfir fjölda og ástand útsettra (þolenda) á vettvangi. Á SSÚ eru útsettir (þolendur) taldir við komu og við brottför af söfnunarsvæðinu.
SSL	Þar fer fram talning og skráning á látnum.
YL	Við brottför af vettvangi er afrifa áverkamatsins afhent lögreglu.
VST	Það er hlutverk VST að vinna úr skráningu og tryggja að staðsetning allra útsettra (þolenda) sé þekkt að aðgerð lokinni.

Tafla 6.1. Skráning/talning samkvæmt bráðaflokkun innan skipulags almannavarna.

6.2 Starfssvæði samkvæmt skipulagi almannavarna

Starfsemi	Starfssvæði/Kortatákn	Verkpáttastjóri	Hverjir sinna	Verkefni
Leit og björgun	L og B – Leit og björgun	Björgunarstjóri	Slökkvilið	Hindra frekara óhapp. Lífsbjargandi aðstoð og bráðaflokkun. Uppsetning sóttkvíar. Afmörkun svæða og þrif vegna bráðamengunar.
Gæslustörf á vettvangi, lokanir	IL – innri lokun YL – ytri lokun	Gæslustjóri	Lögreglan Björgunarsveitir	Uppsetning innri/ytri lokunar. Löggæsla og verndun vettvangs. Umferðarskipulag. Stýra umferð.
Móttökustaður bjarga	MÓT	Gæslustjóri	Lögregla Flugvernd	Skráning bjarga og staðsetning. Upplýsa um akstursleiðir.
Biðsvæði á vettvangi	BF – biðsvæði flutningatækja BH – biðsvæði hjálparliðs BTB – biðsvæði tækja og búnaðar	Flutningastjóri	Björgunarsveitir Flugvernd	Grundvallarsmitgát. Umsjón, eftirlit og virkjun hjálparliðs. Skráning tækja og flutningsgeta. Virkjun tækja og skipulag umferðar.
Söfnunarsvæði sýktra, veikir/ útsettir en án einkenna	SSS	Aðhlyningarstjóri	Heilbrigðisstarfsmenn Lögreglan Starfsmenn LHG Aðrir	Skoðun og meðferð. Skráning og forgangur flutnings. Hleðsla sjúkrabifreiða.
Söfnunarsvæði látinna	SSL	Gæslustjóri	Lögreglan Læknir ID-nefnd RLS	Kennsl. Skráning og skýrslugerð.
Lendingarsvæði fyrir þyrlur	LP	Gæslustjóri	Lögregla Flugvernd	Skráning tækja og flutningsgeta. Skipulag umferðar.
Talning	TALNING	Gæslustjóri	Lögreglan	Sjá kafla 6.1

Tafla 6.2. Upplýsingar um starfssvæði og viðbragðsaðila sem starfa á hverju svæði.

6.3 Starfssvæði innan Akureyrarflugvallar (AEY)

Staðsetning flugvallar	Akureyrarflugvöllur er staðsettur í botni Eyjafjarðar sem er u.þ.b. 65 kílómetra langur og suður frá vellinum er u.þ.b. 40 kílómetra langur dalur sem beygir til suðvesturs um 7 km innan við flugvöllinn.
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Yfirstjórn aðgerða er á ábyrgð lögreglustjórans á Norðurlandi eystra. Aðgerðarstjórn er á lögreglustöðinni á Akureyri.
Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	<i>Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra Lögreglan Slökkvilið Akureyrar Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna Svæðisstjórn björgunarsveita, svæði 11 Rauði krossinn á Akureyri Flugvallarstjóri Hagsmunaaðilar (Flugrekandi/ISAVIA/eftir atvikum) Fulltrúi almannavarnanefndar</i>
AST til vara	Samkvæmt ákvörðun lögreglustjóra
Aðsetur vettvangsstjórnar (VST)	Aðsetur VST er í vettvangstjórnarbil lögreglu og til vara á 2. hæð skrifstofu flugvallarþjónustu Isavia
Í VST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	Lögreglan á Norðurlandi eystra Slökkvilið Akureyrar Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 11 Isavia
Móttökustaður (MÓT) (BS)	1) Á bifreiðastæði við flugsafn og Norlandair 2) Annað eftir ákvörðun vettvangsstjóra eða flutningastjóra
Söfnunarsvæði útsettra (SSÚ)	Vélageymsla Isavia
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun Gæslustjóra
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Glerárkirkja
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Flugstöð annarri hæð eða húsnæði flugvallarþjónustu fyrstu hæð
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	1) Á bifreiðastæði við flugsafn og Norlandair 2) Annað eftir ákvörðun vettvangsstjóra eða flutningastjóra
Ytra biðsvæði (YB)	Ekkert

Tafla 6.3. Starfssvæði innan Akureyrarflugvallar samkvæmt skipulagi almannavarna

6.4 Starfssvæði innan Egilsstaðarflugvallar (EGS)

Staðsetning flugvallar	Við suðurenda flugbrautar liggur þjóðvegur þvert á braut, sunnan hans taka við tún. Frá norðurenda liggur vegslóði að LLZ sendi og út að Eyvindará. Engir vegir eru vestan brautar utan stutts slóða sem liggur þvert á braut að GP sendi.
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Stjórnstöð almannavarnanefndar Fljótsdalshéraðs og Borgarfjarðar eystri í björgunarsveitarhúsinu, Miðási 1, Egilsstöðum
Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	<i>Lögreglustjórninn</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna</i> <i>Brunavarnir á Austurlandi</i> <i>Svæðisstjórn björgunarsveita</i> <i>Rauði krossinn</i> <i>Heilbrigðisstofnun Austurlands (HSA)</i> <i>Flugvallarstjóri</i> <i>Hagsmunaaðilar (flugrekandi og Isavia ef þess er kostur)</i> <i>Fulltrúi almannavarnanefndar</i>
AST til vara	Lögreglustöðin á Egilsstöðum, Lyngási 15, Egilsstöðum
Aðsetur vettvangsstjórnar (VST)	Eftir aðstæðum
Í VST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	Lögreglan á Austurlandi Brunavarnir á Austurlandi Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 13 Fulltrúar flugrekanda verði því við komið Isavia
Móttökustaður (MÓT) (BS)	1) Á syðsta hluta flughlaðs til móts við flugskýli einkaflugmanna 2) Annað eftir ákvörðun vettvangsstjóra eða flutningastjóra
Söfnunarsvæði útsettra (SSÚ)	Flugstöð Egilsstaðarflugvallar
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Samkvæmt ákvörðun gæslustjóra hverju sinni
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Grunnskólinn á Egilsstöðum
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Samkvæmt ákvörðun AST hverju sinni
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	1) Á syðsta hluta flughlaðs til móts við skýli einkaflugmanna. 2) Annað eftir ákvörðun vettvangsstjóra eða flutningastjóra hverju sinni.
Ytra biðsvæði (YB)	Á bílastæði austan við vélageymslu.

Tafla 6.4. Starfssvæði innan Egilsstaðarflugvallar samkvæmt skipulagi almannavarna

6.5 Starfssvæði innan Keflavíkurflugvallar (KEF)

Staðsetning flugvallar	Á Reykjanesi, 1,7 sjómíli vestur af Keflavík
Aðkomuleiðir á landi	Þjóðvegur nr. 41
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Fálkavellir 19, 235 Keflavíkurflugvelli
Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	Lögreglustjórinn á Suðurnesjum Umdæmislæknir sóttvarna á Suðurnesjum Brunavarnir Suðurnesja Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 2 Rauði krossinn Heilbrigðisstofnun Suðurnesja (HSS) Flugvallarstjóri Hagsmunaaðilar (flugrekandi og Isavia ef þess er kostur) Fulltrúi almannavarnanefndar
AST til vara	Bygging 795 á Keflavíkurflugvelli
Aðsetur vettvangsstjórnar (VST)	Færanleg vettvangsstjórabifreið í eigu Almannavarnanefndar Suðurnesja
Í VST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	Lögreglan á Suðurnesjum, vakthafandi aðalvarðstjóri, Vettvangsstjóri Flugvallarþjónusta Keflavíkurflugvallar, vakthafandi vaktstjóri Brunavarnir Suðurnesja Svæðisstjórn björgunarsveita - svæði 2 Isavia
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Bílastæði við Háaleitishlað 10 (Gamla flugstöðin)
Söfnunarsvæði útsettra (SSÚ)	Bygging 831
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Bygging 831 Suðurendi
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Húsnæði Rauða krossins, Smiðjuvöllum 8, 230 Reykjanesbæ
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Heiðarskóli, 230 Reykjanesbæ
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Bílastæði við Háaleitishlað 10 (Gamla flugstöðin)
Ytra biðsvæði (YB)	Á bílastæði álversins í Straumsvík

Tafla 6.5. Starfssvæði innan Keflavíkurflugvallar samkvæmt skipulagi almannavarna

6.6 Starfssvæði innan Reykjavíkurflugvallar (RKV)

Staðsetning flugvallar	101 Reykjavík
Aðkomuleiðir á landi	Nauthólsvegur úr austri, Þorragata um Njarðargötu úr vestri
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Skógarhlíð 14, 2. hæð, Reykjavík
Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu Umdæmislæknir sóttvarna á höfuðborgarsvæðinu Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 1 Rauði krossinn Landspítali Flugvallarstjóri Reykjavíkurflugvallar Hagsmunaaðilar (flugrekandi og Isavia ef þess er kostur) Fulltrúi almannavarnanefndar
AST til vara	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113
Aðsetur vettvangsstjórnar (VST)	Stjórnstöðvarbifreið Slysavarnafélagsins Landsbjargar (Björninn)
	
Í VST sitja eftirfarandi eða fulltrúar sem tilnefndir eru af hlutaðeigandi	Lögreglan á höfuðborgarsvæðinu Flugvallarþjónusta Reykjavíkurflugvallar Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 1 Isavia
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Nauthólsvegur sunnan við Hringbraut
Söfnunarsvæði útsettra (SSÚ)	Vélageymsla flugvallarþjónustu
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Skýli 8, Reykjavíkurflugvelli
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Menntaskólinn við Hamrahlíð, Hamrahlíð, 105 Reykjavík
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Fundarsalur Flugvallarþjónustu, 2. hæð
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Athafnasvæði við flugbrautarenda 24 eða eftir ákvörðun vettvangs- og eða flutningastjóra
Ytra biðsvæði (YB)	1) Athafnasvæði við flugbrautarenda 24 eða eftir ákvörðun Vettvangs- og eða flutningastjóra. 2) Annað eftir ákvörðun vettvangsstjóra í samráði við flutningastjóra.

Tafla 6.6. Starfssvæði innan Reykjavíkurflugvallar samkvæmt skipulagi almannavarna

7.0 Áhættumat - leiðbeiningar

Sóttvarnalæknir ber ábyrgð á vöktun smitsjúkdóma og heilsufarslegra áhrifa eiturog geislavirkra efna. Hann ber einnig ábyrgð á farsóttagreiningu og áhættumati við óvænta atburði sem falla undir hans verkswið. Við óvænta atburði leggur vöktun og farsóttagreining grunn að áhættumati (sjá töflu 3.2) sem hefur stefnumótandi áhrif á aðgerðir til að bregðast við.

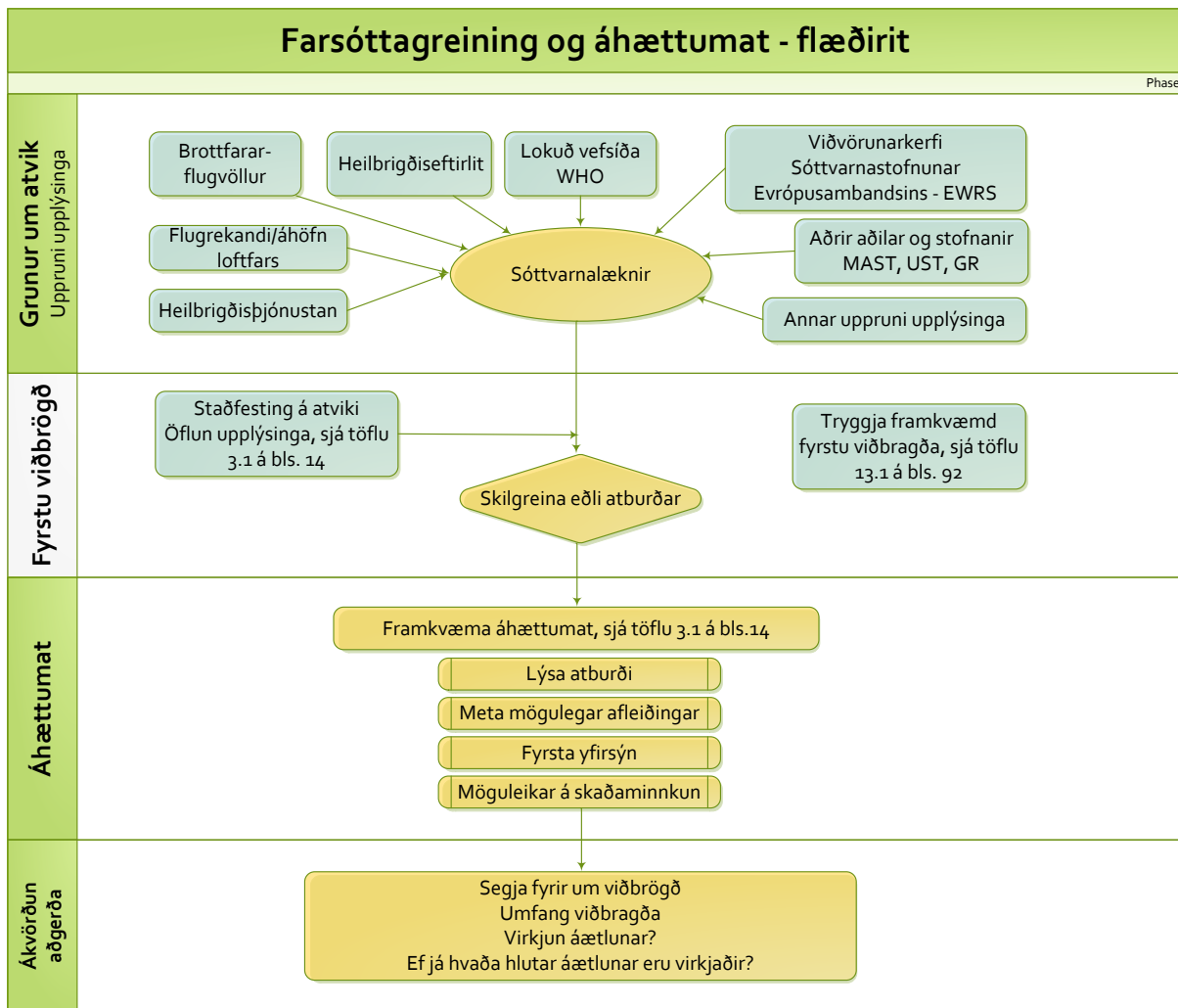
Sóttvarnalæknir ber því ábyrgð á framkvæmd faraldsfræðirannsóknar þegar upp koma atburðir um borð í loftfari eða á flugvelli og gerir hana í samvinnu við aðra hlutaðeigandi aðila, þ. á m. flugrekendur hlutaðeigandi HES, og aðra allt eftir eðli atburðarins hverju sinni.

Flugrekendur hafa ábyrgð við upplýsingaöflun, því þeim ber að láta sóttvarnalækni í té upplýsingar um heilsufar farþega og/eða starfsmanna. Flugrekendur halda lykilupplýsingar um m.a. heildarfjölda farþega og starfsmanna, hversu margir eru veikir og hvaða einkenni eða sjúkdóm er um að ræða.

Afla þarf mikilvægra upplýsinga um eðli og umfang atburðarins um hvaða einkennum hann veldur, um fjölda útsettra, hvort vettvangurinn sé afmarkaður eða nái yfir stærra svæði. Meta þarf hvort líkur séu á að atvikið geti haft áhrif yfir landamæri. Ekki síst þarf að meta hvort smit, eiturefni eða geislavirkni liggja að baki. Þá þarf að kanna og meta mögulegar aðgerðir til að lágmarka skaðann.

Fyrsta áhættumat (tafla 3.1) fer fram þegar grunur vaknar um atburð um borð í loftfari eða á alþjóðaflugvelli. Fyrstu upplýsingar um atvik geta komið frá mörgum mismunandi aðilum, þ. á m. áhöfn loftfars, HES, brottfararflugvelli, frá erlendum samstarfsaðilum, öðrum stofnum og öðrum óvæntum aðilum. Þegar grunur um atburð vaknar þarf að fara í upplýsingaöflun og áhættumat í samstarfi við hlutaðeigandi aðila, mynd 7.1 og tafla 3.1. Þar koma að bæði flugrekandi, heilbrigðisstarfsmenn, viðkomandi heilbrigðisfulltrúi, fulltrúar MAST, UST og GR eftir þörfum og við alvarlega atburði almannavarnadeild ríkislögreglustjóra. Samstarf við erlenda aðila eins og við fulltrúa þess lands sem er síðasti viðkomustaður vélar, WHO og ECDC geta einnig gefið mikilvægar upplýsingar. Þegar fyrsta áhættumatið liggur fyrir er mögulegt að segja fyrir um aðgerðir, virkja áætlun ef svo ber undir og ákvarða almannavarnastig samkvæmt alvarleika. Áhættumat er í stöðugri endurskoðun í samræmi við framgang mála.

Eðli atburða er afar mismunandi og áhættumatið leggur grunn að viðbrögðum sem geta verið mismunandi. Eðli sjúkdóms hefur mikil áhrif á áhættumat, t.d. væri ebóla alltaf talin alvarleg þrátt fyrir að aðeins einn farþegi væri veikur. En grunur um nóróveiru hjá fleiri farþegum væri að líkindum ekki talinn jafn alvarlegur þó fleiri farþegar eða starfsmenn væru smitaðir. Einnig er hugsanlegt að vitneskja um atburð berist eftir að flugferð er lokið, t.d. um smitsjúkdóm sem er með langan meðgöngutíma. Aðgerðir geta því hafist löngu eftir að atvik átti sér stað, sjá mynd 7.1.

Mynd 7.1. Farsóttagreining og áhættumat

Ítarefni til nánari upplýsinga er að finna í eftirfarandi handbók og veggspjaldi WHO:

Handbók: Framkvæmd ráðstafana vegna atvika er varða lýðheilsu um borð í loftfari eða á alþjóðaflugvelli, [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport](#).

Veggspjald: Viðbrögð við lýðheilsuógn á alþjóðaflugvelli, [Management of Events in Air Transport](#).

7.1 Hlífðarbúnaður í umsjón sóttvarnalæknis

Samkvæmt reglugerð um sóttvarnaráðstafanir nr. 817/212 ber sóttvarnalæknir ábyrgð á varðveislu hlífðarbúnaðar sem hægt er að senda með stuttum fyrirvara þangað sem hans er þörf.

Um er að ræða einnota hlífur ætlaðar fólki til að verjast sýkingum og mengun: Hlífðarhanskar, hlífðargrímur (FFP 2 og FFP 3), hlífðarsvuntur, hlífðarsloppar, veiruheldir samfestingar og hlífðargleraugu.

Búnaðurinn er geymdur á höfuðborgarsvæðinu. Hafið samband við sóttvarnalækni í síma **510-1933** (sólarhringsvakt) eða með tölvupósti á netfangið svl@landlaeknir.is ef óskað er eftir búnaði.

8.0 Verkefni viðbragðsaðila

Í þessum kafla eru gátslistar þeirra aðila sem samkvæmt þessari áætlun hafa skyldum að gegna:

1. Neyðarlínan/112
2. Almannaþarnir - Samhæfingarstöðin
3. Almannaþarnir - aðgerðastjórn
4. Almannaþarnir - vettvangsstjórn

5. Heilbrigðisþjónusta - sóttvarnalæknir
6. Heilbrigðisþjónusta - umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna
7. Heilbrigðisþjónusta - vakthafandi læknir innan umdæmis
8. Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Landspítali
9. Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Sjúkrahúsið á Akureyri
10. Heilbrigðisþjónusta - almenn, heilbrigðisstofnanir og heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins
11. Heilbrigðisþjónusta - rekstraraðilar sjúkraflutninga

12. Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - almannaþarnadeild
13. Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - fjarskiptamiðstöð
14. Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - kennslanefnd
15. Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - sérsveit
16. Löggæsla - Lögregla umdæmis
17. Landhelgisgæslan - stjórnstöð
18. Landhelgisgæslan - flugdeild
19. Landhelgisgæslan - varðskip
20. Tollgæsla
21. Brunannaþarnir

22. Flug - afgreiðsluaðilar
23. Flug - flugstjórnarmiðstöðin
24. Flug - flugturn
25. Flug - flugverndarstarfsmenn
26. Flug - flugvallarþjónusta
27. Flug - flugrekendur

28. Rauði krossinn - Neyðarmiðstöð
29. Slysavarnafélagið Landsbjörg – landsstjórn
30. Slysavarnafélagið Landsbjörg - svæðisstjórnir
31. Björgunarsveitir á svæði 1, svæði 2, svæði 11 og svæði 13

32. Ferðamálastofa
33. Geislavarnir ríkisins
34. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga
35. Matvælastofnun - vegna dýra um borð
36. Matvælastofnun - veikindi talin vera vegna sýktra matvæla
37. Samgöngustofa
38. Samgöngur - Rannsóknarnefnd samgönguslysa
39. Umhverfisstofnun

8.1 Neyðarlínan/112

ÓVISSUSTIG

Móttækur beiðni um virkjun viðbragðsáætlunar sóttvarna - alþjóðaflugvalla frá:

- a. Umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna
- b. Lögreglustjóra
- c. Sóttvarnalækni
- d. Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Boðar viðbragðsaðila samkvæmt boðunarlista í kafla 4

ÓVISSUSTIG – Loftfar – Flugvöllur – Grunur um lýðheilsuógn – Staðsetning

HÆTTUSTIG

Móttækur beiðni um virkjun sóttvarnaáætlunar frá:

- a. Umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna
- b. Lögreglustjóra
- c. Sóttvarnalækni
- d. Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Boðar viðbragðsaðila samkvæmt boðunarlista í kafla 4

HÆTTUSTIG – Loftfar og alþjóðaflugvöllur – Líkleg heilsufarsógn – Staðsetning

Boðar viðbótarbjargir ef á þarf að halda að beiðni SVL, SST eða AST

NEYÐARSTIG

Móttækur beiðni um virkjun sóttvarnaáætlunar frá:

- a. Umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna
- b. Lögreglustjóra
- c. Sóttvarnalækni
- d. Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Boðar viðbragðsaðila samkvæmt boðunarlista í kafla 4

NEYÐARSTIG – Loftfar og alþjóðaflugvöllur – Staðfest heilsufarsógn – Staðsetning

Boðar viðbótarbjargir ef á þarf að halda að beiðni SVL, SST eða AST

8.2 Almannaþingin - Samhæfingartöðin

ÓVISSUSTIG

Samhæfingartöðin hefur ekki hlutverk á óvissustigi

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar um hættustig frá 112.
2. Kemur á samskiptum við AST.
3. Kannar getu heilbrigðisstofnana.
4. Kannar virkni fjöldaþjálpar og SSA.
5. Kannar hjá AST hugsanlega þörf á frekari björgum miðað við eðli atburðar.
6. Hefur umsjón með virkjuðum björgum utan umdæmis lögreglustjóra.
7. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samvinnu við SVL, LHG og lögreglustjóra.
8. Tryggir að nafnalisti berist Neyðarmiðstöð RKÍ til úrvinnslu.
9. Gefur út viðvaranir í samvinnu við SVL, LHG, avd-RLS, lögreglustjóra og aðra er málið varðar.
10. Tryggir fjölmiðlasamskipti í samvinnu við AST.
11. Kallar til sín fulltrúa flugrekenda og kallar eftir upplýsingum um fjölda farþega og áhafnar, fjölda þeirra sem hafa einkenni og kallar eftir upplýsingum um almennar aðstæður á vettvangi.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar um neyðarstig frá 112.
2. Kemur á samskiptum við AST.
3. Kannar getu heilbrigðisstofnana.
4. Kannar virkni fjöldaþjálpar og SSA.
5. Kannar hjá AST hugsanlega þörf á frekari björgum miðað við eðli atburðar.
6. Hefur umsjón með virkjuðum björgum utan umdæmis lögreglustjóra.
7. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samvinnu við SVL og lögreglustjóra.
8. Tryggir að nafnalisti berist Neyðarmiðstöð RKÍ til úrvinnslu.
9. Gefur út viðvaranir í samvinnu við SVL, LHG, avd-RLS, lögreglustjóra og aðra er málið varðar.
10. Tryggir fjölmiðlasamskipti í samvinnu við AST.
11. Kallar til sín fulltrúa flugrekenda og kallar eftir upplýsingum um fjölda farþega og áhafnar, fjölda þeirra sem hafa einkenni og kallar eftir upplýsingum um almennar aðstæður á vettvangi.

8.3 AST – Aðgerðastjórn umdæmis

Nánar má lesa um verkefni AST í kafla 5.3.

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá 112 um líklega lýðheilsuógn um borð í loftfari eða innan flugvallar.

AST er ekki virkjuð á óvissustigi.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá 112 um líklega lýðheilsuógn um borð í loftfari eða innan flugvallar.
2. AST virkjuð, stjórn og samhæfing heildaraðgerða innan umdæmis lögreglustjóra viðkomandi umdæmis. Stöðufundur og skipað í stöður innan AST.
3. Upplýsir SST um að AST sé virkjuð.
4. AST skipar vettvangsstjóra.
5. Opnar fjarskiptasamband við VST á TETRA-talhóp, samvinnuhópur **AST X**.
6. Opnar fjarskiptasamband við SST á TETRA-talhóp **SST Blár**.
7. Skipar fólk í símsvörun, skráningu, almenna ritvinnslu og meðferð upplýsinga og fjarskipti.
8. Tryggir að farþegalisti sé réttur áður en úrvinnsla hefst, hvað varðar þolendur.
9. Tryggir samskipti við SSA/og flugrekendur.
10. Tryggir samskipti við fjölmiðla í samráði við SST og hlutaðeigandi aðila (sjá kafla 5.9 fjölmiðlar).
11. Kallar eftir niðurstöðum áhættumats og óskar eftir endurmati þegar svo ber undir, (tafla 3.1).

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá 112 um staðfesta lýðheilsuógn um borð í loftfari eða innan flugvallar.
2. Virkjar tafarlaust AST og stjórnar samræmdum aðgerðum samkvæmt 5.3 og 5.4 í viðbragðsáætlun þessari.
3. Stjórnar og samhafir heildaraðgerðir innan aðgerðasvæðis og virkjar starfseiningar innan umdæmis. Reglulegir stöðufundir.
4. Er í tengslum við SST/sóttvarnalækni, stjórnstöð LHG/vaktstöð siglinga ef loftfar er á lofti.
5. Tryggir samskipti við SSA og/eða flugrekendur.
6. Kallar eftir niðurstöðum áhættumats og óskar eftir endurmati þegar svo ber undir (tafla 3.1.)
7. Tryggir samskipti við fjölmiðla í samráði við SST og hlutaðeigandi aðila (sjá kafla 5.9 fjölmiðlar).
8. Tryggir að farþegalisti sé réttur áður en úrvinnsla hefst, hvað varðar þolendur.
9. Óskar eftir ID-nefnd ef þörf er á í gegnum SST samkvæmt beiðni lögreglustjóra.
10. Tryggir flutninga fyrir greiningasveitir heilbrigðisstofnana að SSS í samráði við VST.
11. Tilkynnir komu greiningasveita í gegnum TETRA-talhóp **Blár X-5**.
12. Opnar fjarskiptasamband við VST á TETRA-talhóp **AST X**.
13. Opnar fjarskiptasamband við SST á TETRA-talhóp **SST Blár**.
14. Boðar út rannsóknardeild - setur í gang rannsókn í samvinnu við RNSA.

8.4 VST – Vettvangsstjórn

Nánar má lesa um verkefni VST í kafla 5.4.

ÓVISSUSTIG

1. VST hefur ekki hlutverk á óvissustigi.

HÆTTUSTIG

1. VST er skipuð af AST.
2. Mannar VST og fylgist með framvindu. Tilbúnir að taka að sér stjórn á vettvangi ef þörf krefur.
3. VST starfar samkvæmt almannavarnaskipulagi í samræmi við SÁBF skipuritið í umboði umd/svæ-SVL og lögreglustjóra.
4. Reglulegir stöðufundir.
5. Kallar eftir áhættumati (tafla 3.1), tryggir fyrstu viðbrögð (tafla 13.1), skilgreinir áætlaða stærð atburðar, metur þörf á rýmingu, metur þörf á björgum.
6. Tryggir viðbúnað á heilbrigðisstofnun.
7. Tryggir samskipti við alla viðbragðsaðila á vettvangi.
8. Tryggir grundvallarsmitgát, talningu og flæði þolenda.
9. Skipar fólk í skráningu, fjarskipti og önnur störf eftir þörfum.
10. Opnar Tetra fjarskiptasamband við aðgerðastjórn á Tetra-talhóp **AST X**.
11. Opnar Tetra fjarskiptasamband við verkþáttastjóra á Tetra-talhóp **VST X**.
12. Tryggir að gæslustjóri merki landingarsvæði fyrir þylur.

NEYÐARSTIG

1. VST er skipuð af AST.
2. Virkjar tafarlaust VST og stjórnar aðgerðum á vettvangi samkvæmt 5.4–5.6 í Aðgerðaráætlun.
3. VST starfar samkvæmt almannavarnaskipulagi í samræmi við SÁBF skipuritið í umboði umd/svæ-SVL og lögreglustjóra.
4. Reglulegir stöðufundir.
5. Kallar eftir áhættumati (tafla 3.1), tryggir fyrstu viðbrögð (tafla 13.1), skilgreinir áætlaða stærð atburðar, metur þörf á rýmingu, metur þörf á björgum.
6. Tryggir viðbúnað á heilbrigðisstofnun.
7. Tryggir samskipti við alla viðbragðsaðila á vettvangi.
8. Tryggir grundvallarsmitgát, talningu og flæði þolenda.
9. Skipar fólk í skráningu, fjarskipti og önnur störf eftir þörfum.
10. Opnar Tetra fjarskiptasamband við AST.
11. Opnar Tetra fjarskiptasamband við verkþáttastjóra.
12. Tryggir að gæslustjóri merki landingarsvæði fyrir þylur.

8.5 Heilbrigðisþjónusta - Sóttvarnalæknir

Sóttvarnalæknir má virkja þessa áætlun ef niðurstöður áhættumats benda til að atvik geti verið ógn við lýðheilsu, í samráði við avd-RLS/LHG.

ÓVISSUSTIG

1. Móttukur tilkynningu varðandi hugsanlega lýðheilsuógn. Kallar eftir aðstoð umd/svæ-SVL.
2. Ef loftfar er enn á lofti kallar SVL eftir nánari upplýsingum og framkvæmir áhættumat, sjá töflu 3.1 og segir fyrir um fyrstu viðbrögð, (tafla 13.1).
3. Fær upplýsingar frá umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna/vakthafandi lækni sem hefur framkvæmt fyrstu læknisskoðun og framkvæmt fyrsta áhættumat, við grun um veikan einstakling um borð í loftfari eða á flugvelli.
4. Ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við umd/svæ-SVL.
5. Ber ábyrgð á framkvæmd áhættumats (tafla 3.1 og mynd 7.1) og endurskoðun þess í samvinnu við hlutaðeigandi.
6. Ákvörðun um framhaldið tekin:
  - a. Atvik er ekki talið ógna lýðheilsu. Afboðun ráðstafana, ef svo ber undir, í samvinnu við umd/svæ-SVL og avd-RLS.
  - b. Atvik er talið ógn við lýðheilsu og þá er óskað eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi í samræmi við áhættumat og í samvinnu við hlutaðeigandi.
7. SVL, avd-RLS, umd/svæ-SVL og lögreglustjóri, taka ákvörðun um virkjun og geta falið avd-RLS að hafa samband við 112 og óska eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi.
8. SVL upplýsir hlutaðeigandi samkvæmt 4. kafla þessarar áætlunar.

HÆTTUSTIG

1. Móttukur upplýsingar þar sem líklegt er talið að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik sem ógnar lýðheilsu.
2. Ef loftfar er enn á lofti kallar SVL eftir nánari upplýsingum og endurtekur áhættumat, sjá töflu 3.1 og segir fyrir um fyrstu viðbrögð (tafla 13.1).
3. Ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða.
4. Ber ábyrgð á framkvæmd áhættumats (tafla 3.1 og mynd 7.1) og endurskoðun þess í samvinnu við hlutaðeigandi umd/svæ-SVL.
5. SVL, avd-RLS, umd/svæ-SVL og lögreglustjóri, taka ákvörðun um virkjun og geta falið avd-RLS að hafa samband við 112 og óska eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi.
6. SVL tekur sæti í SST sem sérfræðingur.
7. Kallar eftir myndun fjölmiðlateymis ef svo ber undir og teymið annast upplýsingamiðlun til fjölmiðla.
8. Er í stöðugu sambandi við umd/svæ-SVL, AST umdæmis og vakthafandi smitsjúkdómalækni á Landspítala.
9. Virkjar upplýsingamiðlun til hlutaðeigandi, sjá 4. kafla, boðun á hættustigi.
10. Samhæfir og stýrir aðgerðum á sviði sóttvarna sem sérfræðingur í SST og nýtur aðstoðar lögreglu-yfirvalda og AST hlutaðeigandi umdæmis.
11. Tilkynnir atburðinn til WHO og sinnir samskiptum við erlendar stofnanir s.s. ECDC og EU-HSC.
12. Kallar eftir upplýsingum um fjölda þolenda. Farþegalista ber að meðhöndla sem trúnaðar-upplýsingar.
13. Kallar eftir eyðublaðinu: [Public Health Passenger Locator Card](#).

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem sterk vísbending er um eða staðfest að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik hafi orðið sem ógnar lýðheilsu.
2. Ef loftfar er enn á lofti kallar SVL eftir nánari upplýsingum og endurtekur áhættumat, sjá töflu 3.1 og segir fyrir um fyrstu viðbrögð (tafla 13.1).
3. Ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða.
4. Ber ábyrgð á framkvæmd áhættumats (tafla 3.1 og mynd 7.1) og endurskoðun þess í samvinnu við hlutaðeigandi.
5. SVL, avd-RLS, umd/svæ-SVL og lögreglustjóri, taka ákvörðun um virkjun og geta falið avd-RLS að hafa samband við 112 og óska eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi.
6. SVL tekur sæti í SST sem sérfræðingur.
7. Hvetur til myndunar fjölmiðlateymis ef svo ber undir og sér það um upplýsingamiðlun til fjölmiðla.
8. Er í stöðugu sambandi við umd/svæ-SVL og vakthafandi smitsjúkdómalækni LSH.
9. Virkjar upplýsingamiðlun til hlutaðeigandi, sjá 4. kafla, boðun á neyðarstigi.
10. Samhæfir og stýrir aðgerðum á sviði sóttvarna sem sérfræðingur í SST og nýtur aðstoðar lögreglufyrivalda og AST hlutaðeigandi umdæmis.
11. Tilkynnir atburðinn til WHO og sinnir samskiptum við erlendar stofnanir s.s. ECDC og EU-HSC.
14. Kallar eftir upplýsingaum um fjölda þolenda. Farþegalista ber að meðhöndla sem trúnaðarupplýsingar.
12. Kallar eftir eyðublaðinu: [Public Health Passenger Locator Card](#).

8.6 Heilbrigðisþjónusta - umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna (umd/svæ - SVL)

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu varðandi hugsanlega lýðheilsuógn. Kallar eftir aðstoð SVL.
2. Er í nánu samstarfi við vakthafandi lækni og aflar fyrstu upplýsinga (tafla 13.1) um atvikið við grun um alvarlegan smitsjúkdóm eða atvik sem ógnar lýðheilsu í loftfari eða á flugvelli.
3. Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni.
4. Gerir áhættumat (tafla 3.1 og mynd 7.1) í samvinnu við SVL, vaksími 510-1933.
5. Ákvörðun um framhaldið tekin:
  - a. Atvik er ekki talið ógna lýðheilsu. Afboðun ráðstafana, ef svo ber undir, í samvinnu við SVL og avd-RLS.
  - b. Atvik er talið ógn við lýðheilsu og þá óskar umd/svæ-SVL eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi í samræmi við áhættumat og í samvinnu við SVL, lögreglustjóra og avd-RLS. Samvinna er höfð við LHG ef atvik er á sjó.
6. Fylgir leiðbeiningum WHO: [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport.](#)

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem líklegt er talið að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik sem ógnar lýðheilsu.
2. Tekur sæti í AST og er faglegur yfirstjórnandi í samstarfi við lögreglustjóra umdæmis. Samráð við SVL eftir þörfum.
3. Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL og að eyðublaðið - [Public Health Passenger Locator Card](#), sé fyllt út ef þörf er á. Afhendir sóttvarnalækni útfyllt eyðublöð við fyrsta tækifæri.
4. Endurtekur áhættumat í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni á Heilbrigðisstofnun staðarins.
  - a. Metur þörf á afkvíun og einangrun einstaklinga.
  - b. Ber faglega ábyrgð á að einangrun sé framfylgt.
5. Miðlar upplýsingum til áhafnar, farþega og annarra hlutaðeigandi.
6. Fylgir leiðbeiningum WHO: [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport.](#)

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem sterk vísbending er um eða staðfest að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik hafi orðið sem ógnar lýðheilsu.
2. Tekur sæti í AST og er faglegur yfirstjórnandi í samstarfi við lögreglustjóra umdæmis.
3. Endurtekur áhættumat í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni á Heilbrigðisstofnun staðarins.
  - a. Metur þörf á afkvíun og einangrun einstaklinga.
  - b. Ber faglega ábyrgð á að einangrun sé framfylgt.
4. Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL og að eyðublaðið - [Public Health Passenger Locator Card](#), sé fyllt út ef þörf er á. Afhendir sóttvarnalækni útfyllt eyðublöð við fyrsta tækifæri.
5. Er í beinum samskiptum við vakthafandi lækni og sóttvarnalækni.
6. Miðlar upplýsingum til áhafnar, farþega og annarra hlutaðeigandi.
7. Fylgir leiðbeiningum WHO: [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport.](#)

8.7 Heilbrigðisþjónusta – vakthafandi læknir innan umdæmis

Veikur einstaklingur í loftfari sem er komið til flugvallar.

Aðdragandi virkjunar:

1. Vakthafandi læknir fær boð frá 112 eða umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna um veikindi í loftfari eða á flugvelli og fer með sjúkraflutningamönnum á staðinn.
2. Sér til þess að veikir einstaklingar séu fluttur í sjúkrahverbergi við grun um smitsjúkdóm.
3. Grundvallarsmitgát, framkvæmir læknisskoðun og aflar upplýsinga.
4. Gerir áhættumat í samvinnu við umd/svæ-SVL, vakthafandi smitsjúkdómalækni á LSH og SVL í síma 510-1933. Kallar eftir virkjun áætlunar samkvæmt niðurstöðu áhættumats.

ÓVISSUSTIG

1. Samráð við vakthafandi smitsjúkdómalækni á LSH um flutning hins veika á LSH ef þörf er á.
2. Fylgir leiðbeiningum WHO: [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport](#).
3. Ef þörf er á, fylgir hann sjúklingi í sjúkrabíl/sjúkraflugvél/þyrllu LHG sem flytur þolenda á Heilbrigðisstofnun/sjúkrahús

HÆTTUSTIG

1. Starfar á vettvangi undir yfirsstjórn VST (umdæmislæknis sóttvarna) við rakningu smitleiða, bráðaflokkun og áhættumat.
2. Ber ábyrgð á útfyllingu eyðublaðsins: [Public Health Passenger Locator Card](#).
3. Fylgir leiðbeiningum WHO: [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport](#).

NEYÐARSTIG

1. Starfar á vettvangi undir yfirsstjórn VST (umdæmislæknis sóttvarna) við rakningu smitleiða, bráðaflokkun og áhættumat.
2. Ber ábyrgð á útfyllingu eyðublaðsins: [Public Health Passenger Locator Card](#)
3. Fylgir leiðbeiningum WHO: [Handbook for the Management of Public Health Events in Air Transport](#).

8.8 Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Landspítali

ÓVISSUSTIG

1. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna hugsanlegrar lýðheilsuógnar.
2. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH gerir áhættumat (tafla 3.1 og mynd 7.1) í samvinnu við umd/svæ-SVL og SVL.
3. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH upplýsir stjórnendur LSH.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna líklegar lýðheilsuógnar.
2. LSH fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun LSH.
3. Viðbragðsstjórn LSH kemur saman.
4. Fulltrúar LSH fara í SST og AST.
5. Landspítali vinnur samkvæmt eigin áætlun.
6. Neyðarsveit undirbýr brottför. Neyðarlínan (112) boðar neyðarsveit LSH ef beiðni berst um aðstoð á vettvangi.
7. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH gerir áhættumat í samvinnu við umd/svæ-SVL og SVL.
8. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH upplýsir stjórnendur LSH.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna yfirvofandi eða staðfestrar lýðheilsuógnar.
2. LSH fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun LSH.
3. Viðbragðsstjórn LSH kemur saman.
4. Fulltrúar LSH fara í SST og AST.
5. Landspítali vinnur samkvæmt eigin áætlun.
6. Neyðarlínan (112) boðar viðbragðssveit LSH ef beiðni berst um aðstoð á vettvangi. Viðbragðssveit undirbýr brottför. Lögreglan á höfuðborgarsvæðinu sér um flutning á flugvöll eða annað eftir aðstæðum. Störf samkvæmt innra skipulagi í SSS eða á vettvangi.
7. Fjarskipti **Blár X-5** og **VST-X**.
8. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH gerir áhættumat í samvinnu við umd/svæ-SVL og SVL.
9. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH upplýsir stjórnendur LSH.

8.9 Heilbrigðisþjónusta – sérhæfð, Sjúkrahúsið á Akureyri (SAk)

ÓVISSUSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar SAk móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umd/svæ-SVL vegna gruns um heilsufarsógn.
2. Virkjar viðbragðsáætlun SAk.
3. Undirbýr SAk fyrir komu veikra einstaklinga.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.
5. VBS tilnefnir fulltrúa í AST umdæmis.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umd/svæ-SVL vegna líklegrar lýðheilsuógnar.
2. SAk fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun SAk.
3. Viðbragðsstjórn SAk kemur saman.
4. Fulltrúi VBS mætir í SST.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umd/svæ-SVL vegna yfirvofandi eða staðfestrar lýðheilsuógnar.
2. SAk fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun SAk.
3. Viðbragðsstjórn SAk kemur saman.
4. Fulltrúi VBS mætir í SST.

8.10 Heilbrigðisþjónusta – almenn, heilbrigðisstofnanir og Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

ÓVISSUSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar innan heilbrigðisstofnunar/Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umdæmislækni sóttvarna vegna gruns um heilsufarsógn. Miðlar upplýsingum innan stofnunar.
2. Virkjar viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnunar, kannar birgðastöðu.
3. Undirbýr heilbrigðisstofnun/heilsugæslu fyrir komu veikra einstaklinga.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

HÆTTUSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar innan heilbrigðisstofnunar/Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umd/svæ-SVL vegna líklegar heilsufarsógnar. Miðlar upplýsingum innan stofnunar.
2. Virkjar viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnunar á hættustigi, kannar birgðastöðu.
3. Undirbýr heilbrigðisstofnun/heilsugæslu fyrir komu veikra einstaklinga.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

NEYÐARSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar innan heilbrigðisstofnunar/Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umd/svæ-SVL vegna yfirvofandi eða staðfestrar lýðheilsuógnar. Miðlar upplýsingum innan stofnunar.
2. Virkjar viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnunar á neyðarstigi, kannar birgðastöðu.
3. Veitir veikum einstaklingum viðeigandi heilbrigðisþjónustu.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

8.11 Heilbrigðisþjónusta – Rekstraraðilar sjúkraflutninga

ÓVISSUSTIG

1. Kalla eftir leiðbeiningum frá SVL er varða varnir starfsmanna, öruggan flutning sýktra, þrif og sótt-hreinsun farartækja. **Vaktsími 510-1933 og netfang: svl@landlaeknir.is**
2. Uppfæra eigin viðbragðsáætlanir vegna sóttvarna.
3. Uppfæra skrár yfir sjúkrabifreiðar/sjúkraloftför/búnað á sínu upptökusvæði. Sérstakur búnaður vegna bráðsmitandi sjúklunga er staðsettur á LSH (einangrunarhólkur).
4. Kalla eftir upplýsingum frá Slysavarnafélaginu Landsbjörgu um staðsetningu björgunarsveita á upptökusvæðinu og bifreiðaeign þeirra í b og c flokki björgunarbifreiða.
5. Kanna og skrá þörf fyrir hlífðarbúnað starfsmanna og varaliðs (björgunarsveitamenn).
6. Kanna og skrá þörf fyrir búnað til þrifa vegna bráðamengunar og til sótt-hreinsunar.

HÆTTUSTIG

1. Kalla eftir leiðbeiningum frá SVL er varða varnir starfsmanna, öruggan flutning sýktra, þrif og sótt-hreinsun farartækja. **Vaktsími 510-1933 og netfang: svl@landlaeknir.is**
2. Uppfæra skrár um sjúkrabifreiðar/sjúkraloftför/búnað á upptökusvæði. Sérstakur búnaður vegna bráðsmitandi sjúklunga er staðsettur á LSH (einangrunarhólkur).
3. Nota hlífðarbúnað samkvæmt leiðbeiningum frá SVL.
4. Uppfæra leiðbeiningar um öruggan flutning sjúklunga frá SVL.
5. Kalla eftir/óska eftir aðstoð AST við að fá hlífðarbúnað úr vabirgðum SVL (**vaktsími 510-1933 og netfang: svl@landlaeknir.is**) og hafa tiltækan hlífðarbúnað fyrir starfsmenn.
6. Uppfæra leiðbeiningar um notkun hlífðarbúnaðar og förgun.
7. Eiga til á lager efni til sótt-hreinsunar og leiðbeiningar um þrif vegna bráðamengunar sjúkra-bifreiða/- og annarra tækja.

NEYÐARSTIG

1. Kalla eftir leiðbeiningum frá SVL er varða varnir starfsmanna, öruggan flutning sýktra, þrif og sótt-hreinsun farartækja. **Vaktsími 510-1933 og netfang: svl@landlaeknir.is**
2. Vinna samkvæmt reglum frá SVL um flutning sýktra einstaklinga og þrifa vegna bráðamengunar á sjúkrabifreiðum og öðrum búnaði. Sérstakur búnaður vegna bráðsmitandi sjúklunga er staðsettur á LSH (einangrunarhólkur).
3. Nota hlífðarbúnað samkvæmt leiðbeiningum frá SVL.
4. Kalla eftir/óska eftir aðstoð AST við að fá hlífðarbúnað úr vabirgðum SVL ef á þarf að halda (**vaktsími 510-1933 og netfang: svl@landlaeknir.is**).
5. Óska eftir aðstoð frá flutningsstjóra - AST í umdæmi ef þörf er á bifreiðum í eigu björgunarsveita til flutninga á sjúklingum og einnig ef þörf er á varaliði frá skyndihjálparhópum björgunarsveita.

8.12 Löggæsla - Ríkislögreglustjórinn – Almanavarnadeild/SST

ATH: Atvik er á forræði flugstjórnarmiðstöðvar meðan loftfar er á lofti.

ÓVISSUSTIG

1. Móttekur tilkynningu varðandi grun um lýðheilsuógn, kallar eftir aðstoð SVL.
2. Bakvakt avd-RLS fylgist með stöðu mála og metur í samráði við sóttvarnalækni og lögreglustjóra viðkomandi embættis hvort hækka þurfi viðbragðsstig.
3. Starfar samkvæmt innri verkferlum.

HÆTTUSTIG

1. Móttekur tilkynningu varðandi líklega heilsufarsógn, kallar eftir aðstoð SVL.
2. Fylgist með stöðu mála og metur í samráði við sóttvarnalækni og AST/lögreglustjóra viðkomandi embættis hvort hækka þurfi viðbragðsstig.
3. Ræsir aðgerð í SST og tryggir mönnun SST miðað við umfang aðgerðar.
4. Starfar samkvæmt innri verkferlum.

NEYÐARSTIG

1. Móttekur tilkynningu um yfirvofandi eða staðfesta lýðheilsuógn, kallar eftir aðstoð SVL.
2. Fylgist með stöðu mála og metur stöðu mála í samráði við sóttvarnalækni og AST/lögreglustjóra viðkomandi embættis.
3. Ræsir aðgerð í SST og tryggir að SST sé fullmönnuð.
4. Starfar samkvæmt innri verkferlum.

8.13 Löggæsla - Ríkislögreglustjórn – Fjarskiptamiðstöð

ÓVISSUSTIG

1. Fylgist með framvindu mála og miðlar upplýsingum til tækja á leið í aðgerð.

HÆTTUSTIG

1. Fylgist með framvindu mála og miðlar upplýsingum til tækja á leið í aðgerð.
2. Sendir fulltrúa í SST ef SST er virkjuð.
3. Sendir lögreglubíl á LSH til að flytja neyðarsveit.
4. Sér um ID-nefnd RLS skv. beiðni frá SST.
5. Sendir fulltrúa í SST sem starfar í Framkvæmdum.

NEYÐARSTIG

1. Fylgist með framvindu mála og miðlar upplýsingum til tækja á leið í aðgerð.
2. Sendir fulltrúa í SST ef SST er virkjuð.
3. Sendir lögreglubíl á LSH til að flytja neyðarsveit.
4. Sér um ID-nefnd RLS skv. beiðni frá SST.
5. Sendir fulltrúa í SST sem starfar í Framkvæmdum.

ÓVISSUSTIG

Kennslanefndin hefur engar verkskyldur á ÓVISSUSTIGI

HÆTTUSTIG

FMR sér um boðun Kennslanefndar (ID-nefnd)

1. Nefndarmenn mæta á skrifstofu RLS, Skúlagötu 21, Reykjavík.
2. ID-nefnd er send ef þörf er á og ef AST/lögreglustjóri óskar eftir henni í gegnum SST.
3. Við komu á svæði viðkomandi hafnar setur yfirmaður ID-nefndar sig í samband við AST sem skipuleggur tengsl nefndarinnar inn í aðgerðirnar.
4. Yfirmaður ID-nefndar stjórnar skipulagi og innri starfsemi á SSL og metur þörf á utanaðkomandi aðstoð.
5. Við störf sín á vettvangi styðst ID-nefnd við verklagsreglur sem mótaðar hafa verið um störf hennar.
6. SST sér um flutning ef með þarf.

NEYÐARSTIG

FMR sér um boðun Kennslanefndar (ID-nefnd)

1. Nefndarmenn mæta á skrifstofu RLS, Skúlagötu 21, Reykjavík.
2. ID-nefnd er send ef þörf er á og ef AST/lögreglustjóri óskar eftir henni í gegnum SST.
3. Við komu á svæði viðkomandi hafnar setur yfirmaður ID-nefndar sig í samband við AST sem skipuleggur tengsl nefndarinnar inn í aðgerðirnar.
4. Yfirmaður ID-nefndar stjórnar skipulagi og innri starfsemi á SSL og metur þörf á utanaðkomandi aðstoð.
5. Við störf sín á vettvangi styðst ID-nefnd við verklagsreglur sem mótaðar hafa verið um störf hennar.
6. SST sér um flutning ef með þarf.

8.15 Löggæsla - Ríkislögreglustjórinn – Sérsvait

ÓVISSUSTIG

Sérsvait hefur engar verkskyldur á ÓVISSUSTIGI

HÆTTUSTIG

1. Yfirmaður á vakt fær boð frá FMR og fylgist með gangi mála.

NEYÐARSTIG

1. Sérsvait er send ef þörf er á og AST/lögreglustjóri óskar eftir henni.
2. Köfunarhópur gerir klárt til flutnings ef óskað er eftir.
3. Gæslustörf/Leit og björgun/Aðstoð við vettvangsrannsóknir (köfunarhópur).
4. Fjarskipti á Tetra talhóp **VST-X**.

8.16 Löggæsla - Lögreglustjóri/lögregla umdæmis

ÓVISSUSTIG

1. Aflar upplýsinga af hvers völdum hættu er yfirvofandi.
2. Kannar staðsetningu frekar.
3. Kannar hvort mengunarhætta sé talin vera fyrir hendi.
4. Kannar ástand samgöngu- og flutningsleiða.
5. Fer yfir viðbragðsáætlun.
6. Lögreglustjóri eða fulltrúi hans setur sig í samband við umd/svæ-SVL.
7. Kannar birgðastöðu eyðublaðanna: [Public Health Passenger Locator Card](#) (viðauki 13.3 og mynd 13.1).

HÆTTUSTIG

1. Skoðar/virkjar lokunarskipulag og undirbýr lokun, sjá nánar áætlanir um flugvernd í kafla 5.
2. Tryggir mönnun í VST ef þörf þykir og kannar mönnun í AST ásamt umd/svæ-SVL. Skipar í stöður samkvæmt SÁBF.
3. Sendir tiltækt lögreglulið á vettvang eftir eðli verkefnisins eða setur í viðbragðsstöðu.
4. Virkjar fjarskiptasamband lögreglu við VST.
5. Tryggir umferðarstjórn á akstursleiðum frá flugvelli ef á þarf að halda (gæslustjóri).
6. Gerir rannsóknardeild viðvart.
7. Tryggir samstarf við tollgæslu á svæði viðkomandi flugvallar.
8. Bíður frekari fyrirmæla frá AST eða VST.
9. Hefur tiltæk 300 útprentuð eintök að lágmarki af eyðublaðinu [Public Health Passenger Locator Card](#) (viðauki 13.3 og mynd 13.1). Til upplýsinga þá eru sæti fyrir 550 farþega í Airbus 380.

NEYÐARSTIG

1. Sendir lögreglumenn að undirbúa lokun innan flugvallar samkvæmt lokunarskipulagi.
2. Sendir lögreglumenn í MÓT.
3. Tryggir mönnun í VST og kannar mönnun í AST ásamt umd/svæ-SVL. Skipar í stöður samkvæmt SÁBF.
4. Lætur loka akstursleiðum fyrir annarri umferð en umferð hjálparliðs.
5. Ákveður staðsetningu og merkir lendingarsvæði þyrlu í samráði við gæslustjóra.
6. Virkjar fjarskiptasamband lögreglu við VST.
7. Tryggir umferðarstjórn á akstursleiðum frá vettvangi að SSP og SSL.
8. Sendir tiltækt lögreglulið á vettvang sem setur sig í samband við VST.
9. Tryggir samstarf við tollgæsluna á flugvelli.
10. Hefur tiltæk 300 útprentuð eintök að lágmarki af eyðublaðinu [Public Health Passenger Locator Card](#) (viðauki 13.3 og mynd 13.1). Til upplýsinga þá eru sæti fyrir 550 farþega í Airbus 380.

8.17 Landhelgisgæslan – Stjórnstöð

ÓVISSUSTIG:

1. Móttækur tilkynningu.
2. Upplýsir deildir LHG.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar.
2. Boðar flugdeild LHG.
3. Setur leitar- og björgunarloftfar í viðbragðsstöðu ef loftfar er á lofti.
4. Upplýsir varðskip ef loftfar er á lofti.
5. Sendir fulltrúa í SST.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar.
2. Beinir nálægum varðskipum að slysstað ef loftfar hefur hafnað í sjó/annað ef við á.
3. Virkjar þyrlu til að fara á vettvang ef þess er óskað.
4. Virkjar loftfar til að fara á vettvang ef þess er óskað.
5. Virkjar björgunarskip til að fara á vettvang ef þess er óskað.
6. Kannar þörf á frekari björgum til að senda með þyrlu, loftfari og/eða varðskipum.
7. Sendir fulltrúa í SST.

8.18 Landhelgisgæslan – Flugdeild

ÓVISSUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun flugdeildar

1. Setur tiltækan þyrlukost og/eða loftfar LHG í viðbragðsstöðu.

HÆTTUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun flugdeildar

1. Móttekur tilkynningu frá stjórnstöð LHG.
2. Setur tiltækan þyrlukost og/eða loftfar LHG í viðbragðsstöðu.
3. Mannar stöðu vettvangsstjóra á sjó.

NEYÐARSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun flugdeildar

1. Móttekur tilkynningu frá stjórnstöð LHG.
2. Virkjar tiltækar þyrlur LHG til starfa samkvæmt nánari fyrirmælum frá stjórnstöð LHG og samkvæmt beiðni frá SST.
3. Undirbýr eftirlitsloftfar til flutnings á sjúkum/flutnings á björgum/leitar og eftirlitsstörf.

8.19 Landhelgisgæslan – Varðskip

ÓVISSUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun varðskips

1. Heldur áleiðis á vettvang ef atvik er á sjó.
2. Áhöfn upplýst og sett í viðbragðsstöðu og upplýsir stjórnstöð LHG um stöðu mála.

HÆTTUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun varðskips

1. Heldur áleiðis á vettvang ef atvik er á sjó.
2. Áhöfn upplýst og sett í viðbragðsstöðu og upplýsir stjórnstöð LHG um stöðu mála.
3. Gerir léttbáta klára til að flytja mannskap og búnað ef aðstæður leyfa.
4. Gerir klárt til að gefa þyrlu LHG eldsneyti.
5. Undirbýr sjúkraklefa vegna sóttvarna.
6. LHG virkjar sína séráætlun.

NEYÐARSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun varðskips

1. Heldur áleiðis á vettvang ef atvik er á sjó.
2. Áhöfn upplýst og sett í viðbragðsstöðu og upplýsir stjórnstöð LHG um stöðu mála.
3. Gerir léttbáta klára til að flytja mannskap og búnað ef aðstæður leyfa.
4. Gerir klárt til að gefa þyrlu LHG eldsneyti.
5. Undirbýr sjúkraklefa vegna sóttvarna.
6. LHG virkjar sína séráætlun.

8.20 Tollgæsla

ÓVISSUSTIG

1. Viðbragðshópur á höfuðborgarsvæðinu móttækur upplýsingar og gerir ráðstafanir á viðkomandi flugvelli.
2. Ef tollvörður kemur að veikum farþega sem grunur leikur á að sé með hættulegan smitsjúkdóm þá ber að gæta grundvallarsmitgáts.
3. Kalla til lögreglu ef grunur leikur á hættulegum smitsjúkdómi eða atviki sem varðar lýðheilsuógn.
4. Tryggja öryggi á vettvangi.

HÆTTUSTIG

1. Viðbragðshópur á höfuðborgarsvæðinu móttækur upplýsingar og gerir ráðstafanir á viðkomandi stað.
2. Aðstoða lögreglu við innri lokun.
3. Vera í viðbragðsstöðu vegna tollamála.

NEYÐARSTIG

1. Viðbragðshópur á höfuðborgarsvæðinu móttækur upplýsingar og gerir ráðstafanir á viðkomandi stað.
2. Aðstoða lögreglu við innri lokun.
3. Vera í viðbragðsstöðu vegna tollamála.

3.21 Slökkvilið – Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins, Brunavarnir Suðurnesja, Slökkviliðið á Akureyri og á Egilsstöðum

ÓVISSUSTIG

1. Móttekur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn innan flugvallar.
2. Yfirfer hlutaðeigandi viðbragðsáætlun sóttvarna-alþjóðaflugvellir.

HÆTTUSTIG

1. Móttekur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn innan flugvallar.
2. Virkjar samskipti á Tetra samkvæmt upplýsingum frá AST og bíður frekari fyrirmæla.
3. Tryggir að tiltækir séu slökkviliðsmenn með viðeigandi hlífðar- og björgunarbúnað ef á þarf að halda. Kallar eftir hlífðarbúnaði frá SVL ef á þarf að halda. Sjá kafla 7.
4. Tryggir flutningstæki fyrir mannskap og viðeigandi björgunarbúnað/hlífðarbúnað ef á þarf að halda.
5. Setur sig í samband við AST umdæmis.
6. Yfirfer áætlanir.
7. Annast þrif vegna bráðamengunar samkvæmt leiðbeiningum SVL og flugrekenda/flugvirkja. Afhendir vettvang að því búnu til venjubundinna þrifa.

NEYÐARSTIG

1. Móttekur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn innan flugvallar.
2. Virkjar samskipti á Tetra samkvæmt upplýsingum frá AST og bíður frekari fyrirmæla.
3. Kallar eftir hlífðarbúnaði frá SVL ef á þarf að halda. Sjá kafla 7.
4. Sendir slökkviliðsmenn með viðeigandi hlífðar- og björgunarbúnað á **BH** og **BTB** ef þess er óskað.
5. Bíður frekari fyrirmæla frá **AST**.
6. Tilkynnir sig inn í aðgerð á **MÓT**.
7. Björgunarstörf á vettvangi samkvæmt fyrirmælum frá björgunarstjóra.
8. Annast þrif vegna bráðamengunar samkvæmt leiðbeiningum SVL og flugrekenda/flugvirkja. Afhendir vettvang að því búnu til venjubundinna þrifa.

8.22 Flug - Afgreiðsluaðilar

Veikur einstaklingur í loftfari

ÓVISSUSTIG

Ekkert hlutverk á óvissustigi og aðeins hlutverk þegar atvik verður um borð í loftfari. Ekkert hlutverk ef atvik verður í flugstöð.

HÆTTUSTIG

Ef veikur einstaklingur er um borð í loftfari og flugfélag er í þjónustu eða að beiðni Isavia/aðgerðastjórnar.

1. Mæta með stigabíl og annan búnað til þjónustu samkvæmt beiðni VST.
2. Gera klárt svo hægt sé að flytja sjúkling frá borði.
3. Almenn þjónusta við loftfar ef áætlað er að það haldi för sinni áfram.
4. Sendir fulltrúa í AST. Hefur þjónustuskyldu við AST fyrir hönd þeirra flugrekenda (samkvæmt samningi við flugrekenda) sem ekki hafa heimastöð á Íslandi.

NEYÐARSTIG

Ef veikur einstaklingur er um borð í loftfari og flugfélag er í þjónustu eða að beiðni Isavia/aðgerðastjórnar.

1. Mæta með stigabíl og annan búnað til þjónustu samkvæmt beiðni AST.
2. Gera klárt svo hægt sé að flytja sjúkling frá borði.
3. Almenn þjónusta við loftfar ef áætlað er að það haldi för sinni áfram.
4. Sendir fulltrúa í AST. Hefur þjónustuskyldu við AST fyrir hönd þeirra flugrekenda (samkvæmt samningi við flugrekenda) sem ekki hafa heimastöð á Íslandi.

8.23 Flug - Flugturn

Veikur einstaklingur í Flugstöð

ÓVISSUSTIG

Flugturn hefur ekkert hlutverk ef það er veikur einstaklingur í flugstöð, nema ef takmarka þarf umferð til og frá flugvelli vegna veikindanna.

HÆTTUSTIG

Flugturn hefur ekkert hlutverk ef það er veikur einstaklingur í flugstöð, nema ef takmarka þarf umferð til og frá flugvelli vegna veikindanna.

NEYÐARSTIG

Flugturn hefur ekkert hlutverk ef það er veikur einstaklingur í flugstöð, nema ef takmarka þarf umferð til og frá flugvelli vegna veikindanna.

Veikur einstaklingur í loftfari

ÓVISSUSTIG

- Tilkynna sóttvarnalækni í síma **510-1933**
- Gefa vélinni forgang ef óskað er
- Tilkynna talsmanni Isavia atvikið

HÆTTUSTIG

- Tilkynna sóttvarnalækni í síma **510-1933**
- Gefa vélinni forgang ef óskað er
- Tilkynna talsmanni Isavia atvikið
- Senda fulltrúa flugturns í AST

NEYÐARSTIG

- Tilkynna sóttvarnalækni í síma **510-1933**
- Gefa vélinni forgang ef óskað er
- Tilkynna talsmanni Isavia um atvikið
- Senda fulltrúa flugturns í AST

8.24 Flug - Flugstjórnarmiðstöðin

Veikur einstaklingur í Flugstöð

ÓVISSUSTIG

Flugstjórnarmiðstöðin hefur ekkert hlutverk ef það er veikur einstaklingur í flugstöð, nema ef til komi takmarkanir á flugumferð til flugvallar.

HÆTTUSTIG

Flugstjórnarmiðstöðin hefur ekkert hlutverk ef það er veikur einstaklingur í flugstöð, nema ef til komi takmarkanir á flugumferð til flugvallar.

NEYÐARSTIG

Flugstjórnarmiðstöðin hefur ekkert hlutverk ef það er veikur einstaklingur í flugstöð, nema ef til komi takmarkanir á flugumferð til flugvallar.

Veikur einstaklingur í loftfari

ÓVISSUSTIG

- Tilkynna sóttvarnalækni í síma **510-1933**
- Gefa vélinni forgang ef óskað er
- Tilkynna landingarvelli
- Tilkynna talsmanni Isavia

Ef læknir telur líklegt að einstaklingur eða einstaklingar séu smitaðir af smitsjúkdómi þá tilkynnir Flugstjórnarmiðstöðin í Reykjavík flugstjórnarmiðstöð í upprunalandi loftfarar og flugstjórnarmiðstöð tilkynnir áfangastað loftfarar um atvikið.

HÆTTUSTIG

- Tilkynna sóttvarnalækni í síma **510-1933**
- Gefa vélinni forgang ef óskað er
- Tilkynna landingarvelli
- Tilkynna talsmanni Isavia

Ef læknir telur líklegt að einstaklingur eða einstaklingar séu smitaðir af smitsjúkdómi þá tilkynnir Flugstjórnarmiðstöðin í Reykjavík flugstjórnarmiðstöð í upprunalandi loftfarar og flugstjórnarmiðstöð tilkynnir áfangastað loftfarar um atvikið.

NEYÐARSTIG

- Tilkynna sóttvarnalækni í síma **510-1933**
- Gefa vélinni forgang ef óskað er
- Tilkynna landingarvelli
- Tilkynna talsmanni Isavia

8.25 Flug - Flugverndarstarfsmenn

Veikur einstaklingur í flugstöð

ÓVISSUSTIG

1. Ef það er veikur farþegi í flugstöð sem Flugverndarstarfsmenn koma að og viðkomandi er með einkenni smitsjúkdóms þá á að gæta fyllsta öryggis, grundvallarsmitgát.
2. Kalla til lögreglu ef grunur leikur á að viðkomandi er smitaður.
3. Tryggja öryggi á vettvangi.

HÆTTUSTIG

1. Aðstoða lögreglu án þess að vera í snertingu við sjúkling, grundvallarsmitgát.
2. Tryggja greiða leið sjúkrabíls að flugstöð.

NEYÐARSTIG

1. Aðstoða lögreglu án þess að vera í snertingu við sjúkling, grundvallarsmitgát.
2. Tryggja greiða leið sjúklings í sjúkrabíl.
3. Tryggja greiða leið sjúkrabíls af flugvallarsvæði.

Veikur einstaklingur í loftfari

ÓVISSUSTIG

Flugverndarstarfsmenn hafa ekkert hlutverk á Óvissustigi.

HÆTTUSTIG

1. Virkja MÓT.
2. Við boðun, mæta þar sem þess er óskað.
3. Tryggja aðgang viðbragðsaðila inn á flugvallarsvæðið.
4. Tryggja fylgd ef á þarf að halda.
5. Gæta öryggis á flughlaði og gæta þess að enginn óviðkomandi umferð fari um loftfar.

NEYÐARSTIG

1. Virkja MÓT.
2. Við boðun, mæta þar sem þess er óskað.
3. Tryggja aðgang viðbragðsaðila inn á flugvallarsvæðið.
4. Tryggja fylgd ef á þarf að halda.
5. Gæta öryggis á flughlaði, gæta þess að engin óviðkomandi umferð fari um loftfar.

8.26 Flug - Flugvallarþjónusta

Veikur einstaklingur í loftfari, ekkert hlutverk ef atvik ef atvik er innan flugstöðvar

ÓVISSUSTIG

Ekkert hlutverk.

HÆTTUSTIG

1. Aðstoða VST við að setja upp stjórnstöð eða koma bifreið VST fyrir þar sem þess er óskað.
2. Senda fulltrúa í AST.
3. Senda fulltrúa í VST.
4. Vera í viðbragðsstöðu ef á þarf að halda.

NEYÐARSTIG

1. Aðstoða VST við að setja upp stjórnstöð eða koma bifreið VST fyrir þar sem þess er óskað.
2. Senda fulltrúa í AST.
3. Senda fulltrúa í VST.
4. Vera í viðbragðsstöðu ef á þarf að halda.

8.27 Flug - Flugrekendur

ÓVISSUSTIG

1. Flugrekandi móttækur upplýsingar vegna atviks er varðar hugsanlega lýðheilsuógn og virkjar eigin viðbragðsáætlun.
2. Flugrekandi kallar eftir leiðbeiningum frá sóttvarnaryfirvöldum (SVL) og kemur þeim á framfæri við hlutaðeigandi starfsmenn og áhöfn loftfars.
3. Áhöfn loftfars viðhefur grundvallarsmitgát og fylgir leiðbeiningum sóttvarnaryfirvalda (SVL).
4. Flugrekandi afhendir SVL eða umd/svæ SVL farþegalista ef þess er óskað og veitir upplýsingar við rakningu smitleiða.

HÆTTUSTIG

1. Flugrekandi fylgist með framvindu, móttækur upplýsingar og kemur upplýsingum á framfæri.
2. Flugrekandi fylgir leiðbeiningum sóttvarnaryfirvalda.
3. Flugrekandi fylgir eigin viðbragðsáætlun og sinnir tilkynningarskyldu til sóttvarnaryfirvalda.
4. Áhöfn loftfars fylgir viðbragðsáætlun flugrekanda og sinnir upplýsingaskyldu.
5. Áhöfn loftfars viðhefur grundvallarsmitgát og fylgir leiðbeiningum sóttvarnaryfirvalda (SVL).
6. Flugrekandi afhendir SVL eða umd/svæ SVL farþegalista ef þess er óskað og veitir upplýsingar við rakningu smitleiða og mætir í AST/SST með þær upplýsingar sem óskað er eftir.
7. Sendir fulltrúa í AST. Ef flugrekandi er ekki með heimastöð á Íslandi sinnir Flugafgreiðsla þessu verkefni. Sjá gátlista 8.22.

NEYÐARSTIG

1. Flugrekandi fylgist með framvindu, móttækur upplýsingar og kemur upplýsingum á framfæri.
2. Flugrekandi fylgir leiðbeiningum sóttvarnaryfirvalda.
3. Flugrekandi fylgir eigin viðbragðsáætlun og sinnir tilkynningarskyldu til sóttvarnaryfirvalda.
4. Áhöfn loftfars fylgir viðbragðsáætlun flugrekanda og sinnir upplýsingaskyldu.
5. Áhöfn loftfars viðhefur grundvallarsmitgát og fylgir leiðbeiningum sóttvarnaryfirvalda (SVL).
6. Flugrekandi afhendir SVL eða umd/svæ SVL farþegalista ef þess er óskað og veitir upplýsingar við rakningu smitleiða og mætir í AST/SST með þær upplýsingar sem óskað er eftir.
7. Sendir fulltrúa í AST. Ef flugrekandi er ekki með heimastöð á Íslandi sinnir Flugafgreiðsla þessu verkefni. Sjá gátlista 8.22.

8.28 Rauði krossinn á Íslandi – Neyðarmiðstöð

Rauði krossinn á Íslandi (RKÍ) og Ríkislögreglustjórnin hafa með sér samstarfssamning um virkjun hjálparliðs samtakanna við almannavarnaaðgerðir. Deildir RKÍ innan lögregluumdæma vinna samkvæmt samstarfssamningi um virkjun hjálparliðs.

ÓVISSUSTIG

Neyðarmiðstöð Rauða krossins hefur engar verkskyldur á óvissustigi.

HÆTTUSTIG

Móttækur tilkynningu frá Neyðarlínu.

1. Fulltrúi mætir í SST.
2. Neyðarmiðstöð Rauða krossins virkjar neyðaráætlun og viðkomandi deildir/viðbragðseiningar í samráði við stjórnanda SST.
3. Virkjar samráðshóp áfallahjálpar í viðkomandi umdæmi í samráði við stjórnanda SST.

NEYÐARSTIG

Móttækur tilkynningu frá Neyðarlínu.

1. Fulltrúi mætir í SST.
2. Neyðarmiðstöð Rauða krossins virkjar neyðaráætlun og viðkomandi deildir/viðbragðseiningar í samráði við stjórnanda SST.
3. Virkjar samráðshóp áfallahjálpar í viðkomandi umdæmi í samráði við stjórnanda SST.

8.29 Slysavarnafélagið Landsbjörg – svæðisstjórnir

Björgunarsveitir SL innan lögregluumdæma vinna samkvæmt samstarfssamningi um virkjun hjálparliðs og svæðisstjórnir SL samhæfa störf þeirra samkvæmt svæðaskiptingu björgunarsveita.

ÓVISSUSTIG

Bakvakt Landsbjargar boðar svæðisstjórn ef á þarf að halda.

1. Móttækur upplýsingar um viðbúnaðarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Bíður frekari fyrirmæla og kallar út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.
4. Upplýsir formenn björgunarsveita á svæðinu eftir atvikum.
5. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.

HÆTTUSTIG

Bakvakt Landsbjargar boðar svæðisstjórn ef á þarf að halda.

1. Móttækur upplýsingar um viðbúnaðarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Bíður frekari fyrirmæla og kallar út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.
4. Upplýsir formenn björgunarsveita á svæði 1 eftir atvikum.
5. Skipar tvo fulltrúa í AST sem fara í stjórnstöð.
6. Skipar einn til tvo fulltrúa í VST sem fara og gefa sig fram við VST, **ef virkjað**.
7. Skipar flutningsstjóra sem fer á MÓT ásamt tveimur aðstoðarmönnum, **ef virkjað**.
  - a. Tryggir uppsetningu MÓT, BF, BH, og BTB.
8. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.

NEYÐARSTIG

Bakvakt Landsbjargar boðar svæðisstjórn ef á þarf að halda.

1. Móttækur upplýsingar um viðbúnaðarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Bíður frekari fyrirmæla og kallar út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.
4. Upplýsir formenn björgunarsveita á svæðum flugvallar eftir atvikum.
5. Skipar tvo fulltrúa í AST sem fara í stjórnstöð.
6. Skipar einn til tvo fulltrúa í VST sem fara og gefa sig fram við VST, **ef virkjað**.
7. Skipar flutningsstjóra sem fer á MÓT ásamt tveimur aðstoðarmönnum, **ef virkjað**.
  - a. Tryggir uppsetningu MÓT, BF, BH, og BTB.
8. Hlusta á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.

8.30 Slysavarnafélagið Landsbjörg – Landsstjórn

Slysavarnafélagið Landsbjörg (SL) og Ríkislögreglustjórnin hafa með sér samstarfssamning um virkjun hjálparliðs samtakanna við almannavarnaáðgerðir. Landsstjórn björgunarsveita samhæfir viðbrögð SL á landsvísu. Bakvakt Landsstjórnar SL sinnir aðgerðaskyldum Landsstjórnar í aðgerðum.

ÓVISSUSTIG

Neyðarlínan sér um boðun bakvaktar Landsstjórnar SL.

1. Móttekur upplýsingar um almannavarnarstig.
2. Miðlar upplýsingum á safetravel.is og á öðrum miðlum þess verkefnis ef ósk berst þar að lútandi frá sóttvarnayfirvöldum, SST.
3. Yfirfer áætlun og bjargir.
4. Upplýsir svæðisstjórnir eftir atvikum og sér um að boða út svæðisstjórn viðkomandi svæðis með upplýsingum um bjargir sem óskað er eftir.
5. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF** samkvæmt beiðni AST.

HÆTTUSTIG

Neyðarlínan sér um boðun bakvaktar Landsstjórnar SL.

1. Móttekur upplýsingar um almannavarnarstig.
2. Miðlar upplýsingum og uppfærir efni á safetravel.is og á öðrum miðlum þess verkefnis ef ósk berst þar að lútandi frá sóttvarnayfirvöldum, SST.
3. Yfirfer áætlun og bjargir.
4. Upplýsir svæðisstjórnir annarra svæða eftir atvikum og sér um að boða út svæðisstjórn viðkomandi svæðis með upplýsingum um bjargir sem óskað er eftir.
5. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF** samkvæmt beiðni frá AST.
6. Sendir 2 fulltrúa í SST. Þeir skulu setja sig í samband við svæðisstjórnir björgunarsveita og vera tilbúnir að annast útvegum á björgum frá öðrum svæðum ef þess gerist þörf.

NEYÐARSTIG

Neyðarlína sér um boðun bakvaktar Landsstjórnar SL.

1. Móttekur upplýsingar um almannavarnarstig.
2. Miðlar upplýsingum og uppfærir efni á safetravel.is og á öðrum miðlum þess verkefnis ef ósk berst þar að lútandi frá sóttvarnayfirvöldum, SST.
3. Yfirfer áætlun og bjargir.
4. Upplýsir svæðisstjórnir eftir atvikum og sér um að boða út svæðisstjórn viðkomandi svæðis.
5. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF** samkvæmt beiðni AST.
6. Sendir 2 fulltrúa í SST. Þeir skulu setja sig í samband við svæðisstjórnir björgunarsveita á svæðinu og vera tilbúnir að annast útvegum á björgum frá öðrum svæðum ef þess gerist þörf.

8.31 Björgunarsveitir á svæði 1, svæði 2, svæði 11 og svæði 13

ÓVISSUSTIG

1. Björgunarsveitir hafa ekki hlutverk á óvissustigi.

HÆTTUSTIG

1. Móttaka upplýsingar um viðbúnaðarstig almannavarna.
2. Yfirfara áætlun og bjargir.
3. Bíða frekari fyrirmæla og kalla út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.

NEYÐARSTIG

1. Móttaka upplýsingar um viðbúnaðarstig almannavarna.
2. Yfirfara áætlun og bjargir.
3. Bíða frekari fyrirmæla og kalla út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.

8.32 Ferðamálastofa

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur upplýsingar frá SVL eða kemur á framfæri upplýsingum til SVL er varða lýðheilsuógn í loftfari eða á flugvelli.
2. Gera viðbragðsáætlun Ferðamálastofu og upplýsir hlutaðeigandi aðila innan ferðaþjónustunnar um virkjun viðbragðsáætlunar.
3. Miðlar upplýsingum á nauðsynlegum tungumálum frá sóttvarnalækni og Avd-RLS til SAF og ferðaþjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.
4. Kynnir landsáætlun um sóttvarnir alþjóðaflugvalla meðal SAF og ferðaþjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar frá SVL eða kemur á framfæri upplýsingum til SVL er varða lýðheilsuógn í loftfari eða á flugvelli.
2. Upplýsir hlutaðeigandi aðila innan ferðaþjónustu um breytingar á háskastigi.
3. Miðlar upplýsingum á nauðsynlegum tungumálum frá sóttvarnalækni og avd-RLS til SAF og ferðaþjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar frá SVL eða kemur á framfæri upplýsingum til SVL er varða lýðheilsuógn í loftfari eða á flugvelli.
2. Upplýsir hlutaðeigandi aðila innan ferðaþjónustu um breytingar á háskastigi.
3. Miðlar upplýsingum á nauðsynlegum tungumálum frá sóttvarnalækni og avd-RLS til SAF og ferðaþjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.

8.33 Geislavarnir ríkisins

ÓVISSUSTIG

1. Veitir faglega ráðgjöf um viðbúnað og viðbrögð við hvers kyns geislavá.
2. Móttekur upplýsingar eða kemur á framfæri upplýsingum er varða geislavá.

HÆTTUSTIG

1. Veitir faglega ráðgjöf um viðbúnað og viðbrögð við hvers kyns geislavá.
2. Móttekur upplýsingar eða kemur á framfæri upplýsingum er varða geislavá.
3. Við hættu vegna geislavár er tekið mið af norrænum leiðbeiningum og viðmiðum sem sett eru fram í ritinu „[Protective Measures in Early and Intermediate Phases of a Nuclear or Radiological Emergency, Nordic Guidelines and recommendations \(2014\)](#)“.
4. Er til taks að framkvæma geislaælingar.

NEYÐARSTIG

1. Veitir faglega ráðgjöf um viðbúnað og viðbrögð við hvers kyns geislavá.
2. Móttekur upplýsingar eða kemur á framfæri upplýsingum er varða geislavá.
3. Við hættu vegna geislavár er tekið mið af norrænum leiðbeiningum og viðmiðum sem sett er fram í ritinu „[Protective Measures in Early and Intermediate Phases of a Nuclear or Radiological Emergency, Nordic Guidelines and recommendations \(2014\)](#)“.
4. Er til taks að framkvæma geislaælingar.

8.34 Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga í Reykjavík, á Suðurnesjum, á Norðurlandi eystra og á Austurlandi

ÓVISSUSTIG

1. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga móttækur tilkynningu og/eða tilkynnir SVL mögulegan grun um yfirvofandi hættu.
2. Fylgist með framvindu mála.
3. Hefur tiltæk bakgrunnsgögn um starfsfólk, tengiliði, gátlista vegna skoðana og yfirfer birgðir s.s. sýnatökuáhöld, persónuhlífar o.fl.
4. Er í sambandi við sóttvarnalækni og flugvallarstjóra, slökkviliðsstjóra og aðra samstarfsaðila og stofnanir við mat á sýnatökupörf, flutningi og förgun úrgangs o.fl.
5. Eftirlit framkvæmt miðað við greiningu mikilvægra eftirlitsþátta.
6. Heilbrigðiseftirlit fylgir Handbók WHO í samræmi við innleiðingu alþjóðaheilbrigðisreglugerðar (IHR-2005), [Handbook. Vector Surveillance and Control at Ports, Airports and Ground Crossings](#)

HÆTTUSTIG

1. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga móttækur tilkynningu og/eða tilkynnir SVL grun um yfirvofandi hættu.
2. Samráð við mat á aðstæðum varðandi takmörkun á útbreiðslu sýkinga og hindra smitleiðir í samráði við sóttvarnalækni, umdæmislækna sóttvarna, flugvallarstjóra, slökkviliðsstjóra o.fl.
3. Eftirlit framkvæmt miðað við greiningu mikilvægra eftirlitsþátta. Tekur sýni miðað við tilefni; matvælasýni, neysluvatn, fráveituvatn, mengandi efni.
4. Tekur ákvörðun um flutning og förgun úrgangs og smitefna eða mengandi efna í samráði við AST, en einnig UST, SVL, rekstaraðila o.fl. aðila eftir tilefni.
5. Gerir kröfur eftir tilefni um upphreinsun á vettvangi í samráði við AST en einnig slökkviliðsstjóra/flugvallarstjóra/flugrekanda/UST/ stjórnanda í SST og/eða gerir viðeigandi kröfur og metur hvenær hreinsun er lokið.
6. Upplýsir heilbrigðisnefnd og sveitarstjórnir.
7. Heilbrigðiseftirlit fylgir Handbók WHO í samræmi við innleiðingu alþjóðaheilbrigðisreglugerðar (IHR-2005). [Handbook. Vector Surveillance and Control at Ports, Airports and Ground Crossings](#)

NEYÐARSTIG

1. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga móttækur tilkynningu og/eða tilkynnir SVL grun um yfirvofandi hættu.
2. Samráð við hlutaðeigandi stjórnanda AST, SST og UST við mat á aðstæðum varðandi takmörkun á útbreiðslu sýkinga og hindra smitleiðir. Tekur sýni eftir þörfum; matvælasýni, neysluvatn, fráveituvatn, mengandi efni.
3. Samráð hlutaðeigandi stjórnanda, AST, SST og UST við ákvörðun um förgun úrgangs og smitefna eða mengandi efna.
4. Gerir kröfur eftir tilefni um upphreinsun á vettvangi í samráði við AST en einnig slökkviliðsstjóra/flugvallarstjóra/flugrekanda/UST/ stjórnanda í SST og/eða gerir viðeigandi kröfur og metur hvenær hreinsun er lokið.
5. Eftirlit haft með hreinsun á vettvangi vegna lýðheilsuógnar í samráði við stjórnanda SST, UST og fleiri hlutaðeigandi.
6. Upplýsir heilbrigðisnefnd og sveitarstjórn.
7. Heilbrigðiseftirlit fylgir Handbók WHO í samræmi við innleiðingu alþjóðaheilbrigðisreglugerðar (IHR-2005). [Handbook. Vector Surveillance and Control at Ports, Airports and Ground Crossings](#)

8.35 Matvælastofnun (MAST) – Vegna dýra um borð í loftfari eða á flugvelli

Um borð í loftfari er(u) dýr sem þarf að sinna

ÓVISSUSTIG

1. MAST móttækur tilkynningu um málið í síma **530-4800** eða með tölvupósti á netfangið mast@mast.is.
2. Móttaka MAST tekur við tilkynningunni og kemur henni áfram til yfirdýralæknis og héraðsdýralæknis viðkomandi umdæmis.
3. Héraðsdýralæknir fylgist með framgangi málsins og tryggir að starfsmaður Matvælastofnunar sé tiltækur hvenær sem er, ef taka þarf ákvörðun í skyndi um hvað gera skuli við dýr sem eru um borð.
4. Héraðsdýralæknir ráðfærir sig við yfirdýralækni og framkvæmdastjóra markaðsstofu MAST um hvað skuli gera ef í ljós kemur að grípa þurfi til ráðstafana varðandi dýrin.

HÆTTUSTIG

1. Héraðsdýralæknir móttækur tilkynningu um að gera þurfi ráðstafanir varðandi umönnun dýrs um borð í loftfari.
2. Flugvallarstjóri skal hefja undirbúning að ráðstöfunum í samráði við VST, sem geta verið misjafnar eftir aðstæðum, t.d.:
  - a. Telji SVL óhætt að fólk fari um borð skal flugvallarstjóri útvega hæft fólk til að sinna dýrinu um borð.
  - b. Telji SVL ekki óhætt að fólk fari um borð nema sérstaklega útbúið, skal flugvallarstjóri útvega sóttvarnaraðstöðu á flugvallarsvæði þar sem aðstaða er til handþvottar og fataskipta, auk nauðsynlegs búnaðar fyrir umhirðu dýrsins. Héraðsdýralæknir eða starfsmaður stofnunarinnar í hans umboði skal taka aðstöðuna út. Matvælastofnun metur síðan hvort mögulegt sé að flytja dýrið frá borði og hvort áhættan sé ásættanleg miðað við aðstæður.

NEYÐARSTIG

1. Héraðsdýralæknir móttækur tilkynningu um að sinna þurfi dýri um borð í loftfari og undirbýr eftirlit.
2. Þeir aðilar sem fara um borð til að sinna umönnun dýrsins skulu klæðast hlífðarfatnaði og fylgja leiðbeiningum um notkun hans. Þeir skulu einnig þvo sér vel um hendur áður en þeir fara frá borði. Viðkomandi aðilar skulu ekki vera í snertingu við dýr í landi fyrstu tvo sólarhringana eftir að þeir hafa sinnt dýrunum um borð. Héraðsdýralæknir hefur eftirlit með að reglum um smitvarnir sér framfylgt.
3. Ef aðstæður eru þannig að ekki er hægt að sinna dýrinu um borð metur Matvælastofnun hvort mögulegt sé að flytja það frá borði og hvort áhættan sé ásættanleg.
4. Ef Matvælastofnun ákveður að óhætt sé að taka dýrið í land skal farið með þau rakleiðis í sóttvarnaraðstöðu á flugvallarsvæði sem viðkomandi flugvallarstjóri útvegar og héraðsdýralæknir hefur samþykkt. Þar þarf að vera aðstaða til handþvottar og fataskipta, auk nauðsynlegs búnaðar fyrir umhirðu dýrsins. Úrgangi skal fargað sem um sóttmengaðan úrgang sé að ræða. Farið skal að nánari fyrirmælum héraðsdýralæknis um umgengni, þrif og sóttþreinsun. Flugvallarstjóri ber ábyrgð á flutningi dýrsins í sóttvarnaraðstöðuna og umönnun þess. Héraðsdýralæknir hefur eftirlit með flutningi dýrsins og dvöl þess í sóttvarnaraðstöðunni, bæði hvað varðar smitvarnir og velferð.
5. Um leið og fólk sem getur annast dýrið, hefur verið leyft að fara aftur um borð, skal það flutt rakleiðis úr sóttvarnaraðstöðunni um borð, undir eftirliti héraðsdýralæknis eða fulltrúa hans. Sóttvarnaraðstaðan skal að lokinni notkun þrífing og sóttþreinsuð og öllum úrgangi og öðru sem ekki er hægt að þrifa fargað sem um sóttmengaðan úrgang sé að ræða. Héraðsdýralæknir skal hafa eftirlit með fráganginum og taka hann út í lokin.

8.36 Matvælastofnun – Veikindi talin vera vegna sýktra matvæla/neysluvatns

ÓVISSUSTIG

1. SVL tilkynnir Matvælastofnun grun um matarborinn sjúkdóm.
2. Matvælastofnun fylgist með faraldsfræðilegri athugun sóttvarnalæknis og rannsókn heilbrigðiseftirlits á vettvangi.
3. Ef grunur beinist að matvælum sem eru framleidd á Íslandi er gripið til aðgerða í viðkomandi Matvælafyrirtæki svo hægt sé að hefta frekari útbreiðslu.
4. Matvælastofnun sér um rannsókn í fyrirtækjum sem eru undir eftirliti stofnunarinnar og heilbrigðiseftirlitið sér um rannsókn í fyrirtækjum sem eru undir eftirliti stofnunarinnar.
5. Ef grunur beinist að matvælum sem framleidd eru í öðru Evrópuríki er send tilkynning í RASFF kerfið til að hefta frekari útbreiðslu í öðrum löndum.
6. Ef matarborinn sjúkdómur kemur upp í fleiri loftförum sem eru staðsett á mismunandi svæðum og grunur er um að uppruni sýkingar sé sá sami sér Matvælastofnun um samhæfingu aðgerða heilbrigðiseftirlitssvæða um borð í loftförum.
7. MAST fylgir eftirfarandi: [Leiðbeiningar við rannsókn á matarbornum sjúkdómum – 2016. Embætti landlæknis, sóttvarnalæknir og Matvælastofnun.](#)

HÆTTUSTIG

1. SVL tilkynnir Matvælastofnun grun um matarborinn sjúkdóm.
2. Matvælastofnun fylgist með faraldsfræðilegri athugun sóttvarnalæknis og rannsókn heilbrigðiseftirlits á vettvangi.
3. MAST fylgir eftirfarandi: [Leiðbeiningar við rannsókn á matarbornum sjúkdómum – 2016. Embætti landlæknis, sóttvarnalæknir og Matvælastofnun.](#)

NEYÐARSTIG

1. SVL tilkynnir Matvælastofnun grun um matarborinn sjúkdóm.
2. Matvælastofnun fylgist með faraldsfræðilegri athugun sóttvarnalæknis og rannsókn heilbrigðiseftirlits á vettvangi.
3. MAST fylgir eftirfarandi: [Leiðbeiningar við rannsókn á matarbornum sjúkdómum – 2016. Embætti landlæknis, sóttvarnalæknir og Matvælastofnun.](#)

8.37 Samgöngustofa

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu og fylgist með framvindu mála.

HÆTTUSTIG

1. Sendir fulltrúa í SST.
2. Tilkynnir skráningarríki flugrekanda, sé þess þörf og tilkynnir atvik til flugvirkarráðs og flugverndar.
3. Kemur eftir þörfum á samskiptum við flugrekendur, skráningarríki flugrekanda, sendiráð ofl.
4. Leggur farbann á loftfar ef þess er talið þörf samkvæmt áhættumati og að beiðni SVL, ([lög um sóttvarnir nr. 19/1997](#)).
5. Athugar þörf á frekari aðgerðum.

NEYÐARSTIG

1. Sendir fulltrúa í SST.
2. Tilkynnir skráningarríki flugrekanda, sé þess þörf og tilkynnir atvik til flugvirkarráðs og flugverndar.
3. Kemur eftir þörfum á samskiptum við flugrekendur, skráningarríki flugrekanda, sendiráð ofl.
4. Leggur farbann á loftfar ef þess er talið þörf samkvæmt áhættumati og að beiðni SVL, SST.
5. Athugar þörf á frekari aðgerðum.

8.38 Samgöngur - Rannsóknarnefnd samgönguslysa (RNSA)

ÓVISSUSTIG

1. Rannsóknarstjóri móttækur upplýsingar og fylgist með gangi mála.

HÆTTUSTIG

1. Rannsóknarstjóri móttækur upplýsingar og fylgist með málum.
2. Við störf á vettvangi styðst RNSA við gildandi lög og verklagsreglur.

NEYÐARSTIG

1. Rannsóknarstjóri móttækur upplýsingar og fylgist með málum.
2. Við störf á vettvangi styðst RNSA við gildandi lög og verklagsreglur.

8.39 Umhverfisstofnun

ÓVISSUSTIG

1. UST hefur ekki hlutverk á óvissustigi.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu.
2. Fylgist með framvindu mála og ráðleggur varðandi aðgerðir til að draga úr mengunarhættu í samráði við hlutaðeigandi.
3. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samráði við heilbrigðisfulltrúa og flugvallarstjóra.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu.
2. Fylgist með framvindu mála og ráðleggur varðandi aðgerðir til að draga úr mengunarhættu í samráði við hlutaðeigandi.
3. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samráði við AST, heilbrigðisfulltrúa og flugvallarstjóra.
4. Við óhapp sem leiðir til eða getur leitt til bráðamengunar hafs og stranda utan hafnarsvæða ber UST ábyrgð á að aðgerðir gegn bráðamengun hefjist og annast stjórn á vettvangi.

9.0 Fjarskipti/Samskipti

Vísað er í fjarskiptaskipulag þess umdæmis sem aðgerð heyrir undir

9.1 Grunnskipulag fjarskipta (Tetra)

Í upphafi tilkynna allir viðbragðsaðilar sem eru á leið á vettvang sig inn á **BLÁR X - 0** og eru á þeim talhóp þar til fyrirmæli eru gefin um annað.

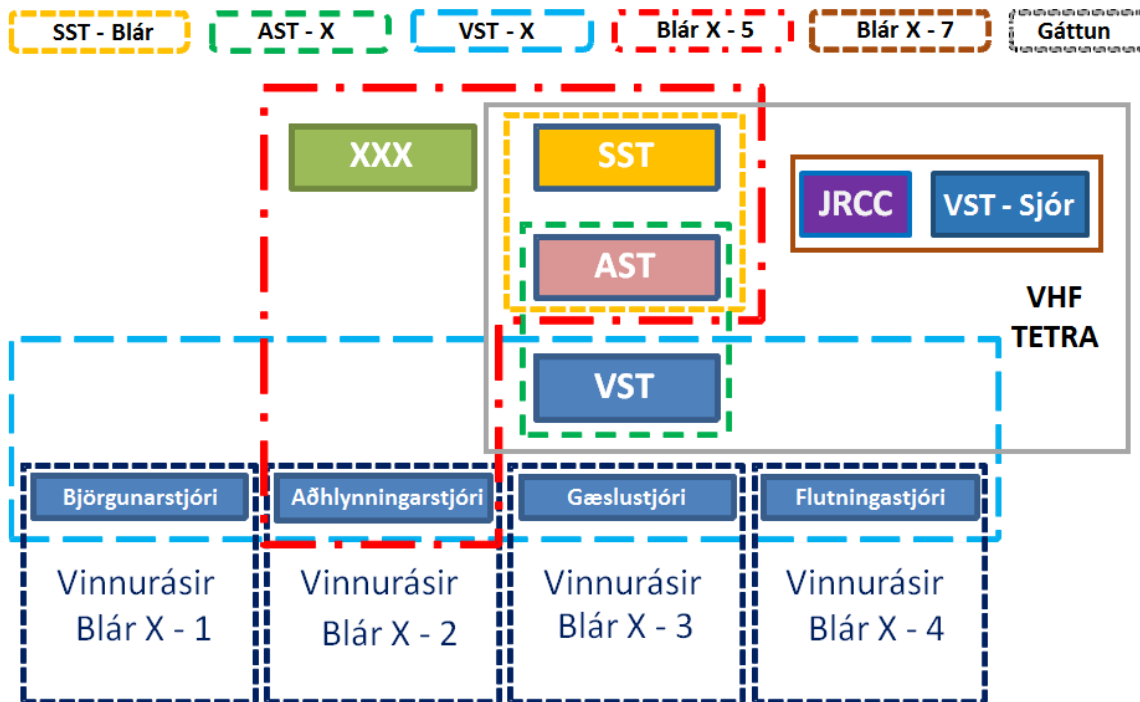
Fjarskipti milli helstu stjórneininga eru sem hér segir (mynd 9.1):

- Samhæfingarstöðin og AST eru með sín samskipti á **SST - BLÁR**
- Aðgerðastjórn - VST á **AST - X**
- Vettvangsstjórn - stjórnendur verkþátta á **BLÁR X - 1, 2, 3 og 4**
- Innbyrðis fjarskipti innan einstakra verkþátta ákvarðast eftir aðstæðum (TETRA og VHF)
- Aðhlyningarstjóri er í sambandi við AST og SST varðandi sjúkraflutninga á **BLÁR X - 5** eftir því sem við á (SST getur fært verkefnið á annan talhóp ef álag gefur tilefni til) ásamt HSS.
- Rauði krossinn á Íslandi (fjöldahjálparstöð/SSA) er í sambandi við AST/SST á **BLÁR X - 6**

Verkþáttastjórar og þeirra verkþættir geta notað talhópa:

Björgunarstjóri	Tetra	BLÁR X - 1
Eftirlit og mælingar	Tetra	BLÁR X - 2
Gæslustjóri	Tetra	BLÁR X - 3
Flutningastjóri	Tetra	BLÁR X - 4

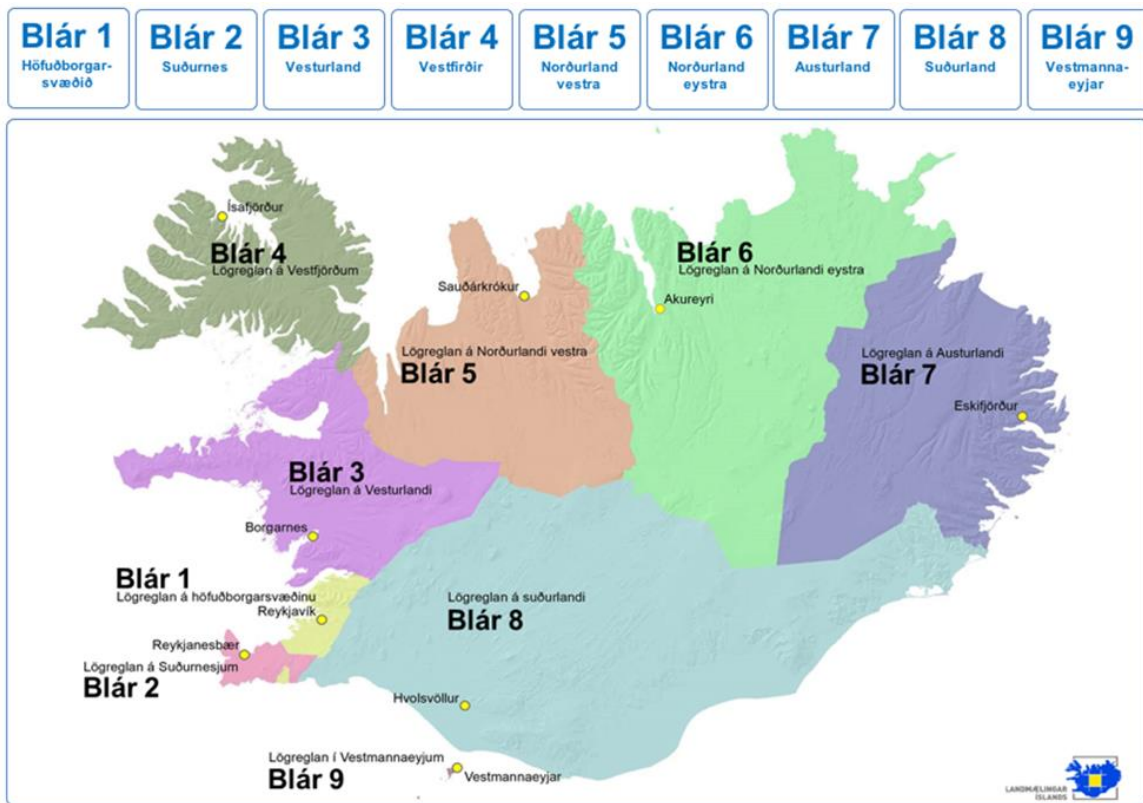
Gáttun milli VHF og Tetra er framkvæmd af stjórnstöð Landhelgisgæslunnar við virkjun viðbragðs-áætlunarinnar. Fjarskiptamiðstöð lögreglunnar sér um að samtengja Tetra-talhópa, „patsa“ þegar og ef við á. SST, AST, VST, VST-sjór og stjórnstöð Landhelgisgæslunnar eru með opið fyrir fjarskipti á Tetra-talhóp **Blár X - 7** og nýta hann til að koma upplýsingum á milli viðbragðsaðila sem nota einungis Tetra annars vegar og hefðbundin skipafjarskipti hins vegar. Frekari útfærsla á skipulagi fjarskipta er ákveðin af stjórnanda á vettvangi í samráði við yfirstjórn.

Mynd: 9.1 Grunnskipulag fjarskippta

Blár 1 Höfuðborgar- svæðið	Blár 2 Suðurnes	Blár 3 Vesturland	Blár 4 Vestfirðir	Blár 5 Norðurland vestra	Blár 6 Norðurland eystra	Blár 7 Austurland	Blár 8 Suðurland	Blár 9 Vestmanna- eyjar
Blár 1-0	Blár 2-0	Blár 3-0	Blár 4-0	Blár 5-0	Blár 6-0	Blár 7-0	Blár 8-0	Blár 9-0
Blár 1-1	Blár 2-1	Blár 3-1	Blár 4-1	Blár 5-1	Blár 6-1	Blár 7-1	Blár 8-1	Blár 9-1
Blár 1-2	Blár 2-2	Blár 3-2	Blár 4-2	Blár 5-2	Blár 6-2	Blár 7-2	Blár 8-2	Blár 9-2
Blár 1-3	Blár 2-3	Blár 3-3	Blár 4-3	Blár 5-3	Blár 6-3	Blár 7-3	Blár 8-3	Blár 9-3
Blár 1-4	Blár 2-4	Blár 3-4	Blár 4-4	Blár 5-4	Blár 6-4	Blár 7-4	Blár 8-4	Blár 9-4
Blár 1-5	Blár 2-5	Blár 3-5	Blár 4-5	Blár 5-5	Blár 6-5	Blár 7-5	Blár 8-5	Blár 9-5
Blár 1-6	Blár 2-6	Blár 3-6	Blár 4-6	Blár 5-6	Blár 6-6	Blár 7-6	Blár 8-6	Blár 9-6
Blár 1-7	Blár 2-7	Blár 3-7	Blár 4-7	Blár 5-7	Blár 6-7	Blár 7-7	Blár 8-7	Blár 9-7
Rauður 1.1	Rauður 2.1	Rauður 3.1	Rauður 4.1	Rauður 5.1	Rauður 6.1	Rauður 7.1	Rauður 8.1	Rauður 9.1
Rauður 1.2	Rauður 2.2	Rauður 3.2	Rauður 4.2	Rauður 5.2	Rauður 6.2	Rauður 7.2	Rauður 8.2	Rauður 9.2
Rauður 1.3	Rauður 2.3	Rauður 3.3	Rauður 4.3	Rauður 5.3	Rauður 6.3	Rauður 7.3	Rauður 8.3	Rauður 9.3
Gulur 1.1	Gulur 2.1	Gulur 3.1	Gulur 4.1	Gulur 5.1	Gulur 6.1	Gulur 7.1	Gulur 8.1	Gulur 9.1
Gulur 1.2	Gulur 2.2	Gulur 3.2	Gulur 4.2	Gulur 5.2	Gulur 6.2	Gulur 7.2	Gulur 8.2	Gulur 9.2
Gulur 1.3	Gulur 2.3	Gulur 3.3	Gulur 4.3	Gulur 5.3	Gulur 6.3	Gulur 7.3	Gulur 8.3	Gulur 9.3
SST - Blár								
SST - Rauður								
SST - Gulur								
AST-1	AST-2	AST-3	AST-4	AST-5	AST-6	AST-7	AST-8	AST-9
VST-1	VST-2	VST-3	VST-4	VST-5	VST-6	VST-7	VST-8	VST-9

Mynd 9.2 Talhópaöppur

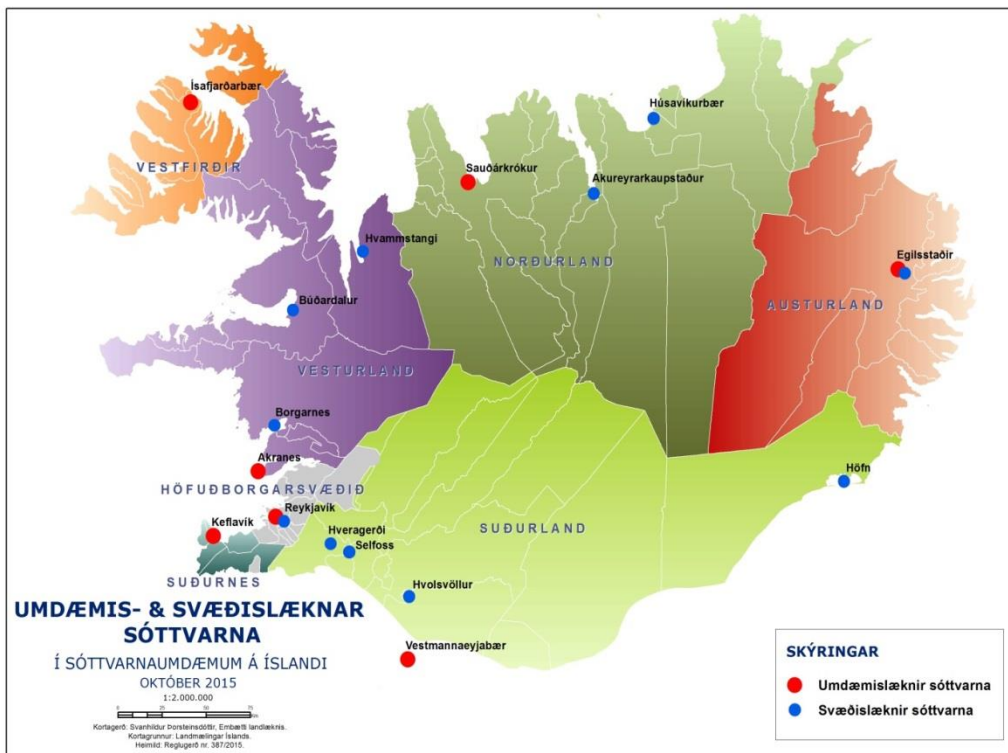
Mynd 9.3 Umdæmaskipting fjarskiptatalhópa

<p>Blár X Umdæmi</p> <ul style="list-style-type: none"> Blár X-0 Blár X-1 Blár X-2 Blár X-3 Blár X-4 Blár X-5 Blár X-6 Blár X-7 <li style="background-color: red; color: white;">Rauður X-1 <li style="background-color: red; color: white;">Rauður X-2 <li style="background-color: red; color: white;">Rauður X-3 <li style="background-color: orange;">Gulur X-1 <li style="background-color: orange;">Gulur X-2 <li style="background-color: orange;">Gulur X-3 <li style="background-color: blue;">SST - Blár <li style="background-color: red; color: white;">SST - Rauður <li style="background-color: orange;">SST - Gulur <li style="background-color: blue;">AST-X <li style="background-color: blue;">VST-X 	<div style="background-color: red; color: white; padding: 10px; text-align: right; font-weight: bold; font-size: 24px;">RAUÐUR</div> <p>Heilbrigðisstofnanir Landhelgisgæslan Lögregla Neyðarlínan varðstofa Sjúkraflutningar Slökkvilið</p> <hr/> <div style="background-color: blue; color: white; padding: 10px; text-align: right; font-weight: bold; font-size: 24px;">BLÁR</div> <p>Aðgerðastjórnir Björgunarsveitir Isavia Rauði krossinn á Íslandi - Allir sem hafa aðgang að rauðum hópum</p> <hr/> <div style="background-color: orange; color: white; padding: 10px; text-align: right; font-weight: bold; font-size: 24px;">GULUR</div> <p>Fjarskiptafyrirtæki Hafnir Jarðvísindastofnun Spölur Strætó Sveitarfélög Veðurstofan Vegagerðin Veitustofnanir Þjóðgarðar - Allir sem hafa aðgang að rauðum og bláum hópum</p>
--	---

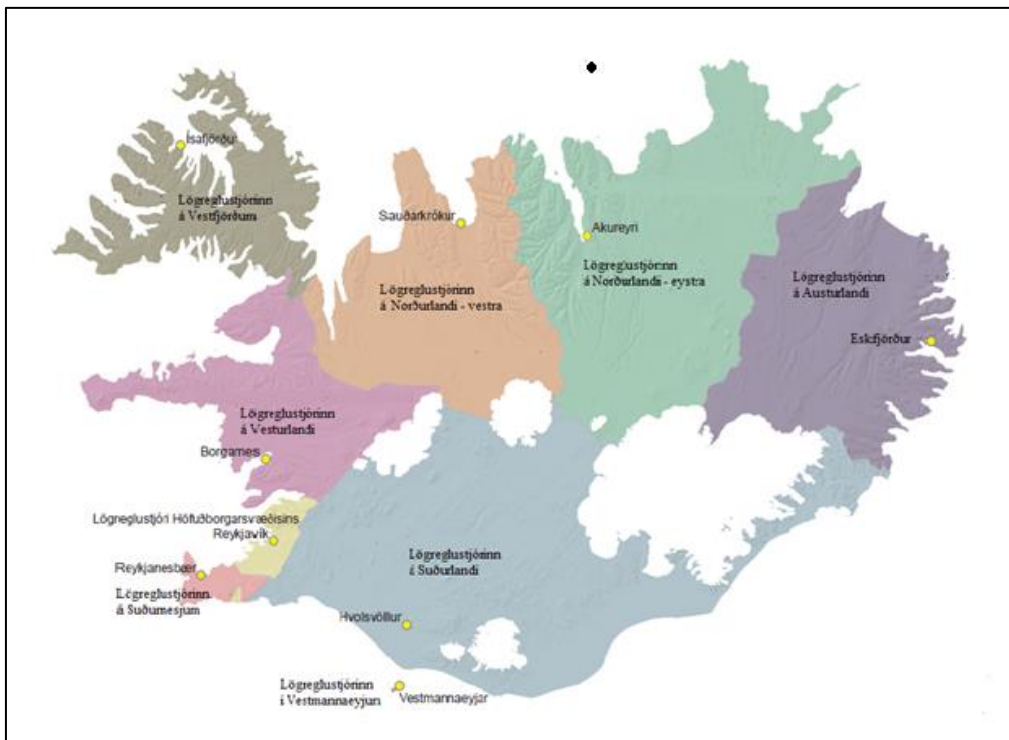
Mynd 9.4 Aðgangsstýring að talhópum

10.0 Kort

Mynd 10.1 Sóttvarnaumdæmin (sjö) og staðsetning umdæmis- og svæðislækna sóttvarna

Mynd 10.2 Lögregluumdæmin (níu) og aðetir lögreglustjóra innan umdæmanna. LHG stýrir aðgerðum á sjó.

11.0 Dreifingarlisti

Þeir sem hafa hlutverk í þessari áætlun samkvæmt 8. kafla er skylt að varðveita prentað eintak.

Áætlun alþjóðaflugvalla er varðveitt á vef Embættis landlæknis, www.landlaeknir.is og á vef almannavarnadeildar ríkislögreglustjóra, www.almannavarnir.is

Hver alþjóðaflugvöllur vistar eigin áætlun á opnum vef flugvallarins.

Tilkynning er send í tölvupósti frá SVL/avd-RLS þegar breyting verður/ný útgáfa og hlutaðeigandi beðnir að prenta nýtt eintak/nýja útgáfu og varðveita á sínum starfsstöðvum.

Nafn	Fjöldi eintaka
SST	
Hlutaðeigandi AST og VST	
Flugrekendur	
Flugþjónustuaðilar	
Brunavarnir flugvallar	
Lögregla og tollayfirvöld	
Sóttvarnayfirvöld	
Heilbrigðisþjónusta	
Landhelgisgæslan	
Lögregla umdæmis	
Björgunarsveitir	
Deildir Rauða krossins á Íslandi	
Neyðarlínan	

Tafla 11.1. Dreifingarlisti áætlunar

12.0 Breytingasaga

Útgáfa	Dagsetning	Skýringar/breytingar	Fært inn
1.0	09.07.2015	Fyrsta útgáfa fyrir Keflavíkurflugvöll	
2.0	15.12.2015	Önnur útgáfa fyrir Keflavíkurflugvöll	16.12.2015
3.0	03.01.2018	Þriðja útgáfa fyrir alþjóðaflugvelli Íslands: Akureyri, Egilsstaðir, Keflavík og Reykjavík	09.01.2018

13.0 Viðaukar

13.1 Lög og reglugerðir

Lög

[Efnalög nr. 61/2013](#)

[Sóttvarnalög nr. 19/1997](#)

[Lög um almannavarnir nr. 82/2008](#)

[Lög um brunavarnir nr. 75/2000](#)

[Lög um landlækni og lýðheilsu nr. 41/2007](#)

[Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998](#)

[Lög um loftferðir nr. 60/1998](#)

[Lög um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003](#)

[Lög um geislavarnir nr. 44/2002](#)

[Lög um Umhverfisstofnun nr. 90/2002](#)

[Lög um Matvælastofnun nr. 85/2000](#)

[Lög um björgunarsveitir og björgunarsveitarmenn nr. 43/2003](#)

[Lögreglulög nr. 90/1996](#)

[Lög um skipan ferðamála nr. 73/2005](#)

[Lög um Samgöngustofu nr. 119/2012](#)

[Tollalög nr. 88/2005](#)

Reglugerðir

[Alþjóðaheilbrigðisreglugerðin, International Health Regulations \(WHO, IHR-2005\)](#)

[Reglugerð um efni og gerð viðbragðsáætlana nr. 323/2010](#)

[Reglugerð um flugvirkt nr. 1025/2012](#)

[Reglugerð um för yfir landamæri nr. 1212/2007](#)

[Reglugerð um sóttvarnaráðstafanir nr. 817/2012](#)

[Reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012](#)

[Reglugerð um tilnefningu yfirlækna til að sinna sóttvörnum nr. 387/2015](#)

[Reglugerð um flokkun almannavarnastiga nr. 650/2009](#)

[Reglugerð um umdæmi lögreglustjóra nr. 1150/2014](#)

[Reglugerð um leit og björgun á landi og samstarf lögreglu og björgunarsveita nr. 289/2003](#)

[Reglugerð um stjórn lögreglurannsókna 192/2008](#)

[Reglugerð um skipulag og störf stjórnar samhæfingar- og stjórnstöðvar og viðbragðsaðila almannavarna nr. 100/2009](#)

[Reglugerð um starfshætti almannavarna- og öryggismálaráðs nr. 459/2009](#)

[Reglugerð um flugvernd nr. 750/2016](#)

[Reglugerð um flugrekstur nr. 48/2012](#)

13.2 Fyrsta upplýsingaöflun og ábendingar um fyrstu viðbrögð

Fyrsta upplýsingaöflun vegna atviks í loftfari eða á alþjóðaflugvelli.	Ábendingar um viðeigandi viðbrögð Hafið ávallt í huga hvort: a. sinna þurfi upplýsingaskyldu til sóttvarnaryfirvalda, b. hvort kalla eigi eftir virkjun viðbragðsáætlunar sóttvarna fyrir alþjóðaflugvelli.
Er mannlíf í hættu? (klínísk einkenni sjúkdóms meðal farþega?) Fjöldi þeirra sem hafa einkenni og hverjir eru þeir? (aldur, kyn, staðsetning, hvað hafa þeir borðað eða gert?) Fjöldi útsettra en einkennalausra.	Hinn veiki fluttur á brott. Veitt læknishjálp og sjúkraflutningur. Ákveðið á hvaða heilbrigðisstofnun á að flytja hinn veika.
Er saga um andlát sem tengja má atvikinu?	Rannsakið orsök andláts; tryggjið að krufning hafi verið pöntuð; tryggjið að farið hafi verið eftir fyrirbyggjandi leiðbeiningum, athugið hvort rekja þurfi smitleiðir; tryggjið að andlátið hafi verið skráð.
Er lækni á svæðinu?	Tryggið fjarskipti vegna læknisráðgjafar. Sendið vakthafandi lækni beiðni.
Veldur atvikið bráðri heilsuvá? Er hættu á að sjúkdómurinn dreifist um borð eða á land eða í umhverfið?	þarf að virkja viðbragðsáætlun sóttvarna-alþjóðaflugvellir? þarf að framkvæma smitakningu? Ef já, kallið eftir Public Health Passenger Locator Card (viðauki 13.3)
Eru sérstakar aðgerðir nauðsynlegar þegar loftfar kemur til vallar? þarf að senda bjargir á vettvang?	Kallið eftir nauðsynlegum búnaði til móttökuflugvallar.
Eru einhverjar varúðarráðstafanir nauðsynlegar þegar veikir eða heilbrigðir farþegar/áhöfn fara frá borði? Eru skaðaminnkandi aðgerðir mögulegar?	Kallið eftir leiðbeiningum frá SVL og verið í sambandi við flugrekanda.
Tengist atvikið hættu sem önnur stjórnvöld eða sérfræðingar þurfa að koma að (læknar, faraldsfræðingar, fulltrúar heilbrigðiseftirlits, sérfræðingar í meðferð efna eða geislavirkkrni)?	Verið í sambandi við önnur stjórnvöld/sérfræðinga. Ef viðeigandi – tilkynnið atvikið til SVL sem er landstengiliður við WHO og aðrar erlendar stofnanir.
Er loftfar að koma frá svæði þar sem WHO hefur ráðlagt að varnaraðgerðir séu viðhafðar? Athugið að upplýsingar um atvik geta borist eftir að loftfar hefur haft dvöl hér á landi og er farið.	Leitið ráðlegginga um heilbrigðisaðgerðir á vef WHO og kallið eftir ráðgjöf frá SVL.
Hafa verið tekin klínísk sýni eða umhverfissýni eða þurfa starfsmenn viðeigandi yfirvalds að gera það?	Látið taka klínísk sýni eða umhverfissýni. Pantið flutning á sýnum til rannsóknarstofu. Komið upplýsingum um sýni, sem hafa verið tekin og send til rannsóknar.

Tafla 13.1 Upplýsingasöfnun og ábendingar um fyrstu viðbrögð (*preliminary standard response*)

13.3 Rakning smitleiða

Eyðublaðið [Public Health Passenger Locator Card](#) er notað við rakningu smitleiða. Lögreglan tekur við útfylltum eyðublöðum á vettvangi og afhendir þau sóttvarnalækni umdæmis sem ber ábyrgð á að skila þeim til sóttvarnalæknis án tafar.

Public Health Passenger Locator Form: To protect your health, public health officers need you to complete this form whenever they suspect a communicable disease onboard a flight. Your information will help public health officers to contact you if you were exposed to a communicable disease. It is important to fill out this form completely and accurately. Your information is intended to be held in accordance with applicable laws and used only for public health purposes. *~Thank you for helping us to protect your health.*

One form should be completed by an adult member of each family. Print in capital (UPPERCASE) letters. Leave blank boxes for spaces.

FLIGHT INFORMATION: 1. Airline name 2. Flight number 3. Seat number 4. Date of arrival (yyyy/mm/dd)

--	--	--	--	--

PERSONAL INFORMATION: 5. Last (Family) Name 6. First (Given) Name 7. Middle Initial 8. Your sex

--	--	--	--	--

Male Female

PHONE NUMBER(S) where you can be reached if needed. Include country code and city code.

9. Mobile 10. Business

11. Home 12. Other

13. Email address

PERMANENT ADDRESS: 14. Number and street (Separate number and street with blank box) 15. Apartment number

--	--

16. City 17. State/Province

18. Country 19. ZIP/Postal code

TEMPORARY ADDRESS: If you are a visitor, write only the first place where you will be staying.

20. Hotel name (if any) 21. Number and street (Separate number and street with blank box) 22. Apartment number

23. City 24. State/Province

25. Country 26. ZIP/Postal code

EMERGENCY CONTACT INFORMATION of someone who can reach you during the next 30 days

27. Last (Family) Name 28. First (Given) Name 29. City

30. Country 31. Email

32. Mobile phone 33. Other phone

34. TRAVEL COMPANIONS – FAMILY: Only include age if younger than 18 years

	Last (Family) Name	First (Given) Name	Seat number	Age <18
(1)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(2)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(3)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(4)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

35. TRAVEL COMPANIONS – NON-FAMILY: Also include name of group (if any)

	Last (Family) Name	First (Given) Name	Group (tour, team, business, other)
(1)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
(2)	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Mynd 13. 1. Public Health Passenger Locator Card

